CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811801, fax: 820807, www.datepersonale.md

Nr. 01-02/ 775

„11" martie 2024

Domnului Igor GROSU
Președinte al Parlamentului
Republicii Moldova

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (3) al Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Vă prezentăm, spre informare, Raportul de activitate al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal pentru anul 2023.

Cu respect,

Victoria MUNTEAN
Director

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
D.D.P. Nr. 668
„13" 03 2024
Ora

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT DE ACTIVITATE PENTRU ANUL 2023

ACTIVITY REPORT FOR THE YEAR 2023

CENTRUL NAŢIONAL PENTRU PROTECŢIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT DE ACTIVITATE PENTRU ANUL 2023

CUPRINS

CINE SUNTEM?

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP) este o autoritate publică autonomă, independentă și imparțială față de alte autorități publice, persoane fizice și juridice, care își exercită atribuțiile ce îi sînt date în competență prin Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

CNPDCP are drept obiectiv apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal.

În activitatea sa, CNPDCP se călăuzește de Constituția Republicii Moldova, de Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, de Protocolul adițional la Convenție, de alte acorduri internaționale la care Republica Moldova este parte, de Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor, precum și de alte acte normative.

MISIUNEA

CNPDCP contribuie la protejarea vieții private a cetățenilor și asigurarea respectării legislației privind protecția datelor cu caracter personal revenindu-i următoarele misiuni:

INFORMARE ȘI GHIDARE PRIN:

- creșterea gradului de conștientizare a publicului în vederea înțelegerii riscurilor, regulilor, garanțiilor și drepturilor referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal;
- creșterea gradului de conștientizare a operatorilor de date și a persoanelor împuternicite de către operatori cu privire la obligațiile acestora.

CONSULTARE PRIN:

- înaintarea propunerilor privind perfecționarea legislației în vigoare în domeniul protecției și prelucrării datelor cu caracter personal;
- informarea autorităților publice despre situația din domeniul protecției datelor cu caracter personal, de asemenea, oferirea răspunsurilor la demersurile și interpelările acestora;
- promovarea bunelor practici și publicarea recomandărilor tematice;
- oferirea consilierii la realizarea impactului asupra protecției datelor și în cadrul procedurii de consultare prealabilă;
- oferirea subiecților de date a informațiilor referitoare la drepturile lor.

SUPRAVEGHERE ȘI ASIGURARE A TRANSPARENȚEI PRIN:

- monitorizarea respectării legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal;
- emiterea instrucțiunilor necesare pentru a aduce prelucrările de date cu caracter personal în conformitate cu prevederile legii;
- efectuarea controlului asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu cerințele legii în baza plângerilor sau în cazul autosesizării;
- emiterea deciziilor prin care constată lipsa încălcării sau încălcarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal, cu dispunerea, după caz, a măsurilor corective;
- constatarea contravențiilor și încheierea proceselor-verbale cu privire la contravenție conform Codului contravențional.

COOPERARE CU:

- organele de supraveghere similare de peste hotare, organizațiile internaționale și depunerea eforturilor pentru consolidarea relațiilor cu acestea în vederea armonizării legislației naționale la instrumentele juridice internaționale și pentru implementarea celor mai bune practici.

PREZENTARE GENERALĂ

Anul 2023 în cifre

ADRESĂRI/PLÂNGERI

<u>12695 documente de corespondență:</u>

4434 intrate
5163 ieșite
2002 interne
1096 petiții

ACTIVITATEA DE CONTROL

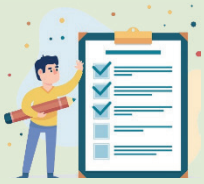

356 controale inițiate
318 decizii emise
236 cazuri de constatare a lipsei încălcării
187 cazuri de constatare a încălcării
107 procese-verbale întocmite
117 fapte contravenționale constatate

ACTIVITATEA DE AVIZARE A PROIECTELOR DE ACTE NORMATIVE

<u>154 proiecte avizate</u>

37 proiecte de acorduri/tratate internaționale;
31 – proiecte de modificare a legilor, codurilor;
86 – proiecte de acte normative ale Guvernului și altor autorități

ACTIVITATEA DE REPREZENTARE ÎN INSTANȚELE DE JUDECATĂ

<u>545 ședințe de judecată:</u>

386 în ordinea contravențională
159 în contencios administrativ

ACTIVITATEA DE PREVENIRE

115 entitați cu persoane responsabile cu protecția datelor desemnați;

45 DPO instruiți

Buget precizat 2023, mii lei

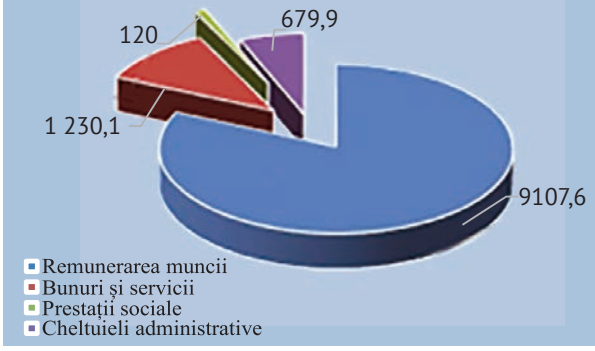

RESURSE UMANE

32 angajați, din efectivul de 45
3 concursuri desfășurate

8 persoane angajate/ 5 debutanți
6 persoane au demisionat
20 cursuri de instruire

ACTIVITATEA DE INSTRUIRE ȘI INFORMARE

3795 persoane instruite
61 activități de instruire

6 activități de informare și sensibilizare
119 comunicate elaborate și publicate

CAPITOLUL I

EXAMINAREA PLÂNGERILOR ȘI ALTOR ADRESĂRI

Pe parcursul anului 2023, CNPDCP și-a continuat acțiunile orientate spre creșterea gradului de conștientizare a publicului pentru înțelegerea riscurilor, regulilor, garanțiilor și drepturilor referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal, precum și a operatorilor de date/ persoanelor împuternicite de către operatori cu privire la obligațiile, ce le revin în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal. Analiza statistică a documentelor de corespondență înregistrate pe parcursul anului 2023, reflectă sporirea interesului publicului asupra domeniului protecției datelor cu caracter personal și urmărirea cu atenție de către acesta a evoluțiilor întregistrate, ceea ce reprezintă și un semn de încredere în realizarea sarcinilor și atribuțiilor puse în seama CNPDCP prin Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Astfel, perioada de raportare a fost marcată de un număr semnificativ de adresări referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal recepționate atât din partea persoanelor fizice, în calitate de subiecți de date, cât și din partea diverșilor actori din sectorul public și din sectorul privat pe subiecte diverse în ceea ce privește conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal, pe aspecte de legalitate, de realizare a drepturilor subiecților de date, de durata de stocare a datelor, transmiteri transfrontaliere de date etc.

În cursul anului 2023, CNPDCP a examinat **12695** documente de corespondență, dintre care **4434** de intrare, **5163** de ieșire și **1096** petiții ale subiecților de date cu caracter personal.

Statistica comparativă a documentelor de corespondență pentru anii 2014-2023

Anul	Total corespondență	Documente intrare	Documente ieșire	Petiții	Documente interne
2014	4361	1738	1836	302	485
2015	5408	2425	2098	420	465
2016	5654	2811	2055	410	374
2017	6692	3605	2455	554	316
2018	8361	4180	3113	637	431
2019	10468	4982	4217	743	526
2020	11191	5115	4564	833	679
2021	11600	5083	4549	860	1108
2022	9838	3529	4045	825	1439
2023	12695	4434	5163	1096	2002

Dinamica documentelor de corespondență înregistrate de CNPDCP pe parcursul anilor 2014-2023 poate fi analizată în graficul anexat mai jos.

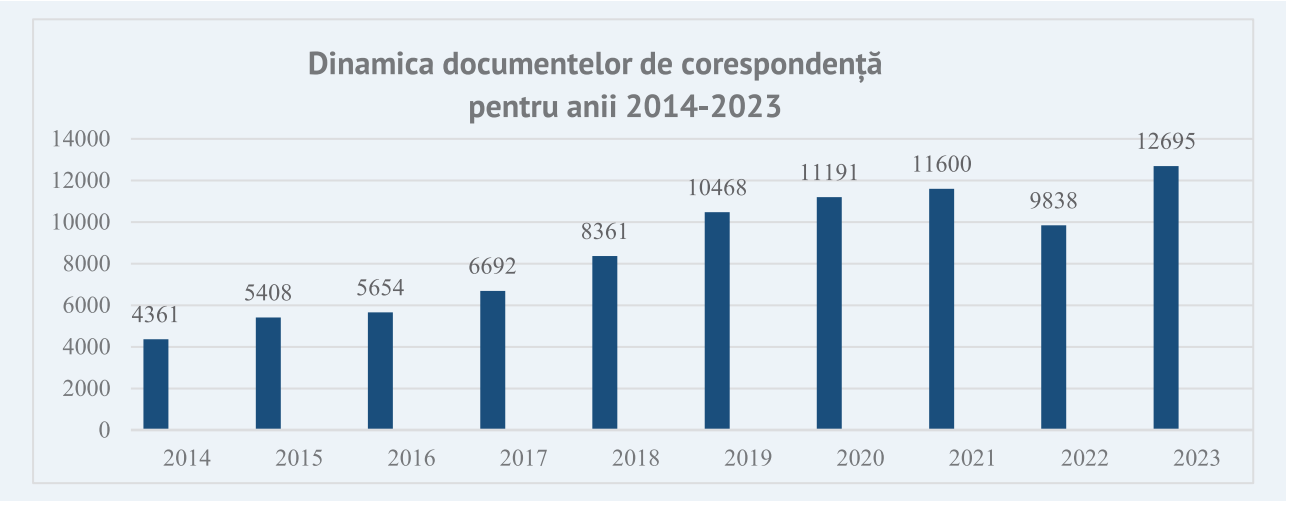

Anul 2023 reflectă creșterea fluxului de documente examinate în cadrul CNPDCP, fiind marcat nu doar de numărul tot mai mare de plângeri primite de CNPDCP, atestând astfel o conștientizare din partea persoanelor fizice privind problemele legate de protecția datelor lor personale, dar și de numărul documentelor elaborate și prezentate de CNPDCP urmare: a înaintării propunerilor privind perfecționarea legislației în vigoare pe segmentul protecției și prelucrării datelor cu caracter personal; a informării operatorilor de date privind implementarea corectă a prevederilor legale în domeniu; a controalelor desfășurate asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu cerințele legii; a informațiilor solicitate în legătură cu desfășurarea activității de control; a documentelor procedurale elaborate și prezentate instanțelor de judecată atât în procedura contenciosului administrativ, cît și procedura contravențională; a sesizărilor înaintate pe aspectele problematice identificate; a acțiunilor de instruire realizate în baza solicitărilor parvenite, cât și la inițiativa autorității; a acțiunilor de promovare a domeniului, organizate în colaborare cu partenerii externi și partenerii interni atât din sectorul public, cât și privat.

Analiza subiectelor abordate în documentele de corespondență relevă preocuparea persoanelor în legătură cu amploarea utilizării tehnologiilor informaționale, care generează noi provocări pentru protecția datelor cu caracter personal, în special în contextul operațiunilor de consultare/accesare, colectare, dezvăluire în spațiul public și a efectuării schimbului de date cu caracter personal, numărul cărora crește în mod semnificativ. Deoarece tehnologia permite atât entităților private, cât și autorităților publice, să utilizeze date cu caracter personal la un nivel fără precedent în cadrul activităților lor, persoanele fizice tind tot mai mult să aibă un control asupra propriilor date cu caracter personal și garanții de asigurare a securității și confidențialității acestora. În același timp, se aprofundează tendința de a se asigura păstrarea unui echilibru just între dreptul la protecția datelor cu caracter personal și drepturile garantate de Constituția Republicii Moldova, cum ar fi: dreptul de acces la informație, dreptul la libertatea de exprimare, la onoare, demnitate și reputație profesională etc.

Interesul public în protecția datelor cu caracter personal, ce rezultă din fluxul de corespondență, reflectă faptul că Legea privind protecția datelor cu caracter personal, drepturile și obligațiile care rezultă din ea – prezintă o preocupare tot mai mare pentru subiecții de date. Această conștientizare sporită a reglementărilor reiese și din numărul de reclamații și sesizari primite de CNPDCP de la persoane care consideră că prelucrarea datelor lor nu este conformă cu cerințele legii.

Totodată, dinamica și specificul documentelor de corespondență demonstrează, mai presus de toate, necesitatea dialogului pentru a rezolva probleme din ce în ce mai complexe și de ultimă oră, care necesită uneori intervenție legislativă sau de reglementare.

Activitatea de examinare a adresărilor subiecților de date cu caracter personal

În perioada de referință, în adresa CNPDCP au parvenit **1096** petiții din partea persoanelor fizice – subiecți de date cu caracter personal.

Din numărul total de petiții înregistrate în perioada de raportare, în **356** cazuri au fost demarate controale privind legalitatea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal.

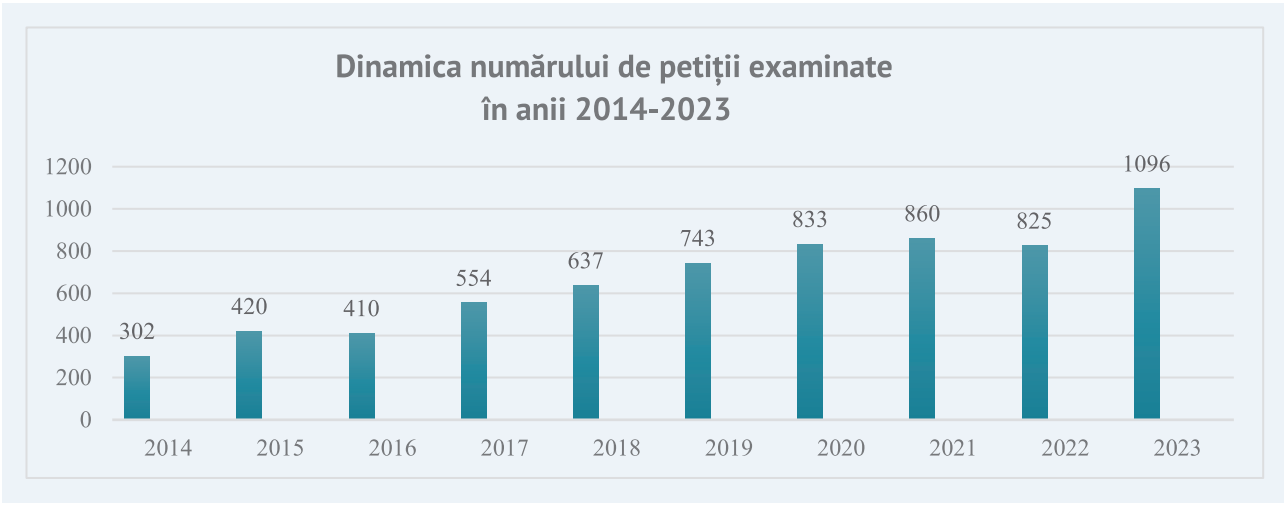

Astfel, în anul 2023, plângerile recepționate de Autoritatea națională de protecție a datelor cu caracter personal au vizat, în principal, următoarele tematici:

- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în lipsa consimțământului subiectului de date și/sau a temeiului legal: **498** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul sistemelor de supraveghere video/audio: **408** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal prin dezvăluire pe rețelele de socializare: **77** cazuri;
- ✓ Realizarea drepturilor subiecților de date cu caracter personal (acces, informare, intervenție, opoziție): **55** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal ale minorilor: **25** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul financiar-bancar, a companiilor de asigurări: **10** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul polițienesc (MAI, CNA, Procuratura etc.): **6** cazuri.
- ✓ Publicarea hotărârilor judecătorești fără depersonalizarea acestora: **5** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în mediul on-line și mass-media: **5** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul comunicațiilor electronice: **4** cazuri;
- ✓ Prelucrarea datelor cu caracter personal în domeniul medical: **3** cazuri.

Situația generală privind plângerile aflate în examinare în anul 2023

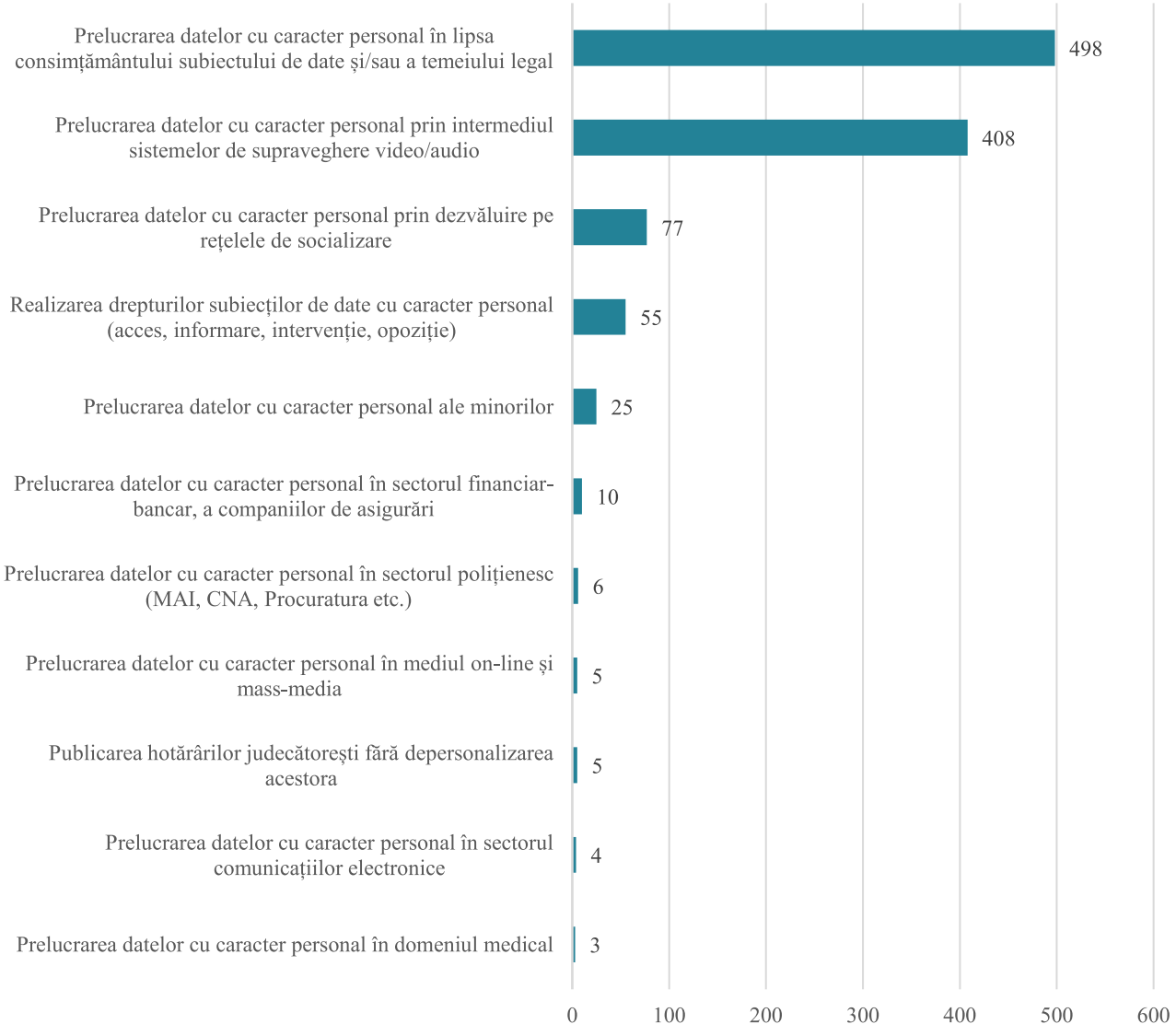

CAPITOLUL II

ACTIVITATEA DE CONTROL

Pentru a se asigura consecvența monitorizării și a aplicării Legii privind protecția datelor cu caracter personal, CNPDCP are stabilite sarcini și competențe efective, inclusiv competențe de efectuare a controlului asupra conformităţii prelucrării datelor cu caracter personal cu cerinţele legislației în vigoare, în special în cazul tratării plângerilor depuse de persoane fizice, competențe de aplicare a măsurilor coercitive, cât și de ordin contravențional, precum și competențe de consiliere și de a participa în proceduri judiciare. Astfel, în cazul constatării încălcării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal, CNPDCP poate dispune, după caz, suspendarea, încetarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, rectificarea, blocarea sau distrugerea datelor neveridice ori obținute ilicit.

CNPDCP își exercită competențele de control a legalităţii prelucrărilor de date cu caracter personal în conformitate cu garanțiile procedurale adecvate prevăzute de legislația în vigoare, în special de Legea privind protecția datelor cu caracter personal, Codul administrativ și Codul contravențional, în mod imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil. La examinarea fiecărui caz sunt întreprinse măsuri adecvate, necesare și proporționale în scop de a asigura conformitatea cu dispozițiile legislației, luând în considerare circumstanțele fiecărui caz în parte, cu respectarea dreptului oricărei persoane de a fi ascultată/audiată sau de a prezenta separat poziția sa asupra celor invocate în plângere, înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingeri, fapt care asigură evitarea costurilor inutile și inconvenienţelor excesive pentru părțile vizate/atrase în cauza supusă examinării. Fiecare măsură/decizie obligatorie din punct de vedere juridic luată de CNPDCP este prezentată în scris, este clară și lipsită de ambiguitate, prezintă motivele pentru care se constată lipsa încălcării sau încălcarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal, cu dispunerea, după caz, a suspendării, încetării operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, rectificării, blocării sau distrugerii datelor neveridice ori obținute ilicit și face trimitere la dreptul la o cale de atac eficientă.

Procedura primirii şi soluţionării plângerilor de către CNPDCP este stabilită de art. 27 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu care:

(1) Subiectul datelor cu caracter personal care consideră că prelucrarea datelor sale nu este conformă cu cerinţele prezentei legi poate înainta Centrului o plîngere în termen de 30 de zile din momentul depistării încălcării, cu realizarea în prealabil, după caz, a drepturilor prevăzute la art. 12, 13, 14, 16 și 17. În cazul în care subiectul datelor cu caracter personal omite realizarea drepturilor sale, precum și alte aspecte importante legate de prezentarea probelor relevante, Centrul îl informează despre acest fapt în termen de 30 de zile de la data primirii plângerii.

(2) În procesul soluţionării plîngerii, Centrul poate audia subiectul datelor cu caracter personal, operatorul şi, dacă este cazul, persoana împuternicită de către operator şi martorii, de asemenea poate dspune efectuarea unui control inopinat.

(2[1]) Termenul de examinare și soluționare a plângerii înaintate cu respectarea alin. (1) este de 3 luni, cu posibilitatea prelungirii justificate a acestuia la fiecare 30 de zile, în funcție de complexitatea

cauzei, volumul de informații ce urmează a fi obținute și analizate, comportamentul participanților vizați, conduita autorităților relevante și importanța procedurii administrative pentru partea interesată, dar nu mai mult de 6 luni. După obținerea tuturor informațiilor și analiza acestora, Centrul finalizează examinarea și soluționarea plângerii în cel mult 30 de zile. Dacă obiectul plângerii excedează domeniul de aplicare a prezentei legi, plângerea nu se examinează, fapt despre care se informează subiectul datelor cu caracter personal. Asigurarea respectării termenului de examinare și soluționare a plângerilor este pusă în sarcina personalului Centrului, iar controlul asupra respectării termenului este pus în sarcina șefilor subdiviziunilor Centrului. Centrul informează subiectul datelor cu caracter personal cu privire la progresele în examinarea și soluționarea plângerii în cazul prelungirii termenului de examinare și soluționare a plângerii sau la cererea acestuia.

(3) În urma examinării plângerii, Centrul emite o decizie motivată prin care constată lipsa încălcării sau încălcarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal, cu dispunerea, după caz, a suspendării, încetării operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, rectificării, blocării sau distrugerii datelor neveridice ori obținute ilicit. În cazul lipsei sau insuficienței probelor ce ar demonstra încălcarea, Centrul constată, prin decizie motivată, lipsa încălcării. Decizia privind constatarea încălcării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și probele acumulate servesc drept temei pentru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, în condițiile Codului contravențional al Republicii Moldova.

(3[1]) Decizia se emite de către directorul Centrului, de către directorul adjunct şi personalul abilitat cu funcții de control ai Centrului, în conformitate cu competențele atribuite prin ordinul directorului. Decizia se comunică persoanelor vizate în termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii, prin orice mijloc care să confirme recepționarea acesteia.

(4) Prevederile alin. (2)–(3[1]) se aplică în mod corespunzător şi în situaţia în care Centrul se autosesizează cu privire la comiterea unei încălcări a drepturilor subiecţilor datelor cu caracter personal, recunoscute de prezenta lege.

(5) Operatorul, persoana împuternicită de către acesta sau subiectul datelor cu caracter personal pot contesta acțiunile, inacțiunile și decizia Centrului direct în instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

În context, prezintă relevanță procedura de realizare în prealabil, după caz, a drepturilor prevăzute de Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

Se subliniază că art. 12-14, 16-17 ale Legii nr. 133/2011, consacră drepturi personale și inviolabile (dreptul la informare, dreptul de acces, dreptul de intervenție, de opoziție, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale), pe care subiectul datelor cu caracter personal le realizează de sine stătător, ceea ce oferă ultimului nu doar posibilitatea de a avea un control asupra datelor sale cu caracter personal, ci și de a remedia de comun cu operatorul eventuala incertitudine vizând pretinsa neconformitate, în cazul în care consideră că anumite operațiuni de prelucrare a datelor efectuate de anumiți operatori sunt ilegale.

După epuizarea căii de acces, ori în cazul în care operatorii de date cu caracter personal/ persoana împuternicită de operator refuză, nemotivat, să prezinte informații relevante ori să răspundă la cererea/cererile subiectului de date, ultimul are dreptul de a ataca acțiunile sau inacțiunile acestuia/acestora către CNPDCP.

Pornind de la raționamentele prenotate, după recepționarea informației privind auditul operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal din resursele informaționale de stat (spre exemplu: de la Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică, Ministerul Afacerilor Interne etc.) subiecții de date cu caracter personal urmează să se adreseze, nemijlocit

operatorilor/persoanelor împuternicite de către operatori care au efectuat accesarea datelor cu caracter personal în scopul realizării drepturilor garantate de Legea privind protecția datelor cu caracter personal, în special a dreptului de acces la datele cu caracter personal, inclusiv în vederea solicitării informațiilor privind scopul și temeiul legal al accesării datelor cu caracter personal din resursele informaționale de stat.

Plângerea adresată CNPDCP urmează să integreze toate precizările, inclusiv materiale/înscrisuri probatorii vizavi de demersurile întreprinse în vederea realizării, în calitate de subiect al datelor cu caracter personal, a drepturilor prevăzute de Legea nr. 133/2011, în raport cu presupușii operatori de date cu caracter personal/persoane împuternicite de către operatori. Or, în cazul plângerilor subiecților de date cu caracter personal înaintate CNPDCP, fără adresarea în prealabil către operator, CNPDCP informează persoanele în cauză despre necesitatea respectării procedurilor prestabilite, pentru întrunirea condițiilor de primire şi soluţonare a plângerilor.

În perioada de referință CNPDCP a continuat activitatea de monitorizare și verificare a conformității prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate de către operatorii din sectorul public și privat, precum și persoanele fizice, prin efectuarea de controale pe baza plângerilor subiecților de date cu caracter personal și a autosesizărilor autorității, urmare a sesizărilor recepționate spre examinare inclusiv din partea autorităților/instituțiilor publice.

Astfel, au fost inițiate și examinate **356** materiale de control, din care **331** în baza plângerilor subiecților de date cu caracter personal și **26** în baza autosesizărilor inițiate la solicitarea persoanelor juridice sau din oficiu.

Informația comparativă a activității de control, pentru perioada 2018 – 2023

Perioada pentru comparație	Numărul controalelor inițiate în baza: plângerilor/ sesizărilor, solicitărilor autorizare a transmiterii transfrontaliere	Acte de reacționare emise ca rezultat al efectuării controalelor			
		Decizii privind suspendarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal	Decizii privind încetarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal	Decizii privind distrugerea/ ștergerea datelor prelucrate cu încălcarea legii	Fapte contravenționale constatate/ Procese-verbale contravenționale întocmite
Anul 2018	326	16	4	27	191/92
Anul 2019	376	26	8	24	186/105
Anul 2020	303	20	6	17	170/125
Anul 2021	243	27	2	9	148/117
Anul 2022	227	21	2	13	125/110
Anul 2023	356	26	15	18	107/117

Controlul prevăzut de Legea privind protecția datelor cu caracter personal, se desfășoară de către controlorii de stat din cadrul Direcției generale supraveghere și conformitate și Direcției juridice. Dacă este necesar, în funcție de subiectul și sarcinile controlului efectuat, CNPDCP poate atrage specialiști și experți din domenii care necesită cunoștințe speciale pentru participarea la procesul de verificare prealabilă și de control al legalității prelucrării datelor cu caracter

personal. Activitatea de control reprezintă acțiuni de investigare a faptelor și circumstanțelor în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal și colectarea probelor necesare pentru examinarea obiectivă, în corespundere cu prevederile legale, a cazului reclamat.

În majoritatea cazurilor supuse examinării, obiectivul realizării controalelor este de a stabili:

- scopul și temeiul legal al prelucrării datelor cu caracter personal;
- necesitatea prelucrării datelor cu caracter personal;
- proporționalitatea, pertinența și actualitatea datelor prelucrate;
- respectarea drepturilor subiecților de date cu caracter personal;
- respectarea gradului de asigurare a securității și confidențialității datelor cu caracter personal prelucrate etc.

Este de remarcat că, în perioada de referință au fost efectuate controale asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu cerințele Legii privind protecția datelor cu caracter personal în legătură cu următoarele acțiuni deplânse de subiecții de date:

- dezvăluirea datelor cu caracter personal fără consimțământul subiecților de date;
- încălcarea drepturilor și a principiilor prevăzute de lege;
- prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul sistemelor de supraveghere video de către persoane fizice și juridice;
- accesarea fără un temei legal a datelor cu caracter personal din sistemele informaționale de stat;
- publicarea în mediul on-line a datelor cu caracter personal etc.

În perioada de referință, urmare a efectuării controalelor au fost emise **318** decizii. Cu titlu de precizare se va menționa că, la emiterea unei decizii, CNPDCP poate dispune atât lipsa încălcării prevederilor legale, cât și încălcarea acestora, în dependență de obiectul controlului și de numărul de participanți la procedura de control. Astfel, la emiterea deciziilor, în **236** cazuri a fost constatată lipsa încălcării, în **187** cazuri a fost constatată încălcarea prevederilor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal la prelucrarea datelor cu caracter personal. În rezultatul examinării materialelor de control cu dispunerea constatării încălcării prevederilor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal, în funcție de gravitatea încălcării principiilor de protecție a datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora, au fost dispuse măsuri de constrângere manifestate prin:

- ✓ Suspendarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal – **26** cazuri;
- ✓ Distrugerea/ștergerea datelor cu caracter personal prelucrate cu încălcarea prevederilor legale – **18** cazuri;
- ✓ Încetarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal – **15** cazuri.

Nu în ultimul rând este de menționat că, în cazul constatării încălcărilor ca urmare a efectuării verificării legalității prelucrării datelor cu caracter personal, survin sancțiuni de ordin contravențional. Or, legiutorul a stabilit expres că decizia privind constatarea încălcării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și probele acumulate servesc drept temei pentru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție în condițiile Codului contravențional.

Respectiv, prin prisma calității de agent constatator în raport cu faptele statuate la art. 74^1 - 74^3

Cod contravențional aferente încălcării prevederilor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal, pe parcursul anului **2023** au fost întocmite **107 procese-verbale** cu privire la contravenții, fiind constatate **117 fapte contravenționale**, cauzele contravenționale fiind expediate spre examinare în instanța de judecată competentă, în temeiul prevederilor Codului contravențional.

Spectrul faptelor contravenționale constatate prin prisma articolelor vizate de Codul contravențional denotă că cele mai frecvente încălcări comise la prelucrarea datelor cu caracter personal s-au manifestat, după cum urmează:

- art. 74^1 alin. (1): nerespectarea condițiilor de bază pentru prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (5) – **94 fapte**;
- art. 74^1 alin. (3): încălcarea drepturilor subiectului datelor cu caracter personal de a fi informat, de acces la datele cu caracter personal, de intervenţie asupra datelor cu caracter personal, de opoziţie şi de a nu fi supus unei decizii individuale – **9 fapte**;
- art. 74^2 alin. (1): refuzul de a furniza informaţiile sau documentele solicitate de Centrul Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal în procesul exercitării atribuţiilor de control, prezentarea unor informaţii neautentice sau incomplete, precum şi neprezentarea în termenul stabilit de lege a informaţiilor şi a documentelor solicitate – **14 fapte**.

ACTIVITATEA DE CONTROL ÎN CIFRE

318
DECIZII EMISE

107/117
PROCESE-VERBALE ÎNTOCMITE/ FAPTE CONSTATATE
(privind încălcarea art. 74^1 - 74^2 al Codului contravențional)

18
ANGAJAȚI CU ATRIBUȚII DE CONTROL
(în raport cu 27 persoane, conform statutului de personal)

CAPITOLUL III

ACTIVITATEA DE REPREZENTARE ÎN INSTANŢELE DE JUDECATĂ

În ordine de contencios administrativ

Corespunzător legislației în vigoare decizia, acțiunile și inacțiunile CNPDCP pot fi contestate de către operator, persoana împuternicită de către acesta sau de subiectul datelor cu caracter personal direct în instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile, în termen de 30 de zile de la data comunicării sau notificării actului administrativ.

Pe parcursul anului 2023, interesele CNPDCP în ordine de contecios administrativ și civil au fost reprezentate în cadrul instanțelor de judecată în **156** de dosare de judecată, dintre care: **152** în calitate de pârât; **4** în calitate de autoritate publică ce depune concluzii, o parte din acestea fiind inițiate inclusiv în anii precedenți.

În anul 2023 reprezentanții CNPDCP au asigurat participarea în cadrul a **159** de ședințe de judecată în ordine de contencios administrativ, întocmind **130** acte procedurale necesare pentru examinarea cât mai eficientă a cauzelor judiciare.

Totodată remarcăm că, în **4** procese de judecată, CNPDCP a fost atras ca autoritate publică ce a depus concluzii, în conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, ceea ce atestă tendința persoanelor de a-și realiza dreptul de acces la justiție, garantat de art. 18 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, prin sesizarea instanţelor de judecată pentru repararea prejudiciilor materiale şi morale, în cazul în care acestea pretind că au suferit un prejudiciu în urma unei prelucrări de date cu caracter personal efectuată ilegal sau că i-au fost încălcate drepturile şi interesele garantate de lege.

Dinamica comparativă a numărului de dosare și ședințe de judecată în ordine de contencios administrativ, în perioada 2017-2023

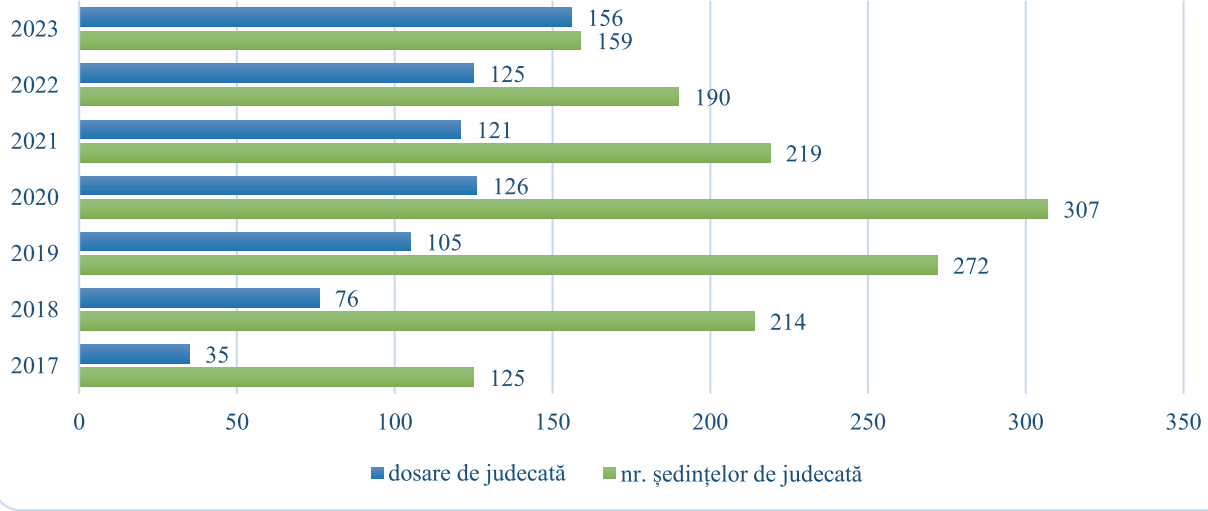

La fel menționăm că, pe parcursul anului 2023, a fost finalizată examinarea a 18 dosare judecătorești în care hotărârile/deciziile instanțelor judecătorești au rămas definitive și irevocabile, dintre care:

– 17 hotărâri/decizii judecătorești au fost emise în favoarea CNPDCP;

– 1 caz s-a soldat cu insucces pentru CNPDCP.

Astfel, constatăm că în **94%** din numărul dosarelor judiciare finalizate, acțiunile întreprinse de CNPDCP au fost considerate legale și întemeiate de către instanțele de judecată.

Dinamica hotărârilor judecătorești 2023

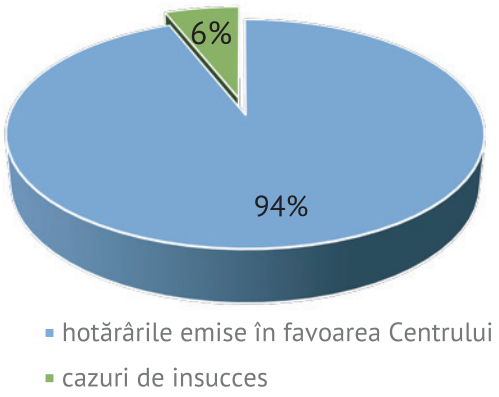

În context, reieșind din specificul aspectelor abordate în cererile de chemare în judecată, în majoritatea spețelor, obiect al examinării acțiunilor în contencios administrativ îl constituie anularea deciziilor emise în urma investigațiilor efectuate de CNPDCP cu privire la constatarea încălcării/lipsei încălcării legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

Speța nr. 1

CNPDCP a recepționat plângerea unui subiect de date, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunile instituției medico-sanitare a cărui angajat este, în legătură cu dezvăluirea în adresa Centrului Unic de Monitorizare și Control a Traficului (CUMCT) a datelor cu caracter personal, în lipsa consimțământului său. Potrivit explicațiilor depuse de petent, dezvăluirea datelor cu caracter personal a fost efectuată în legătură cu instrumentarea unor dosare contravenționale, fiind considerată de acesta drept abuzivă și efectuată cu încălcarea prevederilor Legii privind protecția datelelor cu caracter personal.

Urmare a examinării celor reclamate și a probatoriului acumulat pe parcursul efectuării controlului, prin act administrativ, CNPDCP a dispus constatarea lipsei încălcării prevederilor Legii privind protecția datelor cu caracter personal de către instituția medico-sanitară la prelucrarea datelor cu caracter personal ale petentului, prin dezvăluirea acestora către Centrul Unic de Monitorizare și Control a Traficului.

Nefiind de acord cu cele dispuse petentul a înaintat o acțiune de contencios administrativ privind anularea actului administrativ. Instanța a respins acțiunea depusă, ca fiind neîntemeiată.

La cererea de apel înaintată, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de către petent, menținând hotărârea instanței de fond.

La examinarea admisibilității recursului înaintat de petent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, l-a declarat inadmisibil, pe motiv că cererea de recurs a petentului nu a fost suficient de serioasă din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

În poziția sa, prezentată instanțelor de judecată, CNPDCP a comunicat că temeiul legal pe care operatorul s-a bazat la dezvăluirea datelor cu caracter personal ale apelantului rezultă din obligația legală a proprietarului/utilizatorului unui vehicul de a comunica organelor de poliție abilitate despre identitatea persoanei căreia i s-a încredințat vehiculul pentru a fi condus.

În acest sens s-a făcut referire la Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 18.11.2014, pentru controlul constituționalității art. 234 din Codul contravențional al RM, care oferă inclusiv o explicație valabilă sub aspectul temeiului prelucrării datelor cu caracter personal de către instituțiile împuternicite.

*În acest sens, Curtea a explicat că, securitatea traficului rutier prezintă un interes public major, prin urmare **asigurarea securității este o obligație pozitivă a statului.** Unitatea de transport, ca participant la trafic, reprezintă o sursă de pericol sporit, conducătorul auto având obligația de a respecta anumite reglementări impuse de autorități în evitarea riscurilor rezultate din utilizarea autovehiculelor. De asemenea, deținătorul vehiculului este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin utilizarea vehiculului aflat în posesia sa.*

*Curtea a reținut că, aplicând mutatis mutandis rațiunile Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Falk vs. Olanda, 19 octombrie 2004), regula de responsabilitate (aplicată proprietarilor automobilelor înregistrate) a fost introdusă **pentru a garanta eficiența securității traficului prin asigurarea faptului că orice încălcare a regulilor circulației rutiere de mijloace tehnice sau de altă natură, comise de către conducători a căror identitate nu poate fi stabilită în momentul infracțiunii, nu va rămâne nesancționată.***

*Prin urmare, un interes public de o importanță majoră, cum este securitatea traficului rutier, permite impunerea unor responsabilități față de cetățeni, în particular, de a informa poliția privind persoana căreia i-a fost încredințată conducerea autovehiculului, având ca scop protejarea participanților la trafic împotriva accidentelor și producerii consecințelor negative, precum și **crearea condițiilor legale pentru tragerea la răspundere a persoanelor care au încălcat regulile circulaţiei rutiere.***

*Curtea constată că nu există mijloace **mai puțin restrictive** pentru realizarea scopului asigurării securității rutiere și, prin urmare, stabilirea unei asemenea responsabilități **este proporțională** scopului urmărit, iar impunerea unor asemenea obligații **nu poartă un caracter excesiv**.*

*Astfel, în speța examinată, obligația legală a proprietarului de autovehicul sau, după caz, a mandatarului, în partea ce ține de **prelucrarea datelor cu caracter personal** prin transmiterea/ dezvăluirea acestora către organele poliției, este dictată de raționamentele enumerate supra.*

Speța nr. 2

În urma depunerii unei plângeri de către un cetățean, acesta a contestat acțiunile gestionarului fondului locativ, invocând pretinse încălcări ale prevederilor Legii privind protecția datelor cu caracter personal, și anume, plasarea, fără plic, spre acces liber, a facturilor de plată emise pentru serviciile comunale livrate la apartamentul acestuia, în afara cutiei poștale, fapt prin care i s-au divulgat datele cu caracter personal. Urmare a examinării cazului, a fost emisă Decizia cu privire la constatarea încălcării prevederilor Legii privind protecția datelor cu caracter personal de către gestionarul fondului locativ .

Gestionarul fondului locativ a contestat Decizia emisă de CNPDCP în instanța de judecată, pe motiv că nu este clar modul în care, prin plasarea în cutia poștală a facturilor de plată, ar divulga datele cu caracter personal ale persoanei și a solicitat anularea deciziei, ca fiind neîntemeiată și ilegală.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis acțiunea depusă de petent și a anulat Decizia CNPDCP.

Ulterior, Curtea de Apel Chișinău, a respins apelul depus de CNPDCP și a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia sa, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul depus de către CNPDCP, a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău și a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. Totodată, petentul a fost atras în proces în calitate de terț.

În consecință, Curtea de Apel Chișinău a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, emisă inițial, și a emis o nouă decizie prin care a respins ca neîntemeiată acțiunea gestionarului fondului locativ. Curtea de Apel Chișinău a conchis că concluziile primei instanțe, nu corespund circumstanțelor de fapt, respectiv, instanța de fond neîntemeiat a admis acțiunea.

Totuși, gestionarul fondului locativ vizat, a depus recurs împotriva ultimei decizii a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

Examinând temeiurile recursului depus, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, a considerat că recursul este inadmisibil, nu întrunește condițiile de admisibilitate a unui recurs și nu îmbină motive convingătoare și întemeiate.

În ordinea procedurii contravenționale

Corespunzător prevederilor art. 27 alin. (3) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, în baza deciziilor emise, prin care au fost constatate încălcări la prelucrarea datelor cu caracter personal, agenții constatatori ai CNPDCP, în perioada de referință, au întocmit **107** procese-verbale cu privire la contravenții, constatând **117** fapte contravenționale. În conformitate cu prevederile art. 423^4 din Codul contravențional, procesele-verbale cu privire la contravenții întocmite au fost remise spre examinare în instanța de judecată competentă.

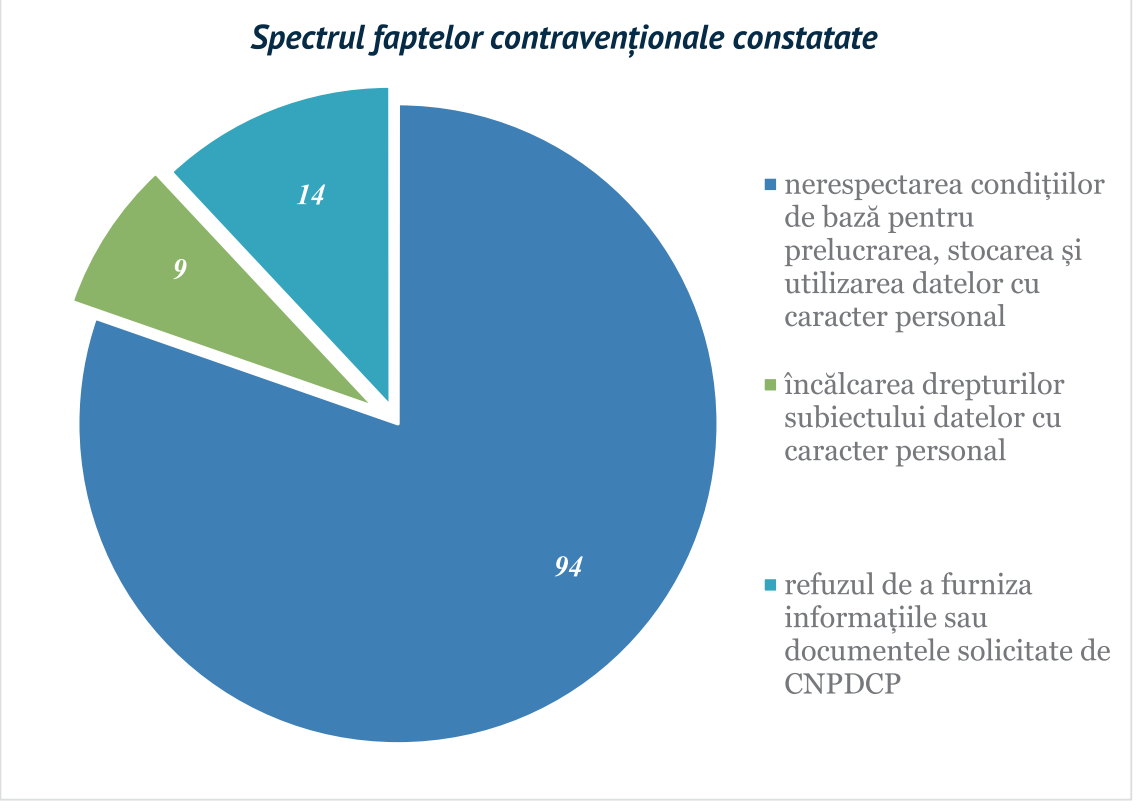

În perioada de referință, agenții constatatori ai CNPDCP au participat la **386** ședințe de judecată pe cauzele contravenționale aflate în examinare în instanța de fond, cât și la Curtea de Apel Chișinău. Totodată, de menționat că din totalul proceselor-verbale cu privire la contravenții expediate spre examinare în instanța de judecată pe parcursul perioadei de referință și a anilor precedenți, în **90** de proceduri examinate, CNPDCP a avut câștig de cauză, instanța de judecată recunoscând vinovăția persoanelor în privința cărora au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție, cu stabilirea sancțiunilor în formă de amendă. Totodată, în peridoada raportată au fost încetate/anulate **14** procese-verbale cu privire la contravenție. Suplimentar, urmează a fi menționat că alte **125** proceduri contravenționale se află pe rol, inclusiv pe marginea unora din cauzele contravenționale inițiate în anii precedenți.

Considerente vizând reprezentarea în instanțele de judecată, având caracter dificultos pentru activitatea CNPDCP

Și pe parcursul anului 2023, a persistat problema stringentă care îngreunează activitatea autorității, manifestată prin **examinarea în instanțele de judecată atât în procedura contenciosului administrativ, cât și în procedura contravențională a acelorași constatări ale autorității emise în urma verificării legalității prelucrării datelor cu caracter personal**.

Acest fapt se referă, în esență, la caracterul **dublu, contradictoriu și echivoc vizând** examinarea în instanțele de judecată, în aceeași perioadă, a acelorași acte și constatări emise de CNPDCP, în proceduri diferite. Or, în rezultatul examinării materialelor de control privind legalitatea prelucrării datelor cu caracter personal, în ordinea statuată de art. 27 alin. (3) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, [...] decizia emisă de CNPDCP privind constatarea încălcării legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și probele acumulate servesc drept temei pentru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, în condițiile Codului contravențional.

Astfel, decizia prin care se constată încălcarea normelor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal este pasibilă a fi contestată în ordine de contencios administrativ.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 423^4 alin. (4) din Codul contravențional, în rezultatul constatării încălcărilor comise la prelucrarea datelor cu caracter personal, CNPDCP întocmește procese-verbale cu privire la contravenție și le expediază spre examinare instanței de judecată competentă să soluționeze cauzele, prin recunoașterea vinovăției și aplicarea sancțiunii pecuniare, cu posibilitatea de a aplica sub formă de sancțiune complementară privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni până la un 1 an.

Prin urmare, pentru comiterea aceleiași fapte/încălcări, operatorul de date cu caracter personal este supus răspunderii/sancționării de 2 ori, circumstanțe ce contravin principiilor de individualizare și atragere la răspundere a persoanei.

În special este de menționat faptul că, potrivit practicii în acest sens, se constată situații, în care pentru aceeași faptă, în ordine contravențională, operatorul este recunoscut vinovat de către instanța de judecată, iar în ordine de contencios administrativ, același operator este declarat de instanța de judecată ca fiind nevinovat, cu anularea deciziei CNPDCP sau viceversa. Or, este cu atât mai bizară situația descrisă, ținând cont de faptul că în cazul ambelor spețe (adică și în procedura contravențională, și în procedura de contencios administrativ) la bază există una și aceeași decizie de constatare a încălcării comise la prelucrarea datelor cu caracter personal.

În acest context, **existența unor astfel de proceduri contradictorii au dus, în unele cazuri, la determinarea ineficienței acțiunilor întreprinse de CNPDCP pentru a contracara prelucrările neconforme de date și a preveni săvârșirea altor încălcări ce vizează dreptul la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private a subiecților de date cu caracter personal**.

Or, circumstanțele descrise sunt și mai dezolante și dezarmante pentru Autoritatea națională de control a prelucrării datelor cu caracter personal, ținând cont de numărul angajaților subdiviziunilor de resort ale CNPDCP care este absolut infim în raport cu volumul și specificul de muncă al acestora.

CAPITOLUL IV

EXEMPLE DE SPEŢE EXAMINATE ÎN ANUL 2023

Periodic, CNPDCP informează societatea despre problemele și iregularitățile determinate în cadrul activității desfășurate de operatorii de date cu caracter personal în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal.

În acest sens, autoritatea prezintă, inclusiv prin intermediul raportului anual de activitate, cazuri semnificative și problematici identificate în cadrul controalelor efectuate asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal. Astfel, printre spețele examinate de CNPDCP în anul 2023, au fost următoarele:

Speța nr. 1: Prelucrarea datelor cu caracter personal în lipsa consimțământului subiectului de date și a altui temei legal

CNPDCP a examinat demersul parvenit din partea Serviciului Fiscal de Stat (SFS) prin care a informat că, în rezultatul exercitării atribuțiilor de administrare fiscală, s-a constatat că un agent economic colectează și utilizează date cu caracter personal contrar prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, ceea ce a servit drept motiv pentru inițierea verificării/investigării conformității operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal.

În fapt, potrivit materialelor anexate la demersul SFS, s-a constatat faptul că agentul economic a prelucrat datele cu caracter personal a 35 de persoane fizice, în lipsa consimțământului acestora sau a succesorilor persoanelor decedate, sau în lipsa altui temei legal prevăzut de art. 5 alin. (5) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În urma investigațiilor efectuate de CNPDCP, în corespundere cu prevederile art. 27 al Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prin decizia CNPDCP a fost constatată încălcarea prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), art. 5 alin. (1), (4) și art. 12 ale Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal de către agentul economic în cauză la prelucrarea datelor cu caracter personal ale subiecților de date vizați în demersul SFS.

Totodată, CNPDCP a dispus inclusiv încetarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal ale subiecților de date vizați în demersul SFS și distrugerea copiilor buletinelor de identitate utilizate/obținute ilicit de către agentul economic.

Consecvent, în corespundere cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, CNPDCP a sesizat în ordine penală organul de urmărire penală a SFS, privind existența unor indicii rezonabile de falsificare a actelor de achiziții a mărfurilor, faptă prevăzută la articolul 335[1] din Codul penal.

Speța nr. 2: Dezvăluirea datelor cu caracter personal prin intermediul rețelelor de socializare

CNPDCP a examinat plângerea unei persoane fizice care a solicitat verificarea legalității operțiunilor de prelucrare a datelor sale cu caracter personal, manifestate prin plasarea pe rețeaua de socializare „Facebook", a unei postări însoțită de pozele actelor de identitate a petentului.

În cadrul investigației s-a determinat că, operatorul de date este administratorul contului de Facebook unde au fost publicate două imagini a actelor de identitate (buletinul de identitate și pașaportul), însă postarea a fost publicată nu de dânsul, ci de o altă persoană cu care se află în relații de rudenie, căreia i-a oferit accesul la contul său. În cadrul efectuării controlului, operatorul de date (administratorul contului de Facebook) și-a recunoscut vina și a conștientizat că a fost săvârșită o abatere de la normele privind protecția datelor cu caracter personal.

În context, CNPDCP, prin Decizie, a constatat că operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal manifestate prin postarea/publicarea actelor de identitate, pe rețeaua de socializare „Facebook", au fost efectuate fără a avea un temei legal în acest sens și fără a asigura confidențialitatea datelor prelucrate, acțiuni ce au dus la constatarea încălcării prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), art. 9 și art. 29 alin (1) ale Legii nr. 133 din 08.07.2011.

Speța nr. 3: Dezvăluirea datelor cu caracter personal privind starea de sănătate

CNPDCP a examinat plângerea unui subiect de date, prin care se solicita intervenția autorității de control, conform competențelor atribuite prin Legea privind protecția datelor cu caracter personal, pentru a stabili și a sancționa persoana (-le) din cadrul entități publice ce se fac responsabile de răspândirea cu bună-știință a informațiilor confidențiale, ocrotite de lege, care au fost transmise prin intermediul e-mail-ului de serviciu către toți angajații, documente ce conțin informații personale, inclusiv informații privind starea de sănătate a subiectului de date, fiindu-i încălcat dreptul la protecția datelor cu caracter personal privind starea de sănătate.

În rezultatul examinării plângerii înaintate, CNPDCP a constatat că, angajatul din cadrul entității publice a acționat în mod individual stabilind scopul şi mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate a subiectului vizat, fără a ține cont de instrucțiunile/dispozițiile conducerii entității, în legătură cu transmiterea/dezvăluirea către toți angajații a informațiilor conținute în certificatul medical eliberat pe numele subiectului de date, în lipsa unei obligații legale/temei legal, fără a asigura confidențialitatea datelor cu caracter personal, acțiune ce contravine condițiilor de drept prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. a), art. 6 alin. (1) și art. 29 alin. (1) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

Speța nr. 4: Prelucrarea neconformă a datelor cu caracter stocate în Registrul Bunurilor Imobile

În rezultatul examinării multiplelor plângeri din partea diferitor subiecți de date, precum și ținând cont de mediatizarea pe larg în spațiul public a faptului accesării de către un ONG a datelor cu caracter personal ale unui număr excesiv de subiecți de date cu caracter personal stocate în Banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile, CNPDCP a inițiat un control în vederea stabilirii circumstanțelor ce au dus la situația creată.

Urmare a acțiunilor efectuate în cadrul controlului vizat, s-a determinat că ONG-ul, în calitate de operator de date, a contractat o persoană împuternicită în vederea verificării discrepanțelor identificate dintre bunurile declarate și cele reflectate în RBI, aferente candidaților la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și candidaților la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor.

În acest sens, din luna mai 2022 până la momentul sistării accesului la resursa informațională menționată – iulie 2022, persoana împuternicită de către operator a accesat un volum impunător de date cu caracter personal ale unui număr enorm de subiecți de date, și anume, efectuând 680263 de accesări în Registrul Bunurilor Imobile la aproximativ 378261 de bunuri imobile, fiecare dintre ele având unu, doi și mai mulți proprietari, noi și vechi. Numărul persoanelor fizice, ale căror date cu caracter personal au fost accesate, a constituit 362533.

Potrivit celor declarate de persoana împuternicită, accesările datelor cu caracter personal a subiecților de date s-ar fi produs din cauza folosirii unui robot automat de căutare. Căutarea a fost efectuată exclusiv după adresă sau număr cadastral, care au stat la baza alegerii eșantionului automatizat a grupului de căutare.

O altă circumstanță ce a dus la accesările excesive s-a constatat a fi lipsa acțiunilor operatorului în raport cu persoana împuternicită în sensul evaluării corectitudinii prelucrării datelor cu caracter personal. În perioada nominalizată supra, ONG-ul, în calitate sa de operator, nu a întreprins nici o acțiune de verificare a implementării măsurilor tehnice și organizatorice de către persoana împuternicită privind prelucrarea în mod corect şi conform prevederilor legii a datelor cu caracter personal în RBI, cu toate că, pornind de la prevederile expuse în Declarația privind obligația de confidențialitate și securitate a datelor cu caracter personal, această obligație se regăsea.

Pornind de la circumstanțele descrise, CNPDCP a constatat încălcarea prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), b) și c), art. 5 alin.(1) și art. 9 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal de către persoana împuternicită de către operator, precum și a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), b) și c), art. 5 alin. (1) și art. 30 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal de către ONG-ul vizat.

Suplimentar CNPDCP a concluzionat că instituția publică, în calitate de posesor al resursei informaționale de stat și care a oferit accesul la Banca Centrală de Date a cadastrului bunurilor imobile (Registrul Bunurilor Imobile), avea obligația legală să ia măsurile organizatorice şi tehnice necesare pentru protecția datelor cu caracter personal stocate în această resursă informațională de stat, fapt ignorat de către aceasta la etapa corespunzătoare.

Luând în considerație circumstanțele descrise, CNPDCP a constatat că, acțiunile/inacțiunile instituției notate supra, au dus la încălcarea prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Ținând cont de volumul exagerat de informații ce conțin date cu caracter personal accesate în circumstanțele elucidate în cadrul controlului efectuat, în temeiul art. 20 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, CNPDCP a sesizat Procuratura Generală, în vederea verificării circumstanțelor expuse în decizie, prin prisma competențelor organului de urmărire penală.

Speța nr. 5: Prelucrarea neconformă a datelor cu caracter prin intermediul unei pagini web

CNPDCP s-a autosesizat cu privire la legalitatea plasării pe pagina web www.numar.md, a anumitor categorii de date cu caracter personal ce vizau un număr mare de persoane fizice.

În urma analizei informațiilor plasate pe pagina web de referință a fost reținut că, prin intermediul acesteia, orice persoană putea să lase un comentariu, vizibil tuturor, asupra deținătorului oricărui număr de telefon mobil din Republica Moldova. Comentariile de pe pagina web aveau conținut diferit, atât informații biografice cum ar fi: numele, prenumele, studiile, locul de muncă, vârsta, localitatea, adresa de domiciliu, genul de activitate desfășurat, etc., cât și informații cu caracter calomnios și defăimător. Dezvăluirea în spațiul online, spre vizualizare nerestricționată a acestor informații putea prejudicia grav drepturile şi libertățile constituționale ale cetățenilor.

În rezultatul efectuării controlului, CNPDCP a determinat ca fiind neconform mijlocul oferit pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, prin publicarea pe pagina web www.numar.md a informațiilor ce reflectă categoriile de date cu caracter personal enunțate supra, întrucât nu a fost stabilită existența unui scop determinat, explicit și legitim, nici existența unui temei legal de prelucrare a datelor cu caracter personal ce vizează deținătorii numerelor de telefonie mobilă din Republica Moldova, acțiuni săvârșite contrar prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), b), c) și art. 5 alin. (1) ale Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

De menționat că, în urma intervenției CNPDCP în cadrul acțiunilor de control efectuate, pagina web www.numar.md a devenit indisponibilă/inactivă.

În acest context, ținând cont de prevederile art. 27 alin. (3) și alin. (5) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal, CNPDCP a dispus prin Decizie constatarea in rem a încălcării prevederilor Legii nr. 133/2011, la prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul paginii www.numar.md, constatarea indisponibilității în rețeaua de internet a paginii www.numar.md, precum și sesizarea IP „Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică" în vederea examinării posibilității intervenirii prin prisma competențelor, statuate la pct. 33 subpct. 7) al Regulamentului cu privire la gestionarea domeniului de nivel superior .md, aprobat prin Hotărârea ANRCETI nr. 42/2020.

Finalmente, se notează că obiectivul de a contracara prelucrarea neconformă a datelor cu caracter personal, care a stat la baza autosesizării CNPDCP, a fost atins odată cu indisponibilitatea/ devenirea inactivă a paginii web www.numar.md, care constituia un mijloc de dezvăluire abuzivă a informațiilor personalizate ale unui număr impunător de subiecții de date.

Speța nr. 6: Utilizarea neconformă a datelor cu caracter personal la depunerea unei cereri pentru obținerea unui credit

CNPDCP a examinat plângerea unui subiect de date privind pretinsul fapt de prelucrare neconformă a datelor cu caracter personal (nume prenume, data/luna/anul nașterii, IDNP), materializată prin stocarea și utilizarea frauduloasă a acestora.

În cadrul investigației, CNPDCP a constatat că petentul a transmis anterior datele sale cu caracter personal către proprietarul unui magazin, în vederea oferirii suportului la achitarea unei amenzi, prin intermediul terminalului RunPay, amplasat în localul spațiului comercial. Acesta din urmă a scris datele cu caracter personal pe o foaie și a îndeplinit rugămintea subiectului de date.

Ulterior, proprietarul magazinului a utilizat datele cu caracter personal ale petentului precum: IDNP-ul, data/luna/anul nașterii, la depunerea unei cereri din numele fiicei sale, pentru a obține un credit, prin intermediul aceluiași terminal. Deși, proprietarul magazinului a invocat faptul că din eroare a introdus datele de identitate a petentului, crezând că acestea sunt datele cu caracter personal ale fiicei sale, CNPDCP nu a determinat existența unei justificări plauzibile privind consemnarea în cererea de solicitare a creditului a datelor ce vizau petentul.

CNPDCP a precizat că potrivit art. 11 din Legea privind protecţia datelor cu caracter personal, condiţiile şi termenele de stocare a datelor cu caracter personal sunt prevăzute de legislaţie, ţinându-se cont de prevederile art. 4 alin. (1) lit. e). La încheierea operaţiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, dacă subiectul acestor date nu şi-a dat consimţământul pentru o altă destinaţie sau pentru o prelucrare ulterioară, acestea vor fi distruse.

Întrucît, subiectul de date nu și-a dat acordul la o prelucrare ulterioară în alte scopuri a datelor cu caracter personal, înscrisul cu datele sale de identificare urma a fi distrus imediat după ce a fost achitată amenda prin intermediul terminalului.

Atfel, CNPDCP verificând întrunirea elementelor obligatorii care implică conformitatea și legalitatea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter, a reținut lipsa unui scop și temei legal care să justifice acțiunile proprietarului magazinului de stocare și utilizare ulterioară a datelor cu caracter personal ale subiectului de date, manifestată prin transmiterea acestora către o companie de creditare, acțiuni ce contravin prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a) și e), art. 5 alin. (1), precum și art. 11 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

Speța nr. 7: Neasigurarea revizuirii periodice și ajustării actelor interne ce conțin prevederi privind prelucrarea datelor cu caracter personal

CNPDCP a recepționat sesizarea unei instituțiii publice prin care a fost expediată Încheierea cu privire la rezultatele anchetei de serviciu și investigarea acțiunilor în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu de către un angajat al său.

Conform celor constatate de către instituția publică, s-a reținut că, angajatul, fiind la ghișeul de primire în cadrul Centrului multifuncțional, ar fi accesat, după numărul de identificare personal (în continuare - IDNP), prin intermediul SIA „LegalCad”, informația stocată în Registrul de Stat al Populației ce vizează un subiect de date, în lipsa unui temei legal.

În cadrul examinării cazului s-a determinat că, solicitantul (persoana fizică sau juridică), care se apropie la ghișeul de primire, poate să solicite verbal, în scop consultativ, informații, care pot fi comunicate la prezentarea/vociferarea IDNP-ului deținătorului bunului imobil sau a numărului cadastral al bunului imobil, fără a avea intenția de a depune cereri de prestare a serviciilor. Respectiv, registratorul efectuează căutarea prin accesarea sistemului „LegalCad", care prezumă accesarea concomitentă și a Registrului de Stat al Populației, întrucât acesta este în conexiune/ legătură cu Registrul bunurilor imobile.

Potrivit actelor prezentate de către instituția publică – în calitate de operator de date, în special, potrivit Fișei de post a angajatului, ultimul are următoarele atribuții de bază: furnizarea de informație din cadastrul bunurilor imobile și executarea calitativă și oportună a atribuțiilor stabilite în fișa de post; primirea, examinarea și executarea cererilor de furnizare a informației din cadastrul bunurilor imobile, precum și identificarea bunului imobil ce aparține unei persoane, accesând banca centrală de date, după caz, SIA „LegalCad".

Asfel, CNPDCP a determinat că instituția publică a oferit accesul la banca centrală de date, ***în vederea*** *„adresării la RSP pentru vizualizarea, introducerea sau corectarea datelor despre proprietar, care se realizează prin intermediul SIA „LegalCad", modulul „Actualizarea datelor despre proprietar conform Registrului de Stat al Populației", ordine în care, la exercitarea atribuțiilor, angajatul se conduce de prevederile Legii cadastrului bunurilor imobile, ţinând cont de recomandările metodologice, Instrucțiunile și Regulamentele interne, ale organului central de specialitate în domeniul cadastrului și ale instituției publice vizate, acte care sunt obligatorii pentru toți angajații.*

În urma examinării regulamentelor, instrucțiunilor prezentate de către instituția publică, CNPDCP nu a identificat careva măsuri organizatorice instituite de către deținătorul sistemului informațional automatizat, prin care ar fi fost ***stabilite reguli privind realizarea atribuțiilor de serviciu*** *în cazul furnizării informațiilor din banca centrală de date către solicitantul care s-a apropiat la ghișeu, fie că e persoană fizică, juridică sau împuternicit prin procură, nefiind descrise acțiunile ce urmează a fi întreprinse vizavi de cererile privind accesul la informația din sistemele informaționale gestionate de instituția publică, care sunt formulate în forma verbală în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (4) al Legii privind accesul la informație.*

Din aceste considerente, CNPDCP a constatat că, operatorul, nu a întreprins suficiente măsuri organizatorice necesare pentru a proteja datele cu caracter personal/informațiile stocate în sistemele informaționale gestionate, în special nu a prevăzut expres modalitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal stocate în sistemele informaționale gestionate, or, inclusiv prin fișa postului angajatului i-au fost delegate atribuții de executare a cererilor de furnizare a informației din cadastrul bunurilor imobile, precum și identificare a bunului imobil ce aparține unei persoane, accesând banca centrală de date, în baza datelor cu caracter personal ce au fost comunicate verbal de către solicitant, la caz, prin intermediul SIA „LegalCad", în situația în care solicitantul nu dorește/renunță să depună o cerere la ghișeu.

În circumstanțele expuse CNPDCP nu a constatat careva încălcări admise de către angajat, la prelucrarea datelor cu caracter personal, prin utilizarea SIA „LegalCad", în circumstanțele în care acesta, în calitate de registrator, nu avea obligația de a face careva consemnări aferente scopului accesării, efectuate anterior recepționării unei cereri privind furnizarea informațiilor/prestarea unor servicii.

În rezultat, CNPDCP a informat instituția publică privind necesitatea întreprinderii acțiunilor de rigoare în vederea revizuirii actelor interne și ajustării reglementărilor ce vizează operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal, în special în cazul adresării în scop consultativ, la ghișeul de primire, fără a avea intenția de a depune careva cereri de prestare a serviciilor, acțiuni ce au fost realizate de către ultima.

Speța nr. 8: Neactualizarea la timp a drepturilor de acces la sisteme informaționale ale utilizatorilor autorizați

CNPDCP a examinat sesizarea unei autorități publice, remisă conform competenței, prin care a fost solicitată verificarea legalității prelucrării datelor cu caracter personal ale unui subiect de date și a copilului acestuia, urmare a accesării/consultării/extragerii datelor cu caracter personal stocate în Sistemul Informațional Integrat al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a Republicii Moldova[1] (în continuare - SIIPF), care mai apoi au fost transmise către o persoana terță, acțiunile în cauză fiind realizate de angajații unei autorități publice cu drept de acces la SIIPF.

În cadrul investigației s-a determinat că, prin intermediul sistemului de căutare „WebClientPF", de la un cont de utilizator ce a fost atribuit unui fost angajat al autorității publice vizate, care a demisionat în anul 2019, utilizându-se calculatorul de serviciu al unui actual angajat, a fost dată în căutare informația privind traversarea frontierei de stat de către subiectul de date, ulterior, informația fiind salvată în format PDF, printată și transmisă persoanelor terțe.

Astfel, s-a reținut că, contul de utilizator al fostului angajat era activ după 3 ani de la demisionarea acestuia, fiind deconectat doar după două luni de la accesarea vizată în sesizare, fapt recunoscut de către autoritatea publică.

Subsecvent, s-a determinat că, calculatorul de serviciu care a fost utilizat pentru operațiunea de prelucrare a datelor cu caracter personal a subiectului de date se afla în biroul de serviciu din incinta unei subdiviziuni a autorității publice. La data efectuării accesării, angajatul care avea în gestiune calculatorul vizat, nu se afla la birou. Totodată, s-a stabilit că la IP-dispozitivului (utilizator VPN de la distanța) erau conectate și alte calculatoare de serviciu, iar biroul de serviciu unde se afla calculatorul vizat servește ca sediu comun pentru mai mulți funcționari, accesul fizic la calculator nefiind restricționat.

În aceste circumstanțe, nu a fost posibil de a identifica cert persoana care a prelucrat datele cu caracter personal, ordine în care CNPDCP a constatat in rem că prelucrarea datelor cu caracter personal ale subiecților de date vizați a fost efectuată contrar prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a), b), c) și art. 5 alin. (1) și alin. (3) ale Legii privind protecția datelor cu caracter personal, în lipsa unui temei legal și fără consimțământul subiectului de date.

Totodată, incidentul de securitate a fost generat din cauza gestionării și organizării necorespunzătoare a sarcinilor stabilite pentru personalul instituției, care, prin acțiuni rău intenționate, fie erori sau neglijență în utilizarea resurselor informaționale, a generat incidentul dat, or, potrivit Politicii pentru protecția datelor cu caracter personal aprobate, autoritatea publică era obligată să revizuiască drepturile de acces la resursa informațională de stat ale utilizatorilor autorizați la intervale regulate, precum: - revizuirea drepturilor de acces a utilizatorului SIIV – o dată la 6 luni și după fiecare modificare a raporturilor de muncă care a survenit în activitatea utilizatorului și revizuirea acordării drepturilor de acces a rolurilor privilegiate – o dată la 3 luni.

Urmare, CNPDCP a determinat că autoritatea publică se face responsabilă de încălcarea prevederilor art. 30 alin. (1) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, deoarece nu a asigurat măsurile organizatorice și tehnice necesare pentru protecția datelor cu caracter care au fost puse la dispoziția sa, ceea ce a dus în consecință la accesarea ilegală a SIIPF și prelucrarea datelor cu caracter personal ale subiecților de date.

---

[1] ***Conceptul tehnic al Sistemului informațional integrat al Poliției de Frontieră**, a fost aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 834 din 07.07.2008 „cu privire la Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră".*

*Suplimentar, s-a intervenit față de entitatea care gestionează sistemul informațional să întreprindă, în termeni proximi, acțiunile de rigoare în vederea implementării serviciului guvernamental de autentificare și autorizare MPass, **ca unică metodă** de autentificare a utilizatorilor în SIIPF, corespunzător Hotărârii de Guvern nr. 1090/2013 privind serviciul electronic guvernamental de autentificare şi control al accesului (MPass), iar autorității publice vizate în cadrul controlului i s-a solicitat revizuirea și ajustarea politicilor şi procedurilor de asigurare a securității și confidențialității prelucrării datelor cu caracter personal prin prisma implementării măsurilor de rigoare, astfel încât să se asigure ca incidente similare să nu se întâmple.*

Speța nr. 9: Utilizarea ilegală a datelor cu caracter personal ce aparțineau altor persoane

CNPDCP a recepționat mai multe petiții din partea unor persoane care s-au plâns în legătură cu recepționarea numeroaselor apeluri telefonice de la diferite companii de creditare din Republica Moldova, care informau persoanele despre examinarea cererilor de acordare a creditelor, care conțineau datele cu caracter personal ale acestora, fiind depuse online.

Urmare a acțiunilor desfășurate în cadrul controlului, prin prisma Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, CNPDCP a identificat persoanele care au prelucrat ilegal datele cu caracter personal, fiind constatată încălcarea de către aceștea a art. 4 alin. (1) lit. a), b), c), art. 5 alin. (1), art. 9 și art. 29 alin. (1) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal în legătură cu dezvăluirea către companiile de creditare a datelor cu caracter personal care aparțineau altor persoane, în speță a numelui, prenumelui, numărului de identificare de stat (IDNP) și datelor de contact.

Suplimentar, în contextul speței descrise supra, CNPDCP a venit cu recomandări în atenția publicului vizând necesitatea asigurării vigilenței la transmiterea/oferirea datelor cu caracter personal.

Speța nr. 10: Prelucrarea IDNP-ului în calitate de cod fiscal la desfășurarea activității independente

În adresa CNPDCP a parvenit sesizarea din partea unui grup de persoane, care au pretins că, prin Legea nr. 356/2022 pentru modificarea unor acte normative, au fost aduse modificări la Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, ce ar fi creat condiții pentru încălcarea protecției datelor cu caracter personal ale titularilor de patente de întreprinzători.

Astfel, întreprinzătorii care activează în piețe și care s-au conformat noului regim fiscal, au constatat că în bonurile fiscale eliberate cumpărătorilor se regăsesc date cu caracter personal, în special, numărul de identificare de stat, indicat la câmpul codul fiscal - C. F.

Din prevederile stipulate, s-a determinat că legislația fiscală reglementează evidența obligațiilor fiscale ale persoanelor fizice în baza codurilor fiscale atribuite în ordinea prevăzută, reieșind din exercițiul unei activități economice independente.

Examinând temeiurile de drept în vigoare, în special – art. 5 pct. 28), art. 162 alin. (1) lit. b), art. 163 din Codul fiscal, pct. 10 lit. i) din Instrucțiunea privind evidența contribuabililor, pct. 24 din Regulamentul cu privire la Registrul unic al echipamentelor de casă și de control, care încadrează

faptul prelucrării IDNP-ului persoanelor fizice, în contextul desfășurării activității independente, supuse din 01 iulie 2023 documentării comercializării bunurilor și utilizării doar a echipamentului de casă și de control conectat la Sistemul informațional automatizat „Monitorizarea electronică a vânzărilor", în coroborare cu prevederile art. 5 alin. (5) lit. b), art. 9 lit. b) ale Legii nr. 133/2011, s-a reținut că operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal în speța sesizată sunt efectuate pentru îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii.

Totodată, vulnerabil rămâne a fi aspectul că orice persoană fizică care practică activitate independentă este impusă, reieșind din cadrul juridic existent, în special cel ce vizează algoritmul de funcționare a echipamentelor de casă și de control, de a-și face public/cunoscut IDNP -ul în bonurile fiscale eliberate zilnic.

Reglementări similare au fost supuse controlului constituționalității de către Curtea Constituțională, care a apreciat obligația pozitivă a autorităților competente, ca și în cazul supus examinării de către CNPDCP, să asigure protejarea IDNP-ului subiecților de date ce practică activitate independentă.

În rezultat, CNPDCP a atestat existența cadrului legal defectuos care reglementează regimul juridic al evidenței fiscale a persoanelor fizice ce practică activități independente, și anume, faptul consemnării IDNP-ului în bonul fiscal eliberat de titularul de patentă fiecărui client, aduce ingerință vieții private a persoanei, fiind o măsură disproporționată în raport cu scopul urmărit.

Subsidiar, s-a recomandat Ministerului Finanțelor/Serviciului Fiscal de Stat să instituie măsuri tehnice și organizatorice care să asigure protecția datelor cu caracter personal ale persoanelor ce practică activitate independentă, prin identificarea și implementarea mecanismelor adecvate și eficiente în vederea ținerii evidenței fiscale, fără a aduce prejudicii dreptului la protecția datelor cu caracter personal, spre exemplu: prin depersonalizarea IDNP-ului persoanei fizice ce practică activitate independentă consemnat în bonul fiscal sau prin atribuirea unui nou cod fiscal unic distinct de IDNP.

În Decizia sa, CNPDCP a subliniat necesitatea asigurării unui echilibru între obligațiile fiscale și drepturile individuale la protecția datelor cu caracter personal. Problema identificată ar trebui soluționată prin măsuri care să asigure respectarea ambelor principii, fără a aduce prejudicii dreptului la confidențialitate al persoanelor ce practică activități independente.

Speța nr. 11: Nerespectarea măsurilor organizatorice și tehnice necesare pentru protecția datelor cu caracter personal.

CNPDCP a recepționat multiple demersuri ale organelor de poliție, prin care a fost sesizat în legătură cu pretinsul fapt de prelucrare neconformă a datelor cu caracter personal de către o formațiune politică, manifestat prin colectarea datelor cu caracter personal de la cetățeni.

Potrivit faptelor stabilite în cadrul controlului desfășurat de către CNPDCP, s-a constatat că, din numele partidului politic, erau colectate date cu caracter personal ale cetățenilor din anumite localități, precum ar fi: numele, prenumele, anul nașterii, semnătura, numărul de telefon și adresa de domiciliu, în scopul „desfășurării campaniei de colectare a semnăturilor în sprijinul inițiativei de declarare a neconstituționalității unui partid politic".

Analizând împrejurările în care au fost acumulate/colectate datele cu caracter personal reflectate în listele vizate; inclusiv constituirea acestor liste; posibilitatea multiplicării/efectuării copiilor de pe aceste liste; lipsa unor garanții referitoare la măsurile adecvate de securitate și de organizare

privind prelucrarea efectuată, s-a reținut că, în cumulul lor, aceste circumstanțe pot duce la utilizarea datelor cu caracter personal colectate în alte scopuri decât cele declarate/determinate

inițial de partid și despre care au fost informate persoanele la momentul când au oferit datele cu caracter personal, precum și pentru a căror prelucrare și-au oferit consimțământul.

Astfel, din informațiile acumulate, CNPDCP a constatat că operatorul de date nu ar fi avut: stabilită o descriere clară a procesului de prelucrare a datelor cu caracter personal, inclusiv după colectarea acestora; reglementate și implementate măsuri tehnice și organizatorice concrete de asigurare a securității datelor cu caracter personal colectate; desemnată o persoană care va asigura respectarea garanțiilor referitoare la măsurile adecvate de securitate tehnică şi de organizare privind prelucrarea ce urmează să fie efectuată; de asemenea, nu ar fi reglementat prelucrarea datelor cu caracter personal de către persoanele împuternicite printr-un contract sau alt act juridic scris care să asigure în special faptul că, acestea acționează numai pe baza instrucțiunilor operatorului de date, ordine în care, a fost constatată încălcarea, de către operatorul de date – partidul politic, a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 30 alin. (1), (2), (3) și (3^1) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Ca urmare, CNPDCP a recomandat partidului politic să instituie măsuri adecvate pentru asigurarea conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal. Aceste măsuri vizează, inclusiv, stabilirea unei descrieri clare a procesului de prelucrare, implementare a măsurilor de securitate corespunzătoare și desemnarea unei persoane responsabile pentru gestionarea acestor aspecte.

CAPITOLUL V

RECOMANDĂRI ȘI OPINII ALE CNPDCP

În scopul prevenirii încălcării regulilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, precum și în scopul asigurării informării societății cu problemele și situațiile cu care se confruntă, CNPDCP emite recomandări și opinii în domeniul protecției datelor cu caracter personal, *care pot fi consultate pe pagina web a autorității la compartimentul* ***Recomandări generale privind protecția datelor*** *sau la compartimentul* ***Operator de date/Recomandările CNPDCP***.

În perioada de referință, CNPDCP a venit cu mai multe precizări și recomandări atât pentru subiecții de date, cât și cu recomandări și opinii pentru autoritățile publice:

În atenția utilizatorilor aplicației Yandex Go

În contextul informațiilor mediatizate, vizând accesul la datele cu caracter personal prelucrate prin intermediul aplicației „Yandex Go" (cum ar fi: datele dispozitivelor mobile ale utilizatorilor, numele, numărul de telefon, adresa de e-mail, date bancare și adresele călătoriilor cu taxiul), CNPDCP a îndemnat subiecții de date să fie prudenți și să se informeze, în prealabil instalării aplicației Yandex Go pe dispozitivele mobile, asupra condițiilor stipulate în Politica de confidențialitate Yandex, deoarece, odată instalată această aplicație, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează pe baza consimțământului subiectului de date cu caracter personal.

De altfel, în cazul utilizării unor sisteme/platforme străine, gestionate/create de operatori nerezidenți, serverele cărora se află în afara țării, survine implicit situația de transmitere transfrontalieră a datelor cu caracter personal, colectate/prelucrate prin intermediul acestor sisteme/platforme, fapt care determină aplicabilitatea obligatorie a prevederilor art. 32 al Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În aceste condiții, transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal către statele care nu asigură un nivel adecvat de protecție (cum ar fi spre ex. Federația Rusă), poate avea loc în condițiile statuate la art. 32 alin. (5) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

Totodată, este de menționat că, în cazul unor platforme de management a comenzilor de taxi deținute de titulari nerezidenți, dar care își desfășoară activitatea și/sau produc efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova, autoritățile de stat competente vor întâmpina impedimente și/sau nu vor putea exercita un control efectiv asupra acțiunilor eventual prejudiciabile a acestora.

Mai mult, în circumstanțele expuse supra, inclusiv subiectul de date cu caracter personal va pierde controlul asupra datelor sale cu caracter personal și va fi în dificultate de a-și exercita drepturile consacrate de Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

În contextul informațiilor menționate supra, precum și ținând cont de faptul că datele cu caracter personal, transferate tranfrontalier în state care nu asigură un nivel adecvat de protecție, ar putea fi utilizate în detrimentul subiecților de date sau în alte scopuri decât cele declarate de operator, prin avizul înaintat Guvernului asupra proiectului de inițiativă legislativă nr. 252 din 13.07.2023, CNPDCP a propus inclusiv:

... în contextul asigurării protecției eficiente a datelor cu caracter personal prelucrate, ar fi oportună examinarea posibilității instituirii normei vizând utilizarea sistemelor (platformelor) electronice de management gestionate/păstrate/stocate pe teritoriul Republicii Moldova. Or, ținând cont de prevederile art. 4 și art. 5 alin. (5) lit. b) ale Legii nr. 133/2011, obligațiile/regulile de prelucrare a datelor cu caracter personal (cum ar fi spre exemplu: utilizarea sistemelor/platformelor electronice de management naționale, precum și păstrarea serverelor pe teritoriul Republicii Moldova, fără a fi admisă transmiterea transfrontalieră de date cu caracter personal) trebuie să fie prevăzute de lege.

Textul recomandărilor poate fi vizualizat accesând linkul: https://datepersonale.md/in-atentia-utilizatorilor-aplicatiei-yandex-go/

CNPDCP recomandă vigilență maximă la transmiterea/oferirea datelor cu caracter personal

Reieșind din multitudinea de cazuri mediatizate, precum și din specificul abordat în tot mai multe plângeri și sesizări aflate în examinare, CNPDCP a îndemnat subiecții de date să demonstreze precauție maximă la dezvăluirea, transmiterea, diseminarea datelor cu caracter personal ce îi vizează.

CNPDCP amintește că, actele de identitate (cum ar fi buletinele de identitate, pașapoartele), certificatele de stare civilă, carnetele de pensionar, cardurile bancare etc. consemnează o multitudine de date cu caracter personal, care necesită o protecție eficace din partea deținătorului/titularului acestora.

Astfel, oferirea/transmiterea de copii de pe aceste documente, precum și scrierea datelor cu caracter personal în diferite liste/acte de către subiectul de date, în alte scopuri decât cele expres prevăzute de lege, poate genera utilizarea ilegală a acestora, în scopuri contrare celor prevăzute inițial, în detrimentul subiectului de date. La fel, subiectul de date cu caracter personal ar putea pierde controlul asupra datelor sale cu caracter personal.

În cazul în care subiecților de date li se solicită prezentarea actelor de identitate și/sau oferirea copiilor de pe aceste acte, precum și prezentarea datelor personale precum: numele, prenumele, IDNP-ul, adresa de domiciliu, datele cardului bancar, venitul, cuantumul pensiei, etc. sub pretexte diferite de persoane terțe, aceștia urmează să se încredințeze de legalitatea colectării datelor personale și a utilizării ulterioare a acestor date.

Or, potrivit prevederilor Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie: prelucrate în mod corect şi conform prevederilor legii; colectate în scopuri determinate, explicite şi legitime, iar ulterior să nu fie

prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; adecvate, pertinente şi neexcesive în ceea ce priveşte scopul pentru care sînt colectate şi/sau prelucrate ulterior.

Totodată, CNPDCP reliefează că, în condițiile oferirii/transmiterii benevole a datelor cu caracter personal, consemnate pe diferite acte sau prin înscrierea acestora în careva liste/documente, la baza colectării acestor date personale se invocă/determină existența consimțământului subiectului datelor cu caracter personal (art. 5 alin. (1) al Legii 133/2011), chiar dacă ulterioara utilizare a acestor date se adevereşte a fi efectuată în alte scopuri/ în detrimentul subiectului de date vizat.

Textul recomandărilor poate fi vizualizat accesând linkul: https://datepersonale.md/in-atentia-subiectilor-de-date-cnpdcp-recomanda-vigilenta-maxima-la-transmiterea-oferirea-datelor-cu-caracter-personal/

Recomandări privind publicarea datelor cu caracter pesonal pe rețelele de socializare

Odată cu apariția rețelelor de socializare, precum Twitter, Tumblr, Facebook, Telegram, Instagram, Linked In, Tik Tok, Snapchat etc., viața socială s-a schimbat radical, acestea devenind un instrument puternic pentru a socializa, a face noi prieteni și cunoștințe, a distribui imagini foto, video sau pentru a promova o informație. Persoanele împărtășesc cu ușurință știri, imagini, opinii personale și aproape orice se întâmplă în viața lor. Divulgarea datelor cu caracter personal creează un mediu favorabil pentru companiile de publicitate, persoanele care lansează apeluri pretins caritabile (strângeri false de fonduri în scop umanitar), persoanele ce intenționează să se răzbune, infractorii cibernetici, iar acest lucru ar putea presupune colectarea datelor sensibile despre activitățile, interesele, caracteristicile personale, opiniile politice, obiceiurile și comportamentele online ale persoanelor.

Astfel, utilizatorii rețelelor de socializare, trebuie să demonstreze precauție maximă la ce date cu caracter personal publică, ce informații scriu în public, ce fotografii/înregistrări video sau audio plasează sau cui acordă încredere pe o rețea de socializare.

Totodată, CNPDCP atenționează că, colectarea și prelucrarea de date cu caracter personal pe rețelele de socializare, ca și orice prelucrare de date, trebuie să fie efectuată în strictă conformitate cu prevederile Legii privind protecția datelor cu caracter personal, iar datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie: prelucrate în mod corect şi conform prevederilor legii; colectate în scopuri determinate, explicite şi legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; adecvate, pertinente şi neexcesive în ceea ce priveşte scopul pentru care sînt colectate şi/sau prelucrate ulterior.

Astfel, CNPDCP îndeamnă subiecții de date să-și protejeze confidențialitatea vieții private înainte de a publica sau a distribui anumite informații pe rețelele de socializare sau pe orice altă platformă online.

Este foarte important ca utilizatorii rețelelor de socializare să citească cu atenție și să înțeleagă:

- Termenii de confidențialitate (de exemplu, conținutul care poate fi partajat cu o terță parte, posibilitatea de a șterge conținutul de pe site etc.);

- Caracteristicile site-ului (de exemplu, cine vă poate vedea mesajele, dacă vor fi doar destinatari specificați sau toți utilizatorii de pe platformă etc.);
- Ce informații biografice ar trebui furnizate (de exemplu, datele biografice, cum ar fi: numele complet, anul nașterii, vârsta sau adresa, ar trebui să fie utilizate doar la înregistrarea contului și nicidecum oferite altor utilizatori de pe rețelele de socializare),
- Informații despre cont (de exemplu, informațiile sensibile, cum ar fi: școala frecventată, afilierea politică, informații despre contul bancar, locul de trai/domiciliul etc., nu ar trebui furnizate niciodată);
- Cine sunt potențialii „Prieteni" (de exemplu, prin analiza profilului persoanelor respective, pentru a înțelege cine sunt, ce fac și ce fel de conținut distribuie);
- Necesitatea de a dezactiva funcțiile de partajare a locației gadgetului utilizat;
- Atenție maximă la postarea online a fotografiilor/înregistrărilor video sau audio (ar putea fi foarte dificil să fie șterse, cum ar fi în cazul metadatelor sau dacă cineva le-a copiat, le-a partajat sau le-a distribuit pe alte site-uri sau rețele de socializare) etc.

Textul recomandărilor poate fi vizualizat, accesând următorul link: https://datepersonale.md/in-atentia-subiectilor-de-date-recomandari-privind-publicarea-datelor-cu-caracter-pesonal-pe-retelele-de-socializare/

CNPDCP recomandă întreprinderea măsurilor necesare pentru protecția datelor cu caracter personal la accesarea registrelor/sistemelor informaționale de stat

Urmare a desfășurării procedurilor de control asupra conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu cerințele Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, inițiate în baza plângerilor recepționate din parte subiecților de date, CNPDCP a depistat următoarele neconformități: *tendința de utilizare a credențialelor de acces (nume de utilizator și parola) a unui singur cont de utilizator autorizat de către mai mulți angajați ai entității beneficiare; deținerea/utilizarea numelui de utilizator și parolei de către persoane terțe; neactualizarea listei utilizatorilor autorizați după încetarea raporturilor de muncă, după schimbarea locului de muncă sau a funcției în entitate; neincluderea în listele de utilizatori a datelor personale ale utilizatorului autorizat (IDNP, numărul sau adresa de contact); neinformarea deținătorului sistemului informațional despre schimbarea administratorului responsabil de accesul la portalele informaționale menționate supra indicat în lista utilizatorilor; neactualizarea sistematică a parolelor de utilizator; lipsa evidenței manuale și/sau electronice a accesării/consultării datelor cu caracter personal stocate în sistemele informaționale de stat, etc.*

CNPDCP nu pune la îndoială și nu neagă dreptul autorității publice de a colecta/accesa/consulta sau verifica date cu caracter personal din diverse sisteme informaționale de stat, care sunt necesare pentru realizarea/executarea sarcinilor care rezultă din exercitarea prerogativelor de autoritate publică cu care este investită, însă, toate aceste potențiale operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal urmează a fi efectuate cu respectarea tuturor condițiilor de

prelucrare a datelor cu caracter personal statuate de Legea privind protecția datelor cu caracter personal, iar situațiile identificate generează riscuri iminente față de asigurarea confidențialității și securității datelor cu caracter personal prelucrate/stocate în registrele/ sistemele informaționale de stat, care vizează practic toți cetățenii Republicii Moldova.

În acest context, reieșind din prevederile art. 20 alin. (1) lit. a), c), o), q) al Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în vederea asigurării unui nivel adecvat de integritate, confidențialitate și securitate a datelor cu caracter personal și având ca scop de a preveni admiterea încălcărilor similare celor indicate, CNPDCP a venit cu recomandări față de autoritățile publice în vederea:

a) Revizuirii și actualizării cu regularitate a listei utilizatorilor autorizați anexate la contractele de prestări servicii încheiate în contextul acordării accesului la registrele/ sistemele informaționale de stat, în special cele gestionate de ASP;

b) Instituirii unui mecanism de ținere de către utilizatorii autorizați a evidenței manuale și/ sau electronice a accesării/consultării datelor cu caracter personal, precum și instruirii angajaților din subordine despre neadmiterea accesării/utilizării neautorizate a datelor cu caracter personal din sistemele de evidență.

Textul recomandărilor poate fi vizualizat, accesând următorul link: https://datepersonale.md/in-atentia-autoritatilor-publice/

CAPITOLUL VI

ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRILOR DE DATE CU CARACTER PERSONAL

Activitatea de oferire a suportului metodologic și consultativ din partea CNPDCP reprezintă un obiectiv esențial în implementarea corectă a legislației naționale privind protecția datelor cu caracter personal. Această activitate se concentrează pe mai multe aspecte cheie, cum ar fi:

- clarificări cu privire la prevederile legale și furnizarea de recomandări metodologice pentru a asigura înțelegerea corectă și aplicarea adecvată a legislației în domeniu;
- gestionarea procesului aferent evaluării impactului asupra protecției datelor cu caracter personal, care este crucial pentru identificarea și abordarea potențialelor riscuri asupra protecției datelor;
- îndrumarea în vederea implementării măsurilor de securitate a datelor cu caracter personal prin ghiduri/recomandări specifice menite să asigure protejarea informațiilor sensibile și prevenirea accesului neautorizat.
- identificarea și explicarea acțiunilor și măsurilor necesare pentru anumite tipuri de prelucrări sectoriale în vederea asigurării conformității prelucrării datelor cu caracter personal cu legislația din domeniu. Acest aspect este crucial pentru a evita perceperea eronată/inexactă a regulilor de prelucrare a datelor cu caracter personal și pentru a spori gradul de conformitate.

Prin oferirea acestui suport, CNPDCP contribuie la consolidarea unei practici solide în domeniul protecției datelor, asigurând ca operatorii de date să respecte cerințele legale și să implementeze măsuri adecvate pentru a proteja confidențialitatea și integritatea datelor cu caracter personal.

Totuși, urmează a menționa că un rol crucial în asigurarea conformității prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul activității desfășurate de către operatorii de date cu caracter personal, le revine persoanelor responsabile cu protecția datelor.

Potrivit informațiilor comunicate de către operatorii de date cu caracter personal, **115** entitați au desemnate persoane responsabile cu protecția datelor, fapt care demonstrează existența deficiențelor la numirea/instituirea acestor persoane/subdiviziuni.

Reamintim că, responsabilul cu protecția datelor are rolul de a coordona și superviza activitățile legate de protecția datelor în cadrul organizației, asigurând o abordare integrată și coerentă în acest sens.

Prin desemnarea unui responsabil cu protecția datelor în cadrul organizației și conferirea acestuia a competențelor corespunzătoare, se asigură că gestionarea procesului de prelucrare

a datelor cu caracter personal se realizează în conformitate cu normele legale, promovându-se în același timp transparența și încrederea în rândul persoanelor vizate.

În procesul de desemnare a responsabilului cu protecția datelor, operatorul de date sau persoana împuternicită de către operator trebuie să țină cont de criterii precum calitățile profesionale, cunoștințele de specialitate privind reglementările și practicile din domeniul protecției datelor, *în special în materie de drept și securitate informatică aferent datelor cu caracter personal*, precum și capacitatea de a îndeplini sarcinile prevăzute. Persoana desemnată trebuie să aibă suficientă independență și autoritate pentru a îndeplini responsabilitățile sale în mod eficient. Operatorul sau persoana împuternicită de operator asigură că niciuna dintre aceste sarcini și atribuții nu generează un conflict de interese. Acesta poate fi un angajat al organizației sau o persoană externă, cum ar fi un consultant sau un expert în protecția datelor. Un singur responsabil cu protecția datelor poate fi desemnat pentru mai multe persoane juridice de drept public sau pentru mai multe persoane juridice de drept privat încredințate cu o misiune de interes general sau concesionari ai unui serviciu public. De asemenea, un grup de companii poate numi un singur responsabil cu protecția datelor cu condiția ca acesta să fie ușor accesibil.

De asemenea, este important ca responsabilul cu protecția datelor să aibă o bună înțelegere a operațiunilor de prelucrare efectuate de organizație, a sistemelor informatice utilizate de organizație și a nevoilor acesteia în ceea ce privește protecția datelor.

Se va sublinia că potrivit art. 25^2 alin. (1) al Legii nr. 133/2011, unele din principalele sarcini ale persoanei responsabile cu protecția datelor cu caracter personal în raport cu operatorul de date sunt:

a) *informarea și consilierea operatorului sau a persoanei împuternicite de operator, precum și a angajaților care se ocupă de prelucrarea datelor cu privire la obligațiile care le revin în temeiul prezentei legi și al altor acte normative;*

b) *monitorizarea respectării prezentei legi și a altor acte normative referitoare la protecția datelor și a politicilor operatorului sau ale persoanei împuternicite de operator în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, precum și atribuirea responsabilităților, inclusiv privind acțiunile de sensibilizare și de formare a personalului implicat în operațiunile de prelucrare și privind auditurile aferente;*

c) *oferirea consilierii la cerere în ceea ce privește evaluarea impactului asupra protecției datelor și monitorizarea funcționării acesteia.*

Astfel, în contextul celor menționate supra, considerăm că persoana desemnată în funcția de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal trebuie să fie în posibilitate certă de a fi implicată în mod corespunzător și în timp util în toate aspectele legate de protecția datelor cu caracter personal și, totodată, să nu fie implicată, în stabilirea scopurilor și mijloacelor de prelucrare a acestora, inclusiv să nu fie responsabilă de anumite operațiuni de prelucrare/ sisteme de evidență a datelor cu caracter personal gestionate, or, din analiza informațiilor prezentate în adresa CNPDCP, se atestă eventuale riscuri de conflict de interese la numirea responsabilului cu protecția datelor. În acest sens, cu titlu consultativ, se va face referire la Orientările privind responsabilii cu protecția datelor („RPD") al Grupului de Lucru Articolul 29 (GL 243 rev. 01), potrivit cărora, printre funcțiile contradictorii din cadrul organizației se pot include funcțiile personalului de conducere de nivel superior (**precum funcția de director general, de director general administrativ, de director financiar, de medic șef, de șef al departamentului de marketing, de șef al serviciului de resurse umane sau de șef al departamentelor TI**), însă și alte roluri de rang inferior în organigramă dacă astfel de poziții sau roluri conduc la stabilirea scopurilor și a mijloacelor de prelucrare a datelor.

Prelucrarea datelor cu caracter personal stocate în principalele resurse informaționale automatizate de stat

Situația vizând accesarea principalelor registre/sisteme informaționale de stat efectuate prin intermediul Sistemului informațional de căutare (SIC) „Acces-Web" și a tehnologiei Common Object Interface (COI) este în vizorul Autorității naționale de protecție a datelor cu caracter personal pe parcursul mai multor ani.

În acest context, CNPDCP analizează în dinamică statistica accesărilor efectuate în ultimii ani, de către utilizatorii: Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Procuraturii Generale, Autorității Naționale de Integritate, Ministerului Apărării, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, entități care s-au identificat cu cel mai mare număr de accesări a datelor cu caracter personal efectuate. Informația din tabelul ce urmează este bazată pe datele oferite de către Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică, entități care oferă acces la informații conținute în principalele registre/sisteme informaționale de stat pentru diferite instituții publice și organizații private.

Instituția vizată	Numărul de accesări efectuate în sistemele informaționale de stat: RSP, RBI, RST, RSCV, RSUD				
	prin intermediul SIA „Acces-Web" și COI			prin intermediul platformei de interoperabilitate (Mconnect)	
	2021	*2022*	*2023*	*2022*	*2023*
Ministerul Afacerilor Interne	13259515	22446877	26781106	15429	3125054
Serviciul de Informații și Securitate	69196	70184	73624	43080	65042
Centrul Național Anticorupție	74493	75486	53727	10468	9691
Procuratura Generală	22405	30797	15066	6	0
Serviciul Vamal	14063	17715	14102	6	151067
Ministerul Apărării	503	727	498	115301	302896
Autoritatea Națională de Integritate	18823	19127	15661	11759	19825
Serviciul Fiscal de Stat	3007799	4071998	9685627	9566872	15996061

Cum se observă din tabel, accesările efectuate în anul 2023 de către instituțiile vizate prin intermediul tehnologiilor de accesare oferite de Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică demonstrează faptul că: Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național Anticorupție și Procuratura Generală au efectuat accesări în cea mai mare parte prin intermediul SIA „Acces-Web" și COI iar Serviciul Vamal, Ministerul Apărării, Autoritatea Națională de Integritate și Serviciul Fiscal de Stat au accesat resursele informaționale de stat vizate preferențial prin intermediul platformei de interoperabilitate (Mconnect).

Totodată, analiza generală a situației la capitolul dat a demonstrat că în anul 2023, comparativ cu perioadele precedente de raportare, a fost evidentă tendința de creștere a numărului de accesări efectuate prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).

Nu în ultimul rând, se va remarca creșterea substanțială, față de anul precedent, a numărului accesărilor efectuate de către Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Afacerilor Interne, inclusiv subdiviziunile acestuia, și Ministerul Apărării.

Reamintim că, potrivit prevederilor art. 13 alin. (3) și (5) al Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, contractele sau acordurile bilaterale de schimb de date existente, încheiate între participanţi publici, vor fi reziliate de drept, odată cu realizarea schimbului de date corespunzător prin platforma de interoperabilitate, **cu excepţia situaţiei** în care sunt aplicabile prevederile legale speciale din domeniul activităţii de supraveghere a entităţilor din sectorul financiar, al apărării naţionale, al securităţii statului, al menţinerii ordinii publice, al contracarării infracţionalităţii, al prevenirii şi combaterii corupţiei, a actelor conexe corupţiei şi a faptelor de comportament corupţional, precum şi al protecţiei drepturilor şi libertăţilor persoanelor.

Respectiv, prevederile menționate supra stau la baza utilizării și în continuare a Tehnologiei Common Object Interface (COI), tehnologie care nu asigură identificarea nominală a utilizatorilor ce au efectuat operațiuni de accesare a datelor care, însă, au obligația de a justifica scopul și temeiul legal al acestor operațiuni.

Totodată, în partea ce ține de accesarea registrelor/sistemelor informaționale de stat gestionate de Agenția Servicii Publice, în special prin intermediul portalului informațional e-Cadastru și SIC „Acces Web", și în cursul anului 2023, în cadrul controalelor demarate, CNPDCP a constatat admiterea de către diferite entități beneficiare de servicii informaționale de acces la resursele informaționale de stat a încălcărilor la prelucrarea datelor cu caracter personal, precum:

- tendința de utilizare a credențialelor de acces (nume de utilizator și parola) a unui singur cont de utilizator autorizat de către mai mulți angajați ai entității beneficiare;
- deținerea/utilizarea numelui de utilizator și parolei de către persoane terțe;
- neactualizarea listei utilizatorilor după încetarea raporturilor de muncă, după schimbarea locului de muncă sau a funcției în entitate;
- neincluderea în listele de utilizatori a datelor personale ale utilizatorului autorizat (IDNP, numărul sau adresa de contact);
- neinformarea deținătorului sistemului informațional despre schimbarea administratorului responsabil de accesul la resursele informaționale, indicat în lista utilizatorilor;
- neactualizarea sistematică a parolelor de utilizator etc.;
- lipsa evidenței manuale și/sau electronice a operațiunilor de accesare/consultare a datelor cu caracter personal stocate în sistemele informaționale de stat.

În scopul prevenirii accesului neautorizat la datele cu caracter personal și/sau utilizării neautorizate a acestora, CNPDCP a venit cu recomandări, fiind expediate în adresa tuturor autorităților publice centrale, care au diseminat demersul CNPDCP în adresa instituțiilor din subordine, oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat şi autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și de nivelul al doilea, cu informarea Autorității de protecție a datelor cu caracter personal despre măsurile întreprinse în legătură cu aspectele reliefate supra.

În rezultat, CNPDCP a recepționat 36 de răspunsuri din partea entităților destinatare, prin care a fost informat despre măsurile organizatorice și tehnice întreprinse în vederea conformării activităților de prelucrare a datelor cu caracter personal la recomandările înaintate.

A fost îmbucurător faptul că, o parte din autoritățile publice centrale au menționat despre faptul cunoașterii prevederilor reliefate în demersul CNPDCP și asigurării respectării principiilor de protecție a datelor cu caracter personal statuate de Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În contextul acțiunilor de prevenire a prelucrării neconforme a datelor cu caracter personal, CNPDCP a întreprins o serie de acțiuni, printre care: sesizarea autorităților publice de resort cu privire la aspectele problematice identificate pe segmentul protecției datelor cu caracter personal; oferirea recomandărilor adresate atât operatorilor de date, cât și subiecților de date, inclusiv prin publicarea acestora pe pagina web a CNPDCP, cu privire la:

- *transmiterea datelor cu caracter personal către aplicația „Yandex Go";*
- *oferirea/transmiterea datelor cu caracter personal, inclusiv a copiilor de pe actele de identitate către diverse persoane;*
- *publicarea datelor cu caracter personal pe rețelele de socializare;*
- *întreprinderea măsurilor necesare pentru protecția datelor cu caracter personal la accesarea registrelor/sistemelor informaționale de stat.*

La fel, în scopul asigurării informării și sensibilizării societății asupra domeniului protecției datelor cu caracter personal, pe parcursul anului 2023 au fost desfășurate o multitudine de instruiri, destinate reprezentanților operatorilor de date cu privire la regulile de prelucrare a datelor cu caracter personal, în contextul Legii privind protecția datelor cu caracter personal, fiind instruite circa **3795** persoane.

CAPITOLUL VII

AVIZAREA PROIECTELOR DE ACTE NORMATIVE

În corespundere cu atribuțiile sale, CNPDCP face propuneri privind perfecţionarea legislaţiei în vigoare în domeniul protecţiei şi prelucrării datelor cu caracter personal, inclusiv prin prezentarea avizelor pe marginea proiectelor de legi și a altor acte normative.

În cazul în care prelucrarea se efectuează de operator în conformitate cu o obligație legală sau în cazul în care prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care face parte din exercitarea competențelor autorității publice, prelucrarea se reglementează prin acte normative.

În procesul de avizare, CNPDCP vine cu propuneri ca actul normativ să înglobeze reglementări clare privind scopul prelucrării, condițiile generale care reglementează legalitatea prelucrării datelor cu caracter personal, criteriile pentru stabilirea operatorului, categoriile de date cu caracter personal care fac obiectul prelucrării, subiecții de date, entitățile cărora le pot fi divulgate datele cu caracter personal, limitările în funcție de scop, perioada de stocare, realizarea drepturilor subiecților de date și a altor măsuri, pentru a garanta o prelucrare legală și echitabilă a datelor cu caracter personal.

Activitatea de avizare a proiectelor de legi s-a axat pe înaintarea propunerilor asupra unui număr semnificativ de proiecte de acte normative şi elaborarea de puncte de vedere referitoare la aplicarea adecvată a normelor incidente domeniului protecției datelor cu caracter personal.

Opiniile s-au subsumat obiectivului de informare a publicului larg și de consiliere legislativă oferită autorităților sau instituțiilor publice competente, precum și altor entități, în scopul asigurării unei aplicări unitare și corecte a principiilor de protecție a datelor personale.

În acest sens, pe parcursul anului 2023, în adresa CNPDCP au parvenit spre avizare **154** de proiecte de acte normative naționale/tratate internaționale sub aspectul protecției drepturilor și libertăților persoanelor fizice în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal, dintre care:

- 37 proiecte de acorduri/tratate internaționale;
- 31 proiecte de acte normative de modificare a legilor, codurilor;
- 86 proiecte de acte normative ale Guvernului și altor autorități.

Procentajul avizelor oferite de către CNPDCP pe parcursul anului 2023

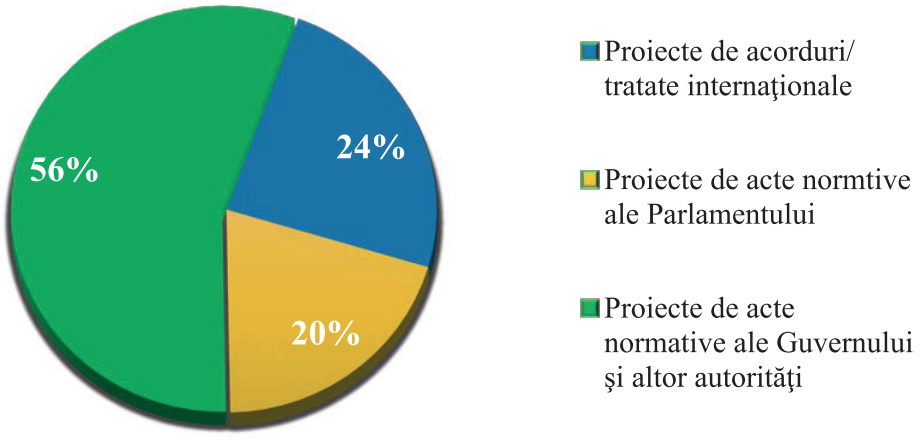

În cazul majorității proiectelor propuse spre avizare, CNPDCP a apreciat că este necesară completarea, modificarea sau revizuirea textelor respective, prezentând o serie de recomandări și propuneri în vederea ajustării/conformării unor dispoziții din proiectele respective, la principiile și condițiile de prelucrare a datelor cu caracter personal, în vederea garantării respectării drepturilor subiecților de date cu caracter personal.

Dinamica proiectelor parvenite spre avizare în perioada 2009-2023

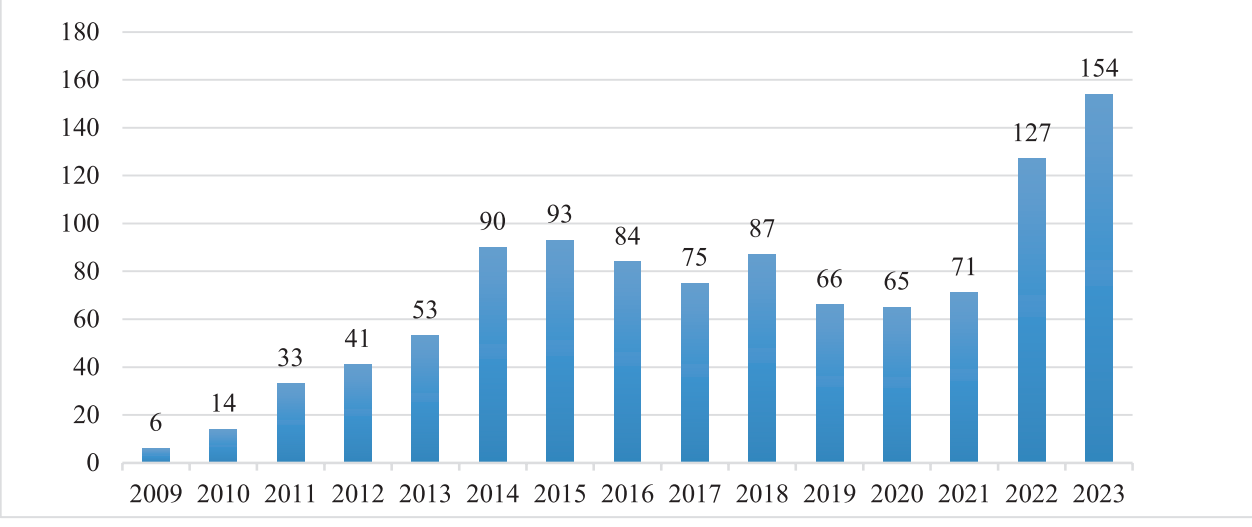

Cu titlu separat, prezentăm mai jos cele mai relevante proiecte de acte normative avizate, după cum urmează:

- *proiectele de legi: privind Serviciul de Informații și Securitate, privind statutul ofițerului de informații și securitate, precum și privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.*
- *proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public);*

- *proiectul de lege pentru modificarea articolului 5 alin. (8) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;*
- *proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova (utilizarea platformelor la prestarea serviciilor de transport rutier în regim de taxi);*
- *proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru reziliență și guvernanță";*
- *proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale";*
- *proiectul de hotărâre privind aprobarea procedurii de identificare a persoanei la distanță utilizând mijloace digitale;*
- *proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public;*
- *setul de materiale cu privire la inițierea negocierilor asupra Acordului între Republica Moldova și Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie privind statutul juridic, privilegiile și imunitățile Federației Internaționale a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie în Republica Moldova;*
- *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri);*
- *proiectul definitivat al Hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2023-2026";*
- *proiectul Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Islanda privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală;*
- *proiectul definitivat al hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 128/2014 privind platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud);*
- *proiectul de hotărâre „pentru aprobarea Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale";*
- *proiectul de hotărâre cu privire la modificarea anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1310/2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la obținerea, evidența, păstrarea, sistematizarea și utilizarea datelor dactiloscopice și Listei funcțiilor deținute de persoanele supuse înregistrării dactiloscopice obligatorii;*
- *proiectul „Acordului dintre Republica Moldova şi Ucraina în domeniul securității sociale"*
- *proiectul „Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Italiene privind recunoașterea reciprocă a permiselor de conducere în scopul conversiunii";*
- *proiectul „Acordului în domeniul securității sociale dintre Republica Moldova și Canada";*
- *proiectele de hotărâre „pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Registrul de Stat al Alegătorului" și „pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale";*
- *proiectul hotărârii cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Migrație";*

- *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional unificat „e-Admitere” în învățământul superior”;*
- *proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 834/2008 cu privire la Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră*;
- *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului Resursei informaționale formată de Subsistemul Informațional „Autotest”*;
- *proiectul de hotărâre cu privire la Conceptul și Regulamentul privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional „Registrul Național de Cancer”*;
- *proiectul hotărârii cu privire la aprobarea „Conceptului Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății (SI ERUSS)”;*
- *proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (călătorilor) (PNR);*
- *proiectul de hotărâre cu privire la modificarea unor acte normative (revizuirea funcționalului Portalului guvernamental al antreprenorului și Portalul guvernamental al cetățeanului;*
- *proiectul hotărârii privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător);*
- *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 951/2022 cu privire la organizarea și efectuarea recensământului populației și locuințelor din Republica Moldova în anul 2024;*
- *proiectele de hotărâre „pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Registrul de Stat al Alegătorului” și „pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale”;*
- *proiectul Memorandumului de Înțelegere cu A.O. „Societatea de Cruce Roșie din Moldova” privind asistența financiară ce urmează a fi acordată familiilor vulnerabile, afectate de crizele: creșterea prețurilor, războiului din Ucraina;*
- *proiectul de Acord bilateral cu privire la cooperarea în domeniul repatrierii copiilor neînsoțiți la locul habitual de trai a acestora dintre Republica Moldova și România;*
- *proiectul Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și modul de înregistrare în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance;*
- *proiectul de hotărâre „pentru aprobarea Regulamentului privind finanțarea activității partidelor politice”;*
- *proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al datelor genetice” și a Regulamentului privind modul de ținere a Sistemului informațional „Registrul de stat al datelor genetice”;*
- *proiectul Memorandumului de Înțelegere și Anexa privind obligațiile părților în procesul prelucrării datelor cu caracter personal în ceea ce privește furnizarea de asistență în numerar pentru moldovenii vulnerabili și integrarea răspunsului la provocări în sistemul național de protecție socială din Republica Moldova.*

Numărul de solicitări de avizare parvenite în adresa CNPDCP pe parcursul anului 2023

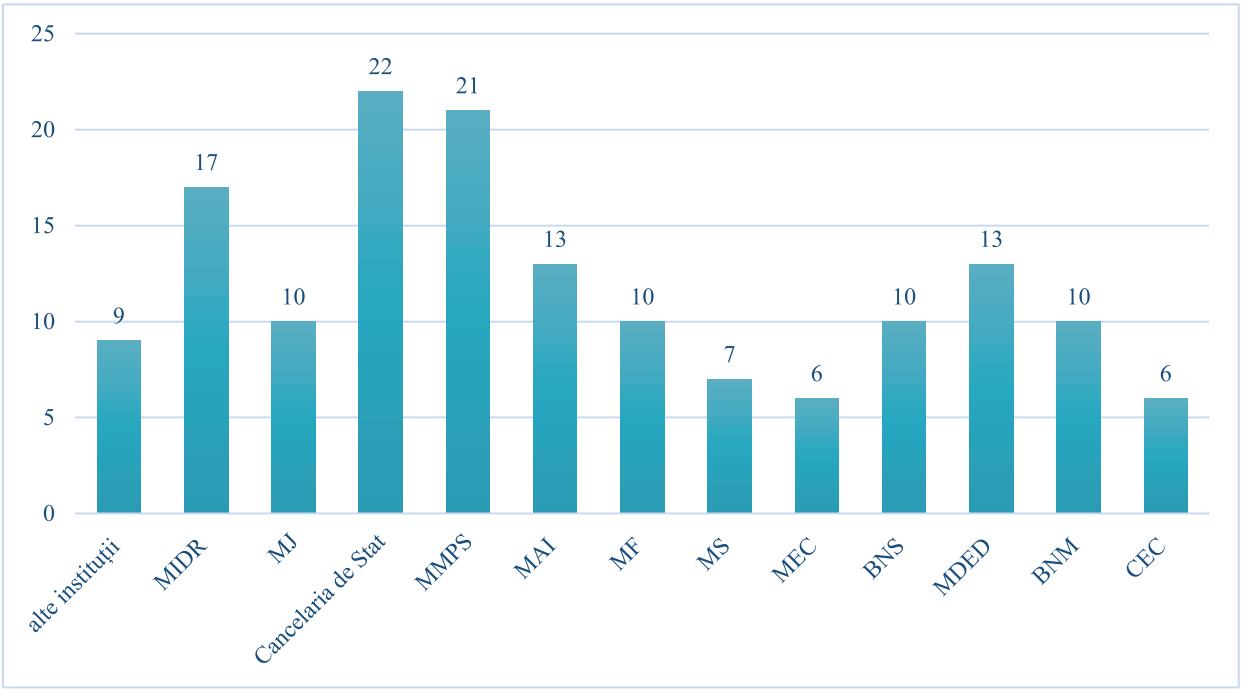

În continuare, cu titlu de informare, prezentăm unele din cele mai importante avize elaborate de CNPDCP la proiectele de acte normative pe parcursul anului de raportare:

1. ***La proiectul de lege privind accesul la informațiile de interes public,*** CNPDCP a menționat că adoptarea unei noi legi reprezintă un important pas în procesul de asigurare a transparenţei activităţii de guvernare şi în responsabilizarea furnizorilor de informații, în partea ce vizează oferirea accesului public la informațiile deținute.

Totodată, s-a punctat că, conținutul proiectului cuprinde reglementări generale și insuficiente, care nu facilitează accesul la informații, nu vine să aducă claritate și să ușureze povara furnizorilor de informații în examinarea solicitărilor de acces la informații, potrivit unor criterii explicite și accesibile.

Chiar dacă conținutul Notei informative la proiect este amplu și vine cu explicații pentru a aduce claritate, în special, la aplicarea normelor art. 6 și 7 din proiect, care reglementează limitarea accesului la informațiile de interes public și aplicarea criteriului proporționalității limitării, s-a considerat imperios ca aceste tălmăciri/interpretări să fie reflectate, într-o măsură corespunzătoare și în conținutul propiu-zis al proiectului de lege. Or, acestea vor fi utile și necesare furnizorilor de informații, care au obligația aplicării criteriului proporționalității limitării, în special ținând cont de faptul că prevederile Notei informative la proiect nu pot fi obligatorii pentru subiecții vizați și, ulterior adoptării legii, acestea nu au valoare juridică și nici nu mai sunt accesibile.

S-a menționat că noua lege privind accesul la informațiile de interes public trebuie să fie clară, previzibilă și suficient de accesibilă pentru a permite persoanelor vizate să acționeze în conformitate cu legea, precum și pentru a oferi posibilitatea furnizorilor de informații să aplice corect criteriul proporționalității limitării accesului la informațiile de interes public, astfel încât să nu fie aduse ingerințe nejustificate drepturilor și libertăților consacrate într-o societate democratică.

Totodată, noțiunea de informație de interes public, reflectată la art. 2 din proiect este una prea generală și nu este comprehensivă, făcând referire la toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format). În acest sens s-a remarcat că nu toate informațiile deținute de un furnizor de informații ar putea fi de interes public, spre exemplu: datele despre traversarea frontierei sau despre achitarea impozitelor de către o anumită persoană, care nu deține o funcție publică, nu este persoană publică și nu a fost implicată în fapte/acțiuni cu caracter public.

În același timp, proiectul de lege pune în sarcina și pe responsabilitatea furnizorului de informații să evalueze și să analizeze informațiile solicitate în cererea de acces prin prisma faptului dacă acestea sunt de interes public sau se referă la viața privată, fără a avea repere de care să se ghideze. În aceste circumstanțe furnizorul de informații fiind pus în dificultate să facă o evaluare în condițiile în care, potrivit art. 14 din proiect, solicitantul nu este obligat să motiveze/justifice cererea și să demonstreze interesul specific în obținerea informațiilor.

Protejarea scopurilor legitime enumerate la art. 6 din proiect, constituie o excepţie de la oferirea accesului la informaţiile oficiale, iar furnizorii de informații, spre regret, nu au criterii clare de care să se ghideze în determinarea acestora, ordine în care există riscul aplicării/interpretării discreționare a accesului la categoriile de informaţii protejate, ceea ce în consecință va duce fie la o restricţionare nelegitimă a dreptului de acces la informaţiile oficiale, fie la încălcarea protejării scopurilor legitime octrotite de lege.

La acest capitol s-a menționat că, versiunea Legii nr. 982/2000 este mult mai substanțială, astfel cum art. 7 alin. (2) lit. c) statuează că, accesul la informaţiile oficiale nu poate fi îngrădit, cu excepţia informaţiilor cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept o imixtiune în viaţa privată a persoanei, protejată de legislaţia privind protecţia datelor cu caracter personal.

O asemenea abordare este întâlnită în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public din România, care definește clar în conținutul actului normativ care sunt informațiile cu privire la datele personale.

Supletiv, art. 14 din legea românească, reglementează că *informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice*.

S-a menționat, că la punerea în balanță a două interese conexe, de ex. dreptul de acces la informație și unul din scopurile legitime enumerate la art. 6 alin. (1) din proiect, pentru furnizorul de informații este primordial actul normativ primar/sectorial de reglementare a scopului legitim *(spre exemplu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat)*, la care ultimul poate face referire cu ușurință, atunci când își întemeiază refuzul în satisfacerea informațiilor solicitate.

Spre regret, art. 6 din proiect nu conținea careva norme ce ar tălmăci conceptul de viață privată, cînd informațiile despre viața privată pot deveni informații de interes public și cadrul normativ aplicabil ce reglementează condițiile de prelucrare (*acces, furnizare, dezvăluire, publicare etc.*) a informațiilor despre viața privată, inclusiv a datelor cu caracter personal.

Suplimentar, s-a considerat relevant a completa art. 6 din proiect cu un nou alineat cu următorul cuprins: *„Nu poate fi limitat accesul la datele cu caracter personal care în corespundere cu actele normative au un caracter public/deschis."*

Totodată s-a remarcat că, punerea pe seama furnizorului de informații a exercițiului de efectuare a criteriului proporționalității limitării, reflectat la art. 7 din proiectul de act normativ, va genera o serie de obstacole în implementarea cumulativă și motivată a celor 3 condiții

expuse într-o formă generalizată, or, nu este clar cum se va estima prejudiciul cauzat vieții private a persoanei prin dezvăluirea informației solicitate.

Totodată, aprecierile care urmează să le facă furnizorul de informații, prin prisma prevederilor art. 7 lit. b) și c) din proiect, în privința prejudiciului care va fi/ar putea fi cauzat în legătură cu furnizarea informațiilor solicitate în raport cu scopul legitim identificat de ultimul, nu pot fi mereu obiective și raportate direct la persoană – titularul dreptului. Or, cuantificarea prejudiciului, atunci când vorbim mai cu seama de o persoană fizică, ține nemijlocit de personalitatea subiectului, care își dovedește și evaluează de sine stătător mărimea acestuia.

S-a reiterat, că exigențele enunțate de art. 7 lit. b) și c) din proiect, vor crea în practică impedimente majore furnizorilor de informații în examinarea cererilor de acces la informație oficială, cărora prin asemenea condiții li se atribuie un rol discreționar de arbitru în balansarea unor drepturi fundamentale, rol care, actualmente este exercitat de către instanța de judecată.

În continuare, cu referire la textul de la art. 8 s-a propus completarea alin. (1) cu o nouă literă, după lit. b) în următoarea redacție: „*c) numele, prenumele, funcția deținută de angajații autorității, adresele de poștă electronică și numărul de telefon*”. La lit. h), având în vedere că în deplasări de serviciu pleacă nu doar conducătorii autorității și șefii de subdiviziuni, s-a considerat relevant ca norma să fie completată, după textul „*șefilor de subdiviziuni*” cu textul „*precum și ale altor angajați*”. Lit. l) de la același alineat avea un conținut prea general, nefiind clar la care date/ tip de controale se face referire: date statistice/dezagregate/compilate sau se oferă accesul la toată informația privind rezultatele controalelor efectuate, ceea ce ar putea avea consecințe negative pentru persoanele vizate în cadrul controlului, ordine în care s-a recomandat revizuirea normei, iar obligația publicării/nepublicării informațiilor cu privire la efectuarea controalelor trebuie să fie reglementată de legile speciale care reglementează procedura de efectuare a controalelor în diverse domenii, spre exemplu, cum ar fi în cazul Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

În ceea ce privește prevederea de la alin. (2) din articolul menționat, în redacția oferită, creează incertitudini, or, nu este clar la care categorii de dizabilități se face referire, având în vedere inclusiv, că această obligație impusă presupune costuri suplimentare, care sunt destul de mari.

În conformitate cu prevederile art. 13 din proiect, furnizorul de informații este obligat să instituie/implementeze un nou Registru special a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, având în vedere că practic fiecare autoritate publică, actualmente, înregistrează cererile de acces la informații, ca parte integrantă a corespondenței autorităților publice prin intermediul Sistemului de management al documentelor electronice „E-Management documente”. Crearea și dezvoltarea unui Registru special în acest sens este inoportună, or, fiecare entitate își gestionează corespondența documentelor în limitele cadrului general de reglementare.

Cu referire la art. 21 și art. 22 din proiect, s-a menționat că, pe lângă temeiurile prevăzute de respingere a cererii/refuzul de a comunica informațiile de interes public, ar putea exista situații când solicitarea de acces la informații de interes public să fie prea vagă pentru identificarea documentelor vizate, fie solicitarea este vădit irațională, furnizorul de informații neavând pârghii legale de a reacționa în acest sens, ordine în care este necesar a oferi posibilitatea furnizorului de informații de a solicita informații suplimentare pentru a preciza solicitarea.

În partea ce vizează Capitolul V din proiect, s-a considerat calificarea drept pasibile de răspundere a faptelor de necomunicare a numărului și a datei de înregistrare a cererii, readresarea totală sau parțială a cererii, ca fiind una nejustificată și neproporțională prin prisma gradului neînsemnat

al prejudiciului și consecințelor minore generate de aceste acțiuni/inacțiuni ale furnizorului de informații de interes public.

În linii generale, instituirea răspunderii juridice pentru furnizorii de informații generează alte laturi nefavorabile, or, persoanele responsabile, din frica de a nu fi amendate, vor furniza orice informație solicitată, fără a face o delimitare dacă accesul la acestea este limitat sau nu, sunt sau nu datele solicitate de interes public.

Termenii restrânși de examinare a cererilor de acces la informații de interes public, plus complexitatea întemeierii unui refuz în furnizarea de informații prin prisma celor 3 criterii de proporționalitate, va predispune/determina furnizorul de informații de a satisface, în mare parte, cererile de acces la informații fără a efectua o analiză corespunzătoare.

Pe de altă parte, potrivit proiectului vizat s-a constatat că sunt reglementate mijloace de apărare a solicitantului de informații care, în situația în care consideră că i-au fost prejudiciate drepturile sale, poate solicita compensarea prejudiciilor morale și materiale în instanța de judecată, cu obligarea furnizorului de informații de a elibera cele solicitate.

S-a accentuat că dreptul de acces la informații nu este un drept absolut și trebuie să fie aplicat cu respectarea domeniului de aplicare al altor drepturi concurente, fiind necesar un exercițiu complicat de echilibrare între drepturile concurente, exercițiu care poate fi efectuat de instanța de judecată, acesteia revenindu-i sarcina să verifice dacă informațiile solicitate vizează informații de interes public. După cum a subliniat și CJUE în hotărârile sale, echilibrul între dreptul fundamental la viață privată și alte drepturi nu este „în nici un caz o știință precisă", făcând responsabile instanțele naționale pentru găsirea echilibrului just între drepturi concurente.

Suplimentar, pentru a satisface exigența previzibilității prevederilor actului normativ, s-a considerat oportun excluderea/revizuirea cuvintelor „*alte autorități publice*" de la art. 28 lit. c) din proiect, întrucât determină un caracter imprecis și neclar al normei respective.

În lumina celor reliefate, s-a propus revizuirea proiectului prin prisma comentariilor înaintate, care vor contribui substanțial la respectarea principiilor transparenței şi responsabilizării furnizorilor de informații, precum și la neadmiterea ingerinței în drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice, în special dreptul la inviolabilitatea vieții private în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.

2. *La proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al datelor genetice" și a Regulamentului privind modul de ținere a Sistemului informațional „Registrul de stat al datelor genetice"* CNPDCP a reținut că proiectele de acte normative, sunt elaborate în corespundere cu art. 7 alin.(1) din Legea nr. 235/2017 cu privire la înregistrarea genetică judiciară, precum și în vederea executării pct. 9 subpct. 9.8 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023.

La pct. 30 subpct 1) din proiectul Conceptului Sistemului informațional "Registrul de stat al datelor genetice" *(în continuare SI RSDG),* s-a propus substituirea sintagmei *"identificatorul numeric personal"* cu sintagma *„numărul de identificare de stat al persoanei fizice",* în concordanță cu Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul naţional de paşapoarte.

S-a determinat că, pct. 41 din Conceptul SI RSDG, descrie interacțiunea SI RSDG cu sistemele informaționale partajate de Guvern, a căror utilizare este obligatorie pentru autoritățile administrației publice centrale de specialitate. Totodată, nefiind specificate concret și exact sistemele și resursele informaționale de stat, care vor interacționa și asigura schimbul de date cu SI RSDG, similar pct. 71 din proiectul Regulamentului privind modul de ținere a SI RSDG.

Or, la etapa implementării, urmează a fi asigurată din punct de vedere juridic, interacțiunea SI RSDG cu sistemele informaționale externe de bază și adiționale, care aparțin autorităților publice, cu respectarea limitelor legale.

S-a propus revizuirea și corelarea pct. 41 din proiectul Conceptului SI RSDG și a pct. 71 din proiectul Regulamentului privind modul de ținere a SI RSDG, cu specificarea expresă a sistemelor/resurselor informaționale externe care vor asigura schimbul de date cu SI RSDG, categoriile/fluxurile de date cu caracter personal, necesar a fi preluate în vederea realizării scopurilor trasate.

La pct. 50 s-a recomandat ca, la transmiterea informaţiei confidenţiale, metoda de protecţie a informaţiei transmise prin toate tipurile de canale de comunicaţie, contra interceptării, alterării sau a falsificării informaţiei, va fi criptarea informaţiei, fără excepţii, iar la distanţe mici – utilizarea fibrelor optice protejate în calitate de canale de comunicaţie.

În context, s-a informat că, folosirea mijloacelor de securizare criptografică a datelor cu rezistenţă garantată pentru nivelul necesar de confidenţialitate şi sistemul de chei electronice, asigură autentificarea mesajelor şi schimb sigur de informaţie.

Tot, la acest punct, s-a considerat oportun a defini/descrie mecanismele de securitate informațională utilizate, nu doar prin indicarea, dar și prin completarea acestora cu următoarele noțiuni:

> *„confidențialitate: garantează că datele schimbate între persoana care o solicită și furnizorul nu pot fi interceptate sau accesate de o terță parte neautorizată și nu pot fi accesate într-un moment necorespunzător;*
>
> *integritate: garantează că fluxul de date realizat între solicitant și furnizor nu a fost modificat sau manipulat de o terță parte neautorizată sau datele nu au fost accesate înainte de un termen anumit sau un timp anumit;*
>
> *nonrepudiere: măsură prin care se asigură faptul că, după emiterea/recepționarea unei informații, expeditorul/destinatarul nu poate nega, în mod fals, că a expediat/primit informații;*
>
> *mentenanță: SI RSDG trebuie asigurat în permanență cu suportul și mentenanța necesară conform nivelului agreat de servicii."*

Cu referire la pct. 86 din proiectul Regulamentului privind modul de ținere a SI RSDG, care prevede obligația înregistrării SI RSDG în Registrul operatorilor de date cu caracter personal, s-a notat că, în lumina noilor modificări operate la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, aceasta sarcină a fost exclusă prin Legea nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative.

3. *La proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri) CNPDCP a notat* că prin proiectul de lege se intenționează completarea art. 2 și art. 15 ale Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, cu excepții și restricții de la anumite prevederi legale.

Potrivit Notei informative la proiect, *scopul acestor modificări este de a acorda dreptul persoanelor supuse controlului de stat asupra activității de întreprinzător de a efectua înregistrarea audio și/ sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, fără obligația de a preveni despre acest fapt în prealabil sau de a obține consimțământul inspectorului. La fel, în notă se face referire că, în prezent o astfel de excepție există doar în raport cu organele de drept față de cetățeni, dar nu și vice-versa, astfel pentru a putea filma un inspector sau polițist care este în exercițiul funcției oricum trebuie de obținut în prealabil permisiunea. Modificarea va*

acorda un instrument viabil de luptă contra corupției și abuzurilor comise de organele de control.

Astfel, în contextul celor consemnate în nota informativă la proiect s-a remarcat că dreptul organelor de drept de a efectua înregistrări audio și/sau video este prevăzut în actele normative ce reglementează nemijlocit activitatea acestor organe/autorități și nu în Legea nr. 133/2011.

Prin urmare, modificările aduse articolelor prenotate din Legea privind protecția datelor cu caracter personal sunt irelevante, inoportune și nejustificate în raport cu conținutul/sensul actual al acestor articole, care, la moment, au un scop bine punctat și adresat strict organelor de drept.

S-a specificat că, actualmente, Legea privind protecția datelor cu caracter personal oferă un instrument viabil și legal persoanelor controlate de a realiza operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, prin metoda înregistrării audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, acțiuni ce pot fi încadrate în prevederile art. 5 alin. (5) lit. e) din legea menționată supra, ordine în care intervenția asupra lit. d) din art. 2 alin. (2) al Legii 133/2011, nu este necesară și nici justificată.

Totodată, s-a atras atenția asupra faptului că, norma prevăzută la art. 2 alin. (2) lit. d) vizează exclusiv activitatea organelor de drept, care prelucrează date cu caracter personal în cadrul procedurii penale sau contravenţionale în condiţiile legii, iar reieșind din specificul activității desfășurate sunt abilitați de a aplica restricții/excepții la prelucrarea datelor cu caracter personal și realizarea drepturilor subiecților de date, în scopul neprejudicierii acțiunilor/obiectivelor urmărite în exercitarea competențelor legale. Astfel, activitatea organelor de drept nu poate fi mereu proporțională sau egalată sferei controlului de stat asupra activității de întreprinzător.

În partea ce vizează completarea articolului 15 din Legea 133/2011 cu un nou aliniat, cu următorul cuprins „*(5) Excepțiile și restricțiile prevăzute la alineatele (1) și (2) pot fi aplicate, la rîndul lor și de persoanele fizice sau juridice care interacționează cu autoritățile publice în situațiile prevăzute la alineatul (1) cu scopul de a asigura respectarea drepturilor și libertăților personale și/sau a membrilor familiei și a preveni posibile abuzuri sau acțiuni ilegale din partea reprezentanților autorităților publice în cauză*”, s-a menționat că aceste completări exced sfera de reglementare și nu se încadrează în articolul vizat, care are un alt sens și scop.

S-a specificat că, voința legiuitorului a fost de a institui prin art. 15 excepții și restricții, doar în cadrul acţiunilor prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. d) și la art. 5 alin. (5) lit. g) din Legea nr. 133/2011 și doar în scopul apărării naţionale, al securităţii statului şi menţinerii ordinii publice, al protecţiei drepturilor şi libertăţilor subiectului datelor cu caracter personal sau ale altor persoane, dacă prin aplicarea art. 4 alin. (1), art. 12 alin. (1) şi (2), art.13, 14 din lege este prejudiciată eficienţa acţiunii sau obiectivul urmărit în exercitarea competențelor legale ale autorităţii publice.

La fel, la acest compartiment s-a atenționat, că art. 15 din Legea 133/2011 nu oferă excepții de la prevederile art. 5 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, or, pretinsele înregistrări audio/video urmează a fi efectuate în baza unui temei legal prevăzut în legislația de domeniul de activitate, fapt care asigură încadrarea prelucrării de date la temeiurile legale statuate de art. 5 alin. (5) al legii precitate.

Drept urmare, toți operatorii de date cu caracter personal, fără excepții și limitări urmează să prelucreze datele cu caracter personal în baza unui temei legal bine fundamentat, inclusiv organele de drept, cărora le este aplicabil art. 15 al Legii 133/2011.

S-a reiterat că, consimțământul nu constituie unicul temei legal de prelucrare a datelor cu caracter personal, iar art. 5 alin. (5) al Legii 133/2011, ar oferi operatorilor de date, inclusiv

persoanelor supuse controlului, legitimitatea de a realiza operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, prin metoda înregistrarii audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, în special în contextul modificării propuse la art. 25 al Legii 131/2012.

În aceste condiții, pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță, fie în cadrul procedurilor judiciare, fie în cadrul unei proceduri administrative, persoanele controlate ar putea avea un interes legitim în prelucrarea datelor cu caracter personal prin metoda înregistrării audio și/sau video a inspectorilor, în condițiile prevăzute de art. 5 alin. (5) lit. e) a Legii nr. 133/2011.

S-a punctat că modificările aduse la art. 25 al Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prin care se propune a fi completat cu o nouă literă, cu următorul cuprins: *„k) să efectueze înregistrări video și/sau audio a acțiunilor inspectorilor pe întreaga durată a activității de control, fără obligația de a informa despre acest fapt sau a obține consimțământul inspectorilor sau organului de control;"* ar fi suficiente și depline în vederea încadrării acțiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal efectuate de către persoanele supuse inspectării, în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal._

În lumina celor menționate supra, CNPDCP nu a susținut modificările propuse la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4. *La proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, CNPDCP a comunicat* că potrivit Notei informative, proiectul de lege vine cu o reglementare a obligațiilor și a cadrului juridic privind deținătorii drepturilor de proprietate și/sau operare pe teritoriul Republicii Moldova a sistemelor (platformelor) electronice de management, plasare/recepționare a comenzilor și/sau a plăților în vederea prestării serviciilor de transport rutier în regim de taxi.

S-a menționat că, prin intermediul acestor sisteme/platforme puse la dispoziție persoanelor fizice - clienți/angajați de către deținătorii legali, prin care se intenționează plasarea/recepționarea comenzilor pentru prestarea serviciilor de transport rutier în regim de taxi, vor avea loc procese/operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal.

S-a specificat că prelucrarea datelor cu caracter personal indiferent de mijloacele operate, urmează a fi efectuată cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

CNPDCP a reținut că lit. d) alin. (2) art. 81 din Codul Transporturilor Rutiere face referire la „*și securitatea datelor cu caracter personal procesate*", însă, în contextul modificărilor propuse, norma statuată/precitată nu este suficientă/adecvată pentru a determina/garanta reguli minime necesare a fi respectate la prelucrarea datelor cu caracter personal.

În această ordine de idei, s-a propus excluderea de la lit. d) alin. (2) art. 81 din Codul Transporturilor Rutiere a textului „*și securitatea datelor cu caracter personal procesate*" cu completarea aceluiași articol cu un nou alineat sau a alin. (2) cu o nouă literă, cu următorul text:

„La prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul sistemelor/platformelor electronice de management, se va asigura respectarea condițiilor legale de prelucrare a datelor cu caracter personal, asigurarea măsurilor de confidențialitate și securitate a datelor cu caracter personal prelucrate, garantarea realizării drepturilor subiecților de date, în conformitate cu prevederile Legii privind protecția datelor cu caracter personal."

Totodată, s-a reținut că, în baza prevederilor din proiectul de lege vizat, deținătorii sistemelor (platformelor) electronice de management specificați supra, vor avea obligația înregistrării juridice obligatorii pe teritoriul Republicii Moldova, în vederea prestării serviciului de intermediere a achiziționării serviciului de transport în regim de taxi între beneficiarul final și operatorii de transport în regim de taxi.

În aceeași ordine de idei, în contextul asigurării protecției eficiente a datelor cu caracter personal prelucrate, s-a considerat oportună examinarea posibilității instituirii normei vizând utilizarea sistemelor (platformelor) electronice de management gestionate/păstrate/stocate pe teritoriul Republicii Moldova. Or, ținând cont de prevederile art. 4 și art. 5 alin. (5) lit. b) ale Legii nr. 133/2011, obligațiile/regulile de prelucrare a datelor cu caracter personal (*cum ar fi spre exemplu: utilizarea sistemelor/platformelor electronice de management naționale, precum și păstrarea serverelor pe teritoriul Republicii Moldova, fără a fi admisă transmiterea transfrontalieră de date cu caracter personal)* trebuie să fie prevăzute de lege.

În același context s-a subliniat că, în cazul unor platforme de management a comenzilor de taxi deținute de titulari nerezidenți, dar care își desfășoară activitatea și/sau produc efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova, autoritățile de stat competente vor întâmpina impedimente și/sau nu vor putea exercita un control efectiv asupra acțiunilor eventual prejudiciabile a acestora.

Implicit, CNPDCP nu va avea pârghii suficiente pentru a putea efectua controlul conformității prelucrării datelor cu caracter personal, prin prisma prevederilor Legii nr. 133/2011, în cazul în care datele cu caracter personal ale subiecților de date (clienți/șoferi de taxi) ar fi transmise, în special, către state care nu asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.

S-a specificat că, în circumstanțele expuse supra, inclusiv subiectul de date cu caracter personal va pierde controlul asupra datelor sale cu caracter personal și va fi în imposibilitate de a-și exercita drepturile consacrate de Legea nr. 133/2011.

În contextul aspectelor reliefate supra, precum și a informațiilor mediatizate vizând utilizarea datelor cu caracter personal prelucrate prin intermediul platformelor internaționale (spre ex. „Yandex Taxi") în detrimentul subiecților de date sau în alte scopuri decât cele declarate de operator, s-a considerat oportun solicitarea, pe baza proiectului dat, inclusiv a opiniei Serviciului de Informații și Securitate, prin prisma asigurării securității informaționale.

S-a subliniat că în cazul utilizării de operatorii din Republica Moldova a unor sisteme/platforme străine, gestionate/create de operatori nerezidenți, serverele cărora se află în afara țării, survine implicit situația de transmitere transfrontalieră a datelor cu caracter personal, colectate/prelucrate prin intermediul acestor sisteme/platforme, fapt care determină aplicabilitatea obligatorie a prevederilor art. 32 al Legii 133/2011.

5. ***La proiectul de lege pentru modificarea art. 5 alin. (8) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului CNPDCP*** a comunicat că, conform informațiilor aferente proiectului, prezentarea actelor de identitate la efectuarea operațiunilor de schimb valutar devine obligatorie, indiferent de sumă, reprezentând o măsură importantă de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului, care ajută la protejarea sistemului financiar și la asigurarea unui mediu financiar sigur și transparent.

În context, CNPDCP a specificat că asemenea modificări aduse Legii nr. 208/2017, generează operațiuni masive/majore de prelucrare a datelor cu caracter personal, care urmează a fi efectuate în strictă conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Or, conform paginii oficiale a Băncii Naționale a Moldovei[1], la data de 01 august 2023, sunt 408 case de schimb valutar (persoane juridice) care deţin licenţa Băncii Naţionale a Moldovei pentru efectuarea operaţiunilor de schimb valutar în numerar cu persoanele fizice pe teritoriul Republicii Moldova.

La fel, s-a atestat 747 de birouri de schimb valutar (inclusiv a aparatelor de schimb valutar) ale băncilor licentiate care efectuează operaţiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice pe teritoriul Republicii Moldova și 7 hoteluri care deţin licenţa Băncii Naţionale a Moldovei pentru activitatea de schimb valutar în numerar cu persoane fizice (operaţiuni de cumpărare) prin intermediul propriului punct de schimb valutar.

Cifrele menționate supra, generează semne de îngrijorare referitoare la nivelul de conștientizare/pregătire a unităților de schimb valutar și gradul lor de dotare, atât din punct de vedere tehnic, cât și fizic/organizatoric *(reieșind din numărul impunător al acestora care activează pe teritoriul Republici Moldova),* în aplicarea și implementarea noilor prevederi, pentru a garanta conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal, inclusiv respectarea drepturilor subiecților de date și asigurarea confidențialității datelor cu caracter personal[2] și securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora[3].

S-a notat, că art. 5 din Legea nr. 133/2011 statuează temeiurile legale pentru prelucrarea datelor cu caracter personal. Spre exemplu, corespunzător speței, consimţământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei obligaţii care îi revine operatorului conform legii.

În această situație pentru ca obligația legală să fie valabilă și obligatorie, legea trebuie să fie cunoscută celui căruia se aplică, trebuie să fie accesibilă, să răspundă criteriului previzibilității și trebuie să respecte, de asemenea, legislația în materie de protecție a datelor cu caracter personal, inclusiv cerința necesității și proporționalității în raport cu scopul propus, pentru a exclude orice ingerință nejustificată în viața privată a persoanei fizice, precum și garanții de asigurare a drepturilor subiecților de date, de asigurare a securității prelucrării datelor cu caracter personal și confidențialității acestor date.

De asemenea, urmează a se ține cont de principiile de legiferare, reflectate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în corespundere cu care, proiectul de act normativ trebuie să fie clar, previzibil și suficient de accesibil.

Or, formatul în care a fost expus alin. (8) de la art. 5 - *operațiunile de schimb valutar în numerar se efectuează numai cu prezentarea actelor de identitate, iar datele din acestea urmează a fi înregistrate de către unitatea de schimb valutar,* determină unele neclarități, în special: ce categorii de date cu caracter personal vor fi prelucrate de la clienți, în calitatea lor de subiect de date, or, sintagma "*datele*" este una generală și interpretativă; care ar fi modalitatea de prelucrare a datelor cu caracter de către unitățile de schimb valutar, electronică/manuală/mixtă; în adresa căror persoane/autorități pot fi dezvăluite aceste date și în ce scopuri etc.

---

[1] *httphttps://www.bnm.md/ro/content/informatie-aferenta-caselor-de-schimb-valutars://www.bnm https://www.bnm.mdcontent/informatie-aferenta-caselor-de-schimb-valutar.ar*

[2] *Art. 29 alin. (1) al Legii 133/2011, operatorii și terții care au acces la datele cu caracter personal sînt obligați să asigure confidențialitatea acestor date, cu excepția cazurilor: a) prelucrarea se referă la date făcute publice în mod voluntar și manifest de către subiectul datelor cu caracter personal;b) datele cu caracter personal au fost depersonalizate.*

[3] *Art. 30 (1) al Legii 133/2011, la prelucrarea datelor cu caracter personal, operatorul este obligat să ia măsurile organizatorice şi tehnice necesare pentru protecţia datelor cu caracter personal împotriva distrugerii, modificării, blocării, copierii, răspîndirii, precum şi împotriva altor acţiuni ilicite, măsuri menite să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce priveşte riscurile prezentate de prelucrare şi caracterul datelor prelucrate.*

Totodată, potrivit notei informative la proiectul de lege, instituțiile financiare au responsabilitatea legală de a verifica identitatea clienților și de a asigura că activitățile financiare sunt legale, ordine în care s-a remarcat că nu este clar la care activități financiare face referire nota și prin ce pîrghii instituțiile vizate vor asigura că activitățile financiare sunt legale.

Astfel, s-a considerat oportun a suplini art. 5 al Legii nr. 308/2017 cu prevederi clare, prin care se pune în sarcina Băncii Naționale a Moldovei să instituie și să reglementeze un mecanism sigur și uniform de colectare și gestionare a datelor cu caracter personal de către unitățile de schimb valutar – sub formă de registru/sistem, care să asigure garanții suficiente și adecvate pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, condiții ce ar oferi cetățenilor încrederea că datele lor cu caracter personal sunt prelucrate în siguranță, iar statului un control efectiv asupra datelor ce se conțin în acest registru.

6. La proiectul hotărârii cu privire la aprobarea „Conceptului Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății (SI ERUSS)" CNPDCP a propus următoarele:

La capitolul IV spațiul organizațional a SI ERUSS, s-a propus a fi determinați/identificați utilizatorii și furnizorii de date, în calitate de participanți la SI ERUSS, în conformitate cu prevederile Legii nr. 71/2007 cu privire la registre, motiv pentru care s-a recomandat nominalizarea expresă a acestora.

La pct. 18 subpct. 1 din proiect, care enumeră caracteristicele obiectului informațional „Salariat", s-a menționat că datele cu caracter personal privind starea de sănătate constituie categorii speciale de date, ale căror regim juridic de protecție este unul mai sporit și necesită o prelucrare adecvată și conformă, cu respectarea principiilor neexcesivității și proporționalității, iar scopurile și funcțiile trasate în proiect, nu justifică prelucrarea acestor categorii de date.

S-a notat, că potrivit pct. 28, validarea codurilor personale ale salariaților va fi asigurată prin intermediului serviciului guvernamental electronic MConect *pentru extragerea datelor despre codul personal al salariatului*, nume, prenume, adresa, data nașterii și *informații despre copii* (cod personal, nume, prenume, data nașterii).

În acest context, s-a reținut că destinația primordială a SI ERUSS este automatizarea proceselor de gestionare a *resurselor umane în sănătate la nivel de sistem*, crearea registrului unic electronic a personalului din sistemul de sănătate, automatizarea proceselor de evidență și gestionarea personalului medical *și nicidecum colectarea datelor cu caracter personal ale minorilor angajaților/ salariaților din sistemul medical/în sănătate*. Astfel, nu poate fi stabilită legătura de cauzalitate a prelucrării datelor cu caracter personal ale minorilor cu scopul statuat în proiectul Conceptului propus spre avizare, fapt ce determină necesitatea de a fi revizuit volumul datelor propus a fi colectate.

La pct. 25 din SI ERUSS s-a specificat că, infrastructura de prezentare a portalului web www.eruss.gov.md urmează să prezinte o interfață interactivă complexă, compusă din mai multe module și nivele de lucru, având capacitatea să opereze cu content diferit, textual, fișiere de diferite formate, accesibile utilizatorilor atât *în formă deschisă cât și în formă închisă,* fără a fi specificate care informații vor avea caracter deschis.

În acest context, s-a recomandat autorului proiectului să determine expres categoriile de date cu caracter personal, care vor avea un caracter deschis/public, în vederea excluderii la maximum a prejudicierii intereselor și drepturilor subiecților datelor cu caracter personal vizați.

Nu în ultimul rând s-a atras atenția asupra caracterului problematic al consemnării IDNP-lui cadrelor medicale în documentele aferente acordării asistenței medicale, prin metoda dezvăluirii şi includerii acestuia în fişele de observaţie, reţetele pentru medicamentele compensate etc.

S-a precizat că, numărul de identificare de stat (IDNP) al persoanei fizice cade sub incidența noțiunii de date cu caracter personal, al cărui regim juridic de confidențialitate și securitate urmează a fi respectat de orice persoană, iar prelucrarea acestuia urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu legea.

S-a specificat că, prin consemnarea numărului de identificare de stat, a numelui/prenumelui cadrului medical în fişele de observaţie, reţetele pentru medicamentele compensate etc., aceste date devin publice, circulante, fapt ce generează riscuri sporite pentru viața privată a persoanelor vizate.

În aceste condiții, având în vedere că SI ERUSS este parte componentă a Sistemului Informațional Medical Integrat, precum și a Registrului medical, care va fi responsabil de componenta resurse umane și va asigura controlul funcțional ce ține de evidența și gestiunea resurselor umane din sănătate, s-a propus, la această etapa de dezvoltare/implementare a sistemului informațional de evidenţă, atribuirea și validarea pentru personalul medical a unui număr de identificare/înregistrare diferit de IDNP, care va fi consemnat pe documentația medicală de profil.

S-a recomandat completarea obiectului informațional „*Medic/farmacist/asistent medical*" cu o nouă literă, fie suplinirea lit. b) pct. 22 subpct. 3) cu norme privind identificarea medicului, inclusiv, în baza unui cod numeric/număr de înregistrare separat/suplimentar, care să înlocuiască IDNP-ul și să fie indicat în fişele de observaţie, reţetele pentru medicamentele compensate etc.

S-a precizat că, acest mecanism de atribuire aleatorie a unui cod, pentru fiecare cadru medical în parte, diferit de IDNP, care va fi făcut public, nu anulează dreptul operatorului de date de a prelucra IDNP-ul personalului medical, în cadrul SI ERUSS, în scopul controlului funcțional ce ține de evidența și gestionarea resurselor umane.

Acest mecanism vine să asigure conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal de către Ministerul Sănătății și să fortifice respectarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal.

Subsecvent, s-a reiterat că problematica impunerii subiecților de date cu caracter personal de a-şi dezvălui IDNP-ul, către un cerc nedefinit de persoane, a fost supusă controlului constituționalității de către Curtea Constituțională prin hotărârea din 22 mai 2014[4], în care s-a constatat ingerinţa nejustificată în viaţa privată a persoanelor care desfășoară activităţi liberale.

***7. La proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional),* CNPDCP a menționat** că potrivit pct. 35 din proiectul remis spre avizare, Codul penal se completează cu art. 177[1] „*Falsul de identitate*".

În acest sens, s-a specificat că în ordinea art. 15 din Codul penal, gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Consecvent, art.126 din Codul penal intitulat „*Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale*" statuează situațiile cînd *se consideră proporţii mari* și cînd *se consideră proporţii deosebit de mari,* precum și criteriile de stabilire a caracterului considerabil sau esenţial al daunei cauzate.

[4] *https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/ro-h_13_2014_ro.pdf*

În contextul prevederilor prenotate, pentru pornirea urmăririi penale, o condiție esențială este survenirea urmărilor prejudiciabile sub formă de daune în proporții mari sau deosebit de mari, care la rândul lor se majorează de la an la an, în funcție de salariul mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin Hotărârea de Guvern în vigoare la data săvârșirii faptei.

Analiza noii infracțiuni *„Falsul de identitate”,* care urma a fi introdusă în Codul penal nu denotă că victimele au suferit daune materiale în proporții mari sau deosebit de mari, dar este condiționată doar de acțiunea de a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice, norme care au un caracter general și interpretatibil de la caz la caz.

Din aceste considerente, fapta penală care se intenționează a fi incriminată, în redacția expusă, ar putea crea conflict de norme cu fapta contravențională statuată la art.74[1] Cod contravențional, în corespundere cu care *nerespectarea condițiilor de bază pentru prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (5), se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 unități convenţionale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 300 de unități convenţionale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.*

În acest sens, s-a menționat că, frecvent sunt comise fapte de folosire ilegală a datelor cu caracter personal ale unui subiect de date, fără consimțământul titularului, care are drept scop de a produce consecințe, fie fapte, prin prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, în special prin înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, pentru a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice - fapte care, în lipsa unui prejudiciu bine determinat, pot fi calificate, inclusiv, prin prisma normei contravenționale prevăzute la art. 74[1] alin. (1) Cod contravențional.

Astfel, există riscul ca o faptă de prelucrare ilegală de date cu caracter personal să fie catalogată drept infracțiune și/sau contravenție în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei care au competența aplicării legii penale și contravenționale.

Rezumând, s-a conchis că noile fapte penale sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară raportat la fapta contravențională și va oferi autorităților care urmează să le aplice o marjă excesivă de discreție, ordine în care, s-a considerat oportun operarea modificărilor în conținutul art. 177[1] din proiect din perspectiva daunelor cauzate, astfel ca, cadrul normativ să ofere posibilitatea investigării eficiente a acestor categorii de infracțiuni și să nu creeze conflicte cu fapta contravențională.

Raționamentele expuse supra au fost prezentate ca valabile și în raport cu infracțiunile prevăzute la art. 259 și art. 260 din proiectul de modificare a Codului penal.

8. *În cadrul procesului de consultare publică, CNPDCP a prezentat opinia asupra proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă*. Examinând dispozițiile consemnate în proiect prin prisma prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului, ratificate de Republica Moldova, dar și ținând cont de jurisprudența CtEDO în domeniu, au fost prezentate următoarele concluzii generale:

- Scopul proiectului poate fi încadrat în excepțiile prevăzute de art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și din art. 8 alin. (2) al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- Republica Moldova, în calitate de stat parte la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și la Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a stabili cea mai bună politică în domeniul asigurării securității statului;
- Poate fi considerat că proiectul urmărește un scop legitim și adoptarea unor asemenea reglementări ar putea fi necesară într-o societate democratică, **doar în cazul în care sunt respectate anumite garanții de protecție a persoanelor vizate de măsurile de supraveghere secretă și în condițiile în care este posibilă contestarea acestora în fața unei autorități judiciare independente, recomandabil în instanța de judecată.**

Însă, potrivit redacției prevederilor proiectului, la elaborarea acestuia nu s-a ținut cont de prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului ratificate de Republica Moldova și nici de jurisprudența CtEDO în domeniu, la general fiind constatate următoarele:

1. Prevederile proiectului admit nu doar restrângerea exercițiului dreptului la viața privată, la inviolabilitatea domiciliului și a secretului corespondenței - dar afectează însăși existența acestor drepturi *(lipsa garanțiilor minime de protecție, lipsa garanțiilor procedurale de contestare a măsurilor de supraveghere secretă, lipsa mecanismelor de control efectiv și permanent efectuat de către o autoritate judiciară independentă)*;
2. Conținutul proiectului, inclusiv nota de informare aferentă acestuia, nu consemnează argumente care să justifice rezonabil că, la stabilirea cadrului de reglementare în domeniul securității naționale, nu s-a depășit marja de apreciere a unui stat parte la Convențiile internaționale în domeniul drepturilor omului, ratificate de Republica Moldova;
3. Proiectul de lege nu respectă cerințele de claritate, previzibilitate și accesibilitate, în condițiile în care prevederile acestuia nu definesc clar și exhaustiv natura infracțiunilor susceptibile să permită inițierea măsurilor de supraveghere și nici categoriile de persoane care pot deveni obiect al acestor măsuri;
4. Prevederile proiectului nu conțin garanții suficiente (cel puțin garanțiile minime de protecție) care să elimine abuzurile și să asigure respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
5. Nu este reglementată suficient problema notificării persoanelor vizate de măsurile de supraveghere secretă *(cel puțin a posteriori, atunci când scopul urmărit este atins);*
6. Prevederile proiectului nu asigură pentru persoanele vizate de măsurile de supraveghere o cale de contestare efectivă și nici posibilitatea de reparare a consecințelor acestora;
7. Nu au fost aduse argumente suficiente care să justifice proporționalitatea intenției de a mări termenul măsurilor de supraveghere până la 2 ani în raport cu consecințele ingerinței în viața privată a persoanelor supuse acestor măsuri;
8. Este deficientă reglementarea procedurilor de păstrare, consultare, examinare, utilizare, transmitere și distrugere a datelor interceptate;
9. Nu se regăsesc garanții care să excludă abuzurile și riscurile în legătură cu procedura de autorizare a măsurilor de supraveghere de către conducătorii autorității competente să efectueze aceste măsuri;

10. Proiectul de lege prevede mecanisme de control insuficiente și viciate, în condițiile în care pentru a fi excluse potențialele abuzuri este imperioasă stabilirea unor mecanisme de control efective și permanente, care poate fi realizat în special de către o autoritate judecătorească independentă.

În concluzie, s-a relevat că în cazul neadaptării proiectului de lege privind activitatea informativă și contrainformativă la cerințele și rigorile evocate, va fi adusă atingere existenței drepturilor fundamentale garantate de Constituție și vor apărea premisele condamnării Republicii Moldova în calitate de parte contractantă a tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului.

Ulterior, reprezentantul CNPDCP a participat în cadrul dezbaterilor publice organizate pe platforma Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova, venind cu cometarii și propuneri în vederea îmbunătățirii conținutului proiectului.

CAPITOLUL VIII

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Cooperarea internațională continuă a fi promotorul obiectivelor de dezvoltare instituțională, succesele la acest capitol fiind înregistrate grație schimbului de experiență, cunoştințe, bune practici cu autoritățile de protecție a datelor, instruirilor oferite de experții UE din cadrul proiectelor TAIEX, Fondului Regional pentru Reforma Administrației Publice în țările din Parteneriatul Estic (GIZ), preluării şi aplicării în practică a standardelor internaționale de protecție a datelor cu caracter personal.

Cooperarea, atât la nivel european, cât şi la nivel internațional, reprezintă un aspect strategic ce necesită o implicare în toate inițiativele ce se află în curs de dezvoltare.

În 2023, consolidarea colaborării internaționale a fost realizată prin implicarea activă a reprezentanților CNPDCP la ședințele plenare ale Comitetului European pentru Protecția Datelor și Consiliului Europei. Remarcabil este faptul că, începând din 2017, Republica Moldova deține statutul de membru observator în cadrul EDPB.

Pe parcursul anului 2023, ședințele și întâlnirile internaționale au avut loc atât online, cât și cu prezența fizică.

Ședințele plenare ale Comitetului European pentru Protecția Datelor

Pe parcursul anului 2023, reprezentanții CNPDCP au participat la 6 ședințe plenare în format online și 3 cu prezența fizică – la Bruxelles. În cadrul plenarelor Comitetului European pentru Protecția Datelor, au fost adoptate un șir de documente, de o importanță majoră, printre care:

- Orientările 03/2021 privind aplicarea art. 65 alin. (1) lit. a) din GDPR;
- Orientările 05/2021 privind interacțiunea dintre aplicarea articolului 3 și dispozițiile privind transferurile internaționale conform capitolului V din GDPR;
- Orientările 03/2022 privind modelele de design înșelătoare în interfețele platformelor de social media: recomandări practice;
- Orientările 04/2022 privind calcularea amenzilor administrative în conformitate cu GDPR;
- Orientările 07/2022 privind certificarea ca instrument pentru transferuri;
- Declarația 1/2023 privind prima revizuire a funcționării deciziei de adecvare pentru Japonia;
- Notă de informare privind transferurile de date în temeiul GDPR către Statele Unite după adoptarea deciziei de adecvare la 10 iulie 2023;
- Aviz comun cu privire la propunerea de regulament privind euro digital;
- Procedura de adoptare a avizelor Comitetului European pentru Protecția Datelor privind criteriile naționale de certificare și sigilii europene pentru protecția datelor.

Scopul ședințelor menționate este de a stabili modalități de cooperare internațională pentru a facilita implementarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv prin notificare, asistență în investigații și schimb de informații, sub rezerva unor garanții adecvate pentru protecția datelor cu caracter personal.

Ședințele plenare în cadrul Consiliul Europei

Comitetul Consultativ al Convenției pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (Convenția 108)

Pe parcursul anului 2023, conducerea CNPDCP a participat cu prezența fizică, la două ședințe plenare a Comitetului Consultativ a Convenției 108.

În cadrul ședințelor s-au abordat diverse subiecte de importanță, printre care Convenția 108+ și stadiul ratificărilor și aderărilor curente, protecția datelor personale în combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, clauzele contractuale în contextul fluxurilor transfrontaliere de date, interpretarea articolului 11 din Convenția 108 modernizată, protecția datelor personale în procesul electoral (inclusiv a datelor biometrice), cooperarea cu alte organisme și entități ale Consiliului Europei, precum și evoluțiile și activitățile majore în domeniul protecției datelor.

Delegația CNPDCP a prezentat stadiul ratificării Protocolului CETS 223 la Convenția 108, menționând că proiectul de ratificare a fost transmis Ministerului Justiției pentru proceduri ce

se impun în vederea asigurării înaintării acestuia de către Guvernul RM în adresa Parlamentului RM. Republica Moldova este în proces de a asigura transpunerea Regulamentului (UE) 2016/679 și a Directivei (UE) 2016/680 în legislația națională.

Delegația a informat și despre evoluțiile și activitățile în domeniul protecției datelor la nivel național.

Totodată, menționăm că, din cele 46 de state membre la Consiliul Europei și 9 state non-membre (total 55 de state), Protocolul de Amendament la Convenția 108 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal a fost semnat de 45 de state din numărul total și ratificat de 31.

Cooperarea cu Eurojust, cu Autoritățile europene de protecție a datelor și instituțiile naționale pe segmentul protecției datelor cu caracter personal

➢ În conformitate cu prevederile stipulate la articolul 19 alin. (2) din Acordul de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust, potrivit căruia ofițerul de protecție a datelor Eurojust și Autoritatea de protecție a datelor din Republica Moldova își vor raporta reciproc, minim o dată în an, asupra implementării prevederilor acordului menționat supra, CNPDCP a prezentat către Eurojust informația privind activitatea sa, privind implementarea prevederilor legale în materie de protecție a datelor cu caracter personal, cât și privind colaborarea interinstituțională cu Procuratura Generală.

Menționăm că cooperarea cu Eurojust reprezintă un punct-cheie în dezvoltarea raporturilor de asistență juridică internațională în materie penală în concordanță cu standardele europene și în sensul vectorului de integrare europeană a Republicii Moldova.

➢ În perioada 10-12 mai, a avut loc cea de-a 31-a ediție a **Conferinței de primăvară a Autorităților Europene de Protecție a Datelor**, desfășurată în orașul Budapesta, Ungaria.

Pe parcursul sesiunilor de lucru, au fost prezentate subiecte de actualitate din domeniul protecției datelor, precum evaluarea impactului social al utilizării noilor tehnologii în diferite domenii; interacțiunea dintre protecția datelor și Legea concurenței; hotărârile de judecată: rezoluții și

modificări ale Regulamentului de procedură; dar și cele mai bune practici/studii de caz în cooperarea de aplicare a legislației între SEE și țările din afara SEE.

Pentru prima data în cadrul unei Conferințe de primăvară a Autorităților Europene de Protecție a Datelor, a fost organizată ziua ușilor deschise. Această practică a oferit posibilitatea mai multor instituții, ONG-uri sau altor organizații care și-au manifestat interesul pentru subiectele abordate în cadrul evenimentului, să participe on-line.

La eveniment au participat reprezentanți ai Autorităților pentru Protecția Datelor din Europa Centrală și de Est, Consiliului Europei, CEPD, AEPD, în cadrul căruia au avut oportunitatea de a face schimb de experiență și bune practici în domeniul protecției datelor cu caracter personal, inclusiv în ceea ce privește rolul Responsabilului cu Protecția Datelor în cadrul unei entități publice sau private.

➢ În perioada 01-03 noiembrie 2023, la Ohrid, Macedonia de Nord, s-a desfășurat evenimentul ***Internet Freedom Summit 2023***. În cadrul evenimentului au avut loc sesiuni interactive, ateliere de lucru, mese rotunde și sesiuni de formare, axându-se pe probleme de actualitate în domeniul protecției datelor cu caracter personal și confidențialitate, cum ar fi:

- Confidențialitatea într-o lume conectată: Navigarea și provocările legate de protecția datelor în era digitală;
- Standardele internaționale de protecție a datelor și importanța armonizării pentru transferuri transfrontaliere eficiente de date;
- Echilibrul între confidențialitate și inovare tehnologică;
- Rolul organismelor de reglementare în promovarea unei culturi a inovației care ține cont de confidențialitate;
- Strategii de monitorizare și aplicare a reglementărilor privind protecția datelor pe platformele online;
- Rolul autorităților de protecție a datelor în asigurarea conformității și abordarea încălcărilor depistate;
- Viitorul confidențialității: Tehnologii și tendințe emergente, etc.

La eveniment, reprezentantul CNPDCP a abordat tematica „*Echilibrul între confidențialitate și protecția datelor din perspectiva Europei de Sud-Est*”. Totodată, participanții și-au împărtășit opiniile cu privire la strategiile de monitorizare și aplicare a reglementărilor privind protecția datelor pe platformele online, în special, cu privire la viitorul confidențialității într-o eră a inteligenței artificiale, a blockchain și a altor tehnologii noi cu impact asupra confidențialității.

➢ În perioada 08 – 09 noiembrie 2023, a avut loc ***Atelierul European de gestionare a cazurilor 2023***, un eveniment care se organizează anual și care reprezentă un forum de dialog participativ între Autoritățile de Protecție a Datelor cu privire la provocările cu care se confruntă și la soluțiile pe care le aplică în practica lor cotidiană.

Scopul evenimentului a fost axarea pe probleme de actualitate în domeniul protecției datelor cu caracter personal și confidențialitate, în special cum ar fi:

- Gestionarea în mod vădit a solicitărilor nefondate sau excesive – conform art. 57 (4) din GDPR;
- Garanțiile esențiale de protecție a datelor cu caracter personal pentru cooperarea în materie de aplicare a legii între autoritățile de protecție a datelor din SEE;
- Urmărirea prin GPS în cadrul relațiilor de muncă;
- Recunoașterea și detectarea facială prin prisma protecției datelor cu caracter personal;

În cadrul Atelierului European de gestionare a cazurilor 2023 au participat 82 de reprezentanți din 29 de țări și 37 de Autorități de Protecție a Datelor.

➢ În perioada 13-15 decembrie 2023, la București, România, a avut loc **întâlnirea la nivel înalt privind Politicile de Securitate Cibernetică și Conferința de Închidere a Proiectului CyberEast**. Evenimentul s-a desfășurat în incinta Palatului Parlamentului din București, în cadrul Conferinței *Octopus 2023*.

Întâlnirea la nivel înalt privind Strategiile de Cybercrime în regiunea Parteneriatului Estic a fost dedicată discuției asupra priorităților regionale și adoptării celei de-a doua Declarații regionale privind Prioritățile Strategice, la 10 ani de la primul document (Declarația privind Prioritățile Strategice pentru Cooperarea împotriva Cybercrime în regiunea Parteneriatului Estic, adoptată la Kiev în 2013). Conferința de închidere a Proiectului CyberEast a abordat subiecte legate de legislație și politici, dezvoltarea capacităților și cooperarea, din perspectiva partenerilor naționali care demonstrează impactul și relevanța proiectului în îmbunătățirea capacităților lor privind cybercrime și probe electronice.

➢ La data de 25 ianuarie 2023, CNPDCP și Inspectoratul General al Poliției au semnat ***Planul de instruiri în domeniul protecției datelor cu caracter personal*** pentru subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și ***Protocolul adițional la Acordul de colaborare*** semnat de Părți în anul 2019. Scopul principal al Planului de instruiri a fost de a îmbunătăți înțelegerea principiilor de protecție a datelor cu caracter personal în rândul angajaților

din sectorul polițienesc și de a asigura implementarea corectă a prevederilor legale în activitatea cotidiană.

Protocolul adițional are ca obiective consolidarea relațiilor de colaborare și schimb de informații în domeniul protecției datelor, organizarea de instruiri și evenimente comune, precum și asigurarea continuă a eforturilor pentru îmbunătățirea protecției drepturilor și libertăților cetățenilor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal conform standardelor naționale și internaționale.

➢ La data de 17 octombrie 2023, reprezentanții CNPDCP au participat la Conferința **"GDPR4BUSINESS"**, organizată de către Asociația Națională a Companiilor din domeniul TIC în cadrul Proiectului ABA Rule of Law Initiative "Protecția datelor cu caracter personal – drepturi și obligații în Republica Moldova" în parteneriat cu Asociația Businessului European (EBA Moldova).

La sesiunea de deschidere, Directorul adjunct al CNPDCP, Angela Colomiicenco, a mulțumit Asociației Naționale a Companiilor din domeniul TIC și partenerilor săi pentru contribuția pe care a avut-o la inițierea și organizarea acestei conferințe, salutând participarea la eveniment a mediului de afaceri, societății civile și reprezentanților instituțiilor publice, fapt calificat drept mărturie a consolidării relațiilor de cooperare în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

În calitate de expert din partea CNPDCP, la conferință a participat șeful Direcției Prevenire, Supraveghere și Evidență, care a abordat tematica **„Persoana Responsabilă cu Protecția Datelor" (RPD),** punctând cele mai noi și importante aspecte impuse de prevederile Legii 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal: desemnarea RPD; funcția RPD; sarcinile RPD.

Totodată, în cadrul conferinței practice cu continut aplicativ pentru mediul de afaceri și reprezentanți ai autorităților publice au fost prezentate:

- aspecte cheie din proiectul de lege privind protecția datelor cu caracter personal;
- experiența internațională și regională în domeniul GDPR;
- soluții și răspunsuri la situații, spețe și provocări cu care se confruntă business-ul și autoritățile publice în implementarea cadrului legal armonizat.

În cadrul evenimentului, în calitate de vorbitori, au participat funcționari și demnitari de stat, experți naționali și internaționali de specialitate.

Proiecte UE

Pe parcursul anului 2023, CNPDCP a aplicat, a câștigat și a beneficiat de suport din partea proiectului ***TAIEX – Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații*** în organizarea conferințelor naționale, vizitelor de studiu și misiunilor de experți pentru sectorul public, și anume:

Misiunea de experți
„Prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri statistice"

În perioada 29-30 martie, în colaborare cu experții proiectului TAIEX, CNPDCP a organizat **Misiunea de experți în format online cu genericul "*Prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri statistice*".** Obiectivul misiunii a cuprins prezentarea celor mai bune practici europene privind mecanismele de prelucrare și stocare a datelor cu caracter personal în scopuri statistice de către Biroul Național de Statistică (BNS). Evenimentul s-a desfășurat timp de două zile, încorporând discuții între experții UE, CNPDCP și BNS pentru identificarea problemelor legate de prelucrarea datelor în scopuri statistice, asigurând în același timp securitatea și respectarea drepturilor subiecților de date. În a doua zi, s-a desfășurat un curs de instruire pentru reprezentanții mai multor instituții publice. Misiunea de experți a fost moderată de specialiști în protecția datelor cu caracter personal din România și Grecia, abordând teme precum condiții generale de prelucrare a datelor, stocarea acestora în scopuri statistice, accesul la sistemele informaționale și reglementările privind protecția datelor în acest context. La eveniment au participat 24 de reprezentanți ai sectorului public.

Conferința națională „Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor și rolul Responsabilului cu protecția datelor"

La data de 10 iulie, CNPDCP a organizat Conferința națională ***„Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor și rolul Responsabilului cu protecția datelor"*.**

Conferința a avut ca scop preluarea celor mai bune practici legale și operaționale de către instituțiile publice în ceea ce privește Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor (DPIA), operațiuni de prelucrare care necesită DPIA și rolul Responsabilului cu Protecția Datelor (DPO) în sectorul public.

Evenimentul, a fost deschis de către Directorul CNPDCP, Victoria Muntean, care a subliniat necesitatea protecției solide a datelor cu caracter personal în contextul creșterii digitizării societății.

Conferința, moderată de experți în protecția datelor din Italia și Malta, a abordat teme precum necesitatea și proporționalitatea DPIA, scenarii de evaluare a impactului asupra protecției datelor, consultări prealabile în situații de risc sporit, mijloace necesare unui Responsabil cu Protecția Datelor, la fel și exemple de bune practici pentru numirea și sprijinirea DPO-ului. La eveniment au participat aproximativ 60 de reprezentanți ai sectorului public.

Vizită de studiu „Reconcilierea dreptului de acces la informație și protecția datelor cu caracter personal”

În perioada 18-19 octombrie, reprezentanții CNPDCP au efectuat o vizită de studiu cu tema ***"Reconcilierea dreptului de acces la informație și protecția datelor cu caracter personal".*** Evenimentul a fost găzduit de Comisia Națională pentru Informatică și Libertăți din Franța (CNIL).

Scopul vizitei a fost preluarea celor mai bune practici legale și operaționale de către CNPDCP privind mecanismele de reconciliere a dreptului de acces la informație și protecția datelor cu caracter personal. Vizita, moderată de experți în protecția datelor din CNIL și CADA (Comisia pentru Acces la Documentele Administrative), a acoperit subiecte importante precum protecția datelor în exercitarea dreptului de acces la informație, distingerea între cererile de acces la documente administrative și exercitarea dreptului de acces la datele cu caracter personal de către subiectul de date, impactul publicării și reutilizării datelor de interes public și reutilizarea acestora în scopuri de cercetare științifică.

Colaborare cu Fondul Regional pentru Reforma Administrației Publice în țările din Parteneriatul Estic (GIZ)

În anul 2023, datorită parteneriatului de colaborare fructuoasă cu *„Fondul Regional pentru Reforma Administratiei Publice în Parteneriatul Estic” implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ),* colaboratorii CNPDCP au participat la patru Academii cu genericul *„Proiectarea și furnizarea serviciilor în era digitală*”. Aceste Academii au contribuit la consolidarea cunoștințelor în domenii precum: serviciile publice digitale centrate pe utilizatori, transformare digitală, sistemele de management al calității și cultura calității, colectarea informațiilor și feedback-ul utilizatorilor.

CAPITOLUL IX

ACTIVITĂȚI DE SENSIBILIZARE ȘI INSTRUIRE

Pe parcursul anului 2023, CNPDCP a înregistrat progrese remarcabile în partea ce ține de activitățile de informare și sensibilizare a publicului larg cu domeniul protecției datelor cu caracter personal. Au fost organizate instruiri cu prezență fizică, precum și în format on-line sau mixt pentru un număr record de instituții publice. De asemenea, instruiri au fost organizate pentru subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și pentru instituțiile medicale atât din Chișinău, cât și din țară.

Totodată, în aceeași perioadă a fost continuată campania de informare și sensibilizare în comunitatea școlară, cu genericul: ***„Protecția datelor cu caracter personal și siguranța copiilor în mediul on-line”.*** La fel, în perioada de referință, CNPDCP a organizat și acțiuni stradale cu diferite tematici în contextul mai multor evenimente.

ACȚIUNI DE SENSIBILIZARE

Pe parcursul anului 2023, a fost continuată campania de informare și sensibilizare pentru comunitățile școlare cu genericul: ***„Protecția datelor cu caracter personal și siguranța copiilor în mediul on-line”.*** Scopul campaniei a fost de a oferi comunității școlare o vizibilitate ridicată cu privire la protecția datelor cu caracter personal și siguranța copiilor în mediul on-line la nivel local și național prin promovarea responsabilizării și a celor mai bune practici de intervenție și sprijin. Tematicile abordate în cadrul instruirilor au vizat: noțiuni generale privind datele cu caracter personal; utilizarea corectă a pozelor/video în mediul online; riscurile și amenințările în mediul online; comunicarea pe rețelele de socializare, etc. Au fost organizate patru sesiuni de instruire în cadrul comunității școlare, și anume:

27 ianuarie - Instituția Publică Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”

17 mai - Instituția Publică Liceul Teoretic „Mircea Eliade”

18 mai - Instituția Publică Liceul Teoretic „Ion Creangă”

07 decembrie - Instituția Publică Liceul Teoretic „Dante Alighieri”

În total, au fost instruiți circa **160** de elevi.

➢ La data de 27 ianuarie 2023, a fost desfășurată acțiunea stradală organizată de reprezentanții CNPDCP în contextul celebrării Zilei Europene a Protecției Datelor. În acest context, un grup de angajați ai CNPDCP au distribuit materiale informative trecătorilor, în fața Arcului de Triumf din mun. Chișinău. Publicul a fost informat despre semnificația „*Zilei Protecției Datelor*”, noțiunea de date cu caracter personal, drepturile subiecților de date, măsurile de securitate și confidențialitate a datelor, precum și despre principiile de protecție a datelor cu caracter personal. Totodată, cetățenii au fost informați cu privire la posibilele situații de prelucrare neconformă a datelor cu caracter personal, fiindu-le oferite îndrumări și recomandări practice care ar trebui întreprinse în astfel de cazuri.

➢ La data de 13 mai 2023, CNPDCP s-a alăturat inițiativei Delegației Uniunii Europene, de a participa la evenimentul de inaugurare al Orășelului European, organizat anual cu prilejul Zilei Europei. Ediția din acest an a fost desfășurată sub sloganul „*Moldova Europeană*”, evenimentul având loc în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău. Participanții la eveniment au avut posibilitatea să interacționeze cu reprezentanții instituțiilor publice, a misiunilor diplomatice ale statelor membre ale UE acreditate la Chișinău, să facă cunoștință cu proiectele desfășurate

cu suportul Uniunii Europene, să participe la diverse activități educative, creative și interactive, să deguste bucătăria europeană și să participe în cadrul sesiunilor informative pe subiecte de actualitate. Reprezentanții CNPDCP, au amenajat un stand cu materiale educativ-informative și articole promoționale, iar publicul larg a fost informat despre domeniul protecției datelor cu caracter personal. Printre subiectele abordate care au prezentat un interes sporit, atât pentru maturi cât și pentru copii, pot fi enumerate: noțiunea de date cu caracter personal, drepturile subiecților de date, măsurile de securitate și confidențialitate a datelor, principiile de protecție a datelor cu caracter personal, etc.

De asemenea, pe parcursul anului 2023, CNPDCP a elaborat și publicat pe pagina web oficială www.datepersonale.md **119** comunicate. La fel, au fost elaborate și publicate buletine informative cu referire la informații ce vizează activitatea CNPDCP, precum și alte informații utile la nivel național și internațional în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

ACTIVITAȚI DE INSTRUIRE

Pe parcursul anului 2023, CNPDCP a organizat un număr record de instruiri pentru reprezentanții instituțiilor publice, pentru subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și pentru instituțiile medicale atât din Chișinău, cât și din teritoriu.

➢ La data de 25 ianuarie 2023, a fost aprobat și semnat de către conducătorii CNPDCP și Inspectoratul General al Poliției (IGP) planul de instruiri în cadrul subdiviziunilor IGP, astfel organizându-se mai multe cursuri de instruire pe parcursul anului. Scopul acestora, a fost de a spori gradul de percepție a angajaților subdiviziunilor IGP asupra principiilor de protecție a datelor cu caracter personal, precum și asupra asigurării aplicării corecte a prevederilor legale din domeniu, în activitatea pe care o desfășoară. În cadrul evenimentelor au fost abordate subiecte de importanță, cum ar fi: definirea noțiunilor generale aferente domeniului protecției datelor cu caracter personal; modalitatea legală de prelucrare a datelor cu caracter personal în activitatea desfășurată de către angajații subdiviziunilor IGP; cerințele privind protecția datelor cu caracter personal, în exercitarea atribuțiilor de serviciu; obligațiile organului de poliție în calitate de operator de date în raport cu subiectul de date; procedura corectă de accesare a datelor cu caracter personal prin intermediul sistemelor informaționale de stat, precum și ducerea evidenței corecte a auditului acestor accesări; asigurarea securității și confidențialității datelor cu caracter personal prelucrate, etc. Astfel, cursurile de instruire au fost organizate pentru următoarele subdiviziuni:

- 01 februarie - Inspectoratul de Poliție Anenii Noi al IGP;
- 06 martie – Inspectoratul Național de Investigații (INI) al IGP;
- 24 martie – Centrul pentru combaterea traficului de persoane al INI;
- 07 aprilie – Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP) Direcția Centru al IGP;
- 25 aprilie - Inspectoratul de Poliție Buiucani al DP Chișinău;
- 05 mai – Inspectoratul de Poliție Ciocana al Direcției de Poliție;
- 22 mai – Inspectoratul de Poliției Râșcani al Direcției de Poliție;
- 05 iunie – Direcția Generală de Urmărire Penală al IGP;
- 23 iunie – Direcția de Poliție a UTA Găgăuzia;
- 11 iulie – Inspectoratul de Poliție Ialoveni al IGP;
- 17 iulie – Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP), Direcția Sud al IGP;
- 03 august – Inspectoratul de Poliție Botanica al Direcției de Poliție;
- 29 august – Inspectoratul Național de Securitate Publică (INSP), Direcția Nord al IGP;
- 05 septembrie – Inspectoratul de Poliție Sângerei al IGP;
- 19 septembrie – Inspectoratul de Poliție Strășeni al IGP;
- 03 octombrie – Inspectoratul de Poliție Telenești al IGP;
- 10 octombrie – Inspectoratul de Poliție Taraclia al IGP;
- 07 noiembrie – DAI, DCPI Interpol al IGP, DPC și DPI al IGP;
- 27 noiembrie – Inspectoratul de Poliție Centru al Direcției de Poliție;
- 05 decembrie – Direcția de Poliție a municipiului Chișinău.

În acest context au fost instruiți circa **1200** de reprezentanți ai subdiviziunilor IGP.

✓ Totodată, au fost organizate cursuri de instruire pentru o serie de instituții medicale cu genericul ***„Prevederi legale în domeniul protecției datelor cu caracter personal”.*** Scopul cursurilor de instruire a fost de a consolida capacitățile personalului medical prin familiarizarea, sensibilizarea și informarea acestora cu domeniul protecției datelor cu caracter personal. Cursurile de instruire au avut loc la:

- 09 iunie – IMSP Centrul Medicilor de Familie municipiul Bălți;
- 21 iunie – IMSP Asociaţia Medicală Teritorială Centru;
- 28 iunie – IMSP Clinica Universitară de Asistență Medicală Primară a USMF „Nicolae Testemițanu”;
- 27 septembrie – Spitalului Clinic Municipal pentru Copii nr. 1;
- 04 octombrie – IMPS „ Spitalul Raional Ungheni”;
- 16 octombrie – IMPS „Spitalului Raional Glodenic”;
- 03 noiembrie – IMPS de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”.

În acest context au fost instruiți circa **550** de reprezentanți ai instituțiilor medicale.

✓ Pe întreg parcursul anului 2023, CNPDCP a manifestat deschidere și spirit de colaborare, organizând multiple cursuri de instruire pentru reprezentanții instituțiilor publice, la solicitarea acestora. Cursurile de instruire au avut drept scop familiarizarea funcționarilor publici cu aspectele ce țin de domeniul protecției datelor cu caracter personal în serviciul public, reglementarea procedurilor de prelucrare, precum și cu regimul de confidențialitate și securitate a datelor cu caracter personal în conformitate cu legislația în vigoare. Cursurile de instruire au fost organizate pentru următoarele instituții:

- 31 ianuarie - reprezentanții bibliotecilor din mun. Chișinău și altor raioane ale Republicii;
- 12 mai – Compania Națională de Asigurări în Medicină;
- 26 mai - Direcția Generală de Învățământ Cahul;
- 29 mai - Serviciul Fiscal de Stat;
- 14 iunie - Ministerul Afacerilor Interne;
- 16 iunie - Agenția Națională Transport Auto;
- 13 septembrie – Ministerul Finanțelor;
- 28 septembrie – Centrul Național Anticorupție;
- 29 septembrie – Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, regiunea Sud;
- 02 octombrie - Inspectoratul General de Carabinieri;
- 06 octombrie – Centrul de Instrucție al Inspectoratului General de Carabinieri;
- 11 octombrie – Direcția regională „Centru” al Inspectoratului General de Carabinieri;
- 12 octombrie - Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, regiunea Nord;
- 13 octombrie - Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, regiunea Centru;
- 18 octombrie - Direcția regională „Centru” a Inspectoratului General de Carabinieri;
- 20 octombrie - Direcția regională „SUD” a Inspectoratului General de Carabinieri;
- 25 octombrie - Direcția regională „NORD” a Inspectoratului General de Carabinieri;
- 31 octombrie - Ministerul Energiei;

- 01 noiembrie - Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău;
- 09 noiembrie – Autoritatea Națională de Integritate;
- 16 noiembrie – Cancelaria de Stat;
- 17 noiembrie - Directorii instituțiilor de educație timpurie din municipiul Chișinău;
- 22 noiembrie - Directorii instituțiilor de învățământ din municipiul Chișinău;
- 23 noiembrie - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- 28 noiembrie – Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- 29 noiembrie - Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică;
- 06 decmbrie - Serviciul de Protecție și Pază de Stat;
- 08 decembrie – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- 18 decembrie - Agenţia Naţională pentru Siguranţa Alimentelor.

În cadrul evenimentelor au fost instruiți circa **2000** de reprezentanți ai autorităților publice.

Totodată, CNPDCP a organizat **5** cursuri de instruire pentru persoanele desemnate de către operator sau persoana împuternicită de către operator, în calitate de Responsabil cu Protecția Datelor.

Această obligație este statuată de prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prin care este instituită sarcina operatorului și a persoanei împuternicite de operator de a desemna un Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, în cazurile prevăzute de art. 25 al legii precitate. Scopul cursurilor de instruire a constat în dezvoltarea cunoștințelor teoretice în domeniul protecției datelor cu caracter personal și a deprinderilor practice privind aplicarea actelor normative și cerințelor legislației din domeniu. În cadrul evenimentelor au fost discutate subiecte de importanță, cum ar fi: definirea noțiunilor generale aferente domeniului protecției datelor cu caracter personal; drepturile subiecților de date cu caracter personal; prelucrarea categoriilor speciale de date cu caracter personal; principii și temeiuri legale pentru prelucrarea datelor cu caracter personal; asigurarea securității și confidențialității datelor cu caracter personal prelucrate; aspecte ce țin de Responsabilul cu protecția datelor (DPO); aspecte ce țin de Evaluarea Impactului asupra Protecției Datelor, etc. Până în prezent au fost instruiți circa **45** de DPO atât din cadrul sectorului public, cât și a mediului privat.

CAPITOLUL X

ACTIVITATEA MANAGERIALĂ A CNPDCP

Managementul resurselor umane

Resursele umane reprezintă elementul vital în cadrul oricărei instituții, contribuind semnificativ la atingerea obiectivelor entității, având un impact semnificativ asupra performanțelor acesteia.

Gestionarea eficientă a resurselor umane nu numai că contribuie la succesul pe termen lung al autorității, ci și la crearea unui mediu de lucru motivant și echitabil pentru angajați.

În exercitarea atribuțiilor sale, CNPDCP este constituit din 8 subdiviziuni structurale (direcții și servicii), în conformitate cu structura aprobată prin Legea nr. 182/2008, care rămâne neschimbată din anul 2017.

Autoritatea națională de control a prelucrării datelor cu caracter personal își desfășoară activitatea prin personal licențiat în drept, fiind completat de specialiști în domeniul relațiilor internaționale, administrație publică, economiști, precum și de personal auxiliar, cu un număr de 45 de unități potrivit statelor de personal, conform următoarelor categorii de funcții:

- 2 funcții de demnitate publică (director și director adjunct);
- 42 funcții publice, inclusiv 11 funcții publice de conducere și 31 funcții de execuție;
- 1 funcție auxiliară (conducător auto).

Astfel, la începutul perioadei de raportare, în cadrul instituției activau efectiv 33 de angajați, iar la sfârșitul perioadei, corespunzător - 32.

Gradul de acoperire cu personal pentru anul 2023

	Funcții de demnitate publică	Funcții publice de conducere	Funcții publice de execuție	Personal auxiliar	Total efectiv persoane
Efectivul-limită de personal la 31.12.2023, unități	2	11	31	1	45
Funcții publice / posturi ocupate la 31.12.2023, persoane	2	11	18	1	32
Gradul de ocupare a funcțiilor publice / posturilor, %	100	100	58,1	100	71

În cadrul autorității naționale de protecție a datelor se aplică o politică de egalitate de gen în procesul de recrutare și gestionare a resurselor umane, constatându-se, totuși, o prevalare a angajaților de sex feminin vizavi de cei de sex masculin, respectiv, ponderea femeilor în anul 2023 fiind de 69% (22), iar a bărbaților de 31% (10).

Vârsta medie a angajaților pe autoritate constituie 39 de ani. În structura pe vârste, se menține tendința din ultimii ani privind încadrarea persoanelor cu vârsta cuprinsă între 35-45 ani, având cea mai mare pondere - 43,8% din numărul total de angajați real încadrați.

În tabelul de mai jos vizualizăm ponderea angajaților CNPDCP pe categorii de vârstă și gen, pe tipuri de funcții.

Personalul CNPDCP pe categorii de vârstă și gen

Anul 2023	*Total efectiv persoane*		*Funcție de demnitate publică*		*Funcție publică de conducere*		*Funcție publică de execuției*		*Personal auxiliar*	
	Femei	*Bărbați*	*Femei*	*Bărbați*	*Femei*	*Bărbați*	*Femei*	*Bărbați*	*Femei*	*Bărbați*
Numărul de persoane	***22***	***10***	***2***	***-***	***9***	***2***	***11***	***7***	***-***	***1***
< 25 ani	*4*	*1*	-	-	-	-	*4*	*1*	-	-
25-35 ani	*3*	*3*	-	-	*1*	-	*2*	*3*	-	-
35-45 ani	*11*	*3*	*1*	-	*7*	*2*	*3*	*1*	-	-
45-55 ani	*3*	*1*	*1*	-	*1*	-	*1*	*1*	-	-
55-63 ani	-	*1*	-	-	-	-	-	*1*	-	-
> 63 ani	*1*	*1*	-	-	-	-	*1*	-	-	*1*

Deși cadrul național de reglementare a politicilor salariale din sectorul bugetar, existent în anul 2023, a condiționat plecarea mai multor specialiști din cadrul CNPDCP în instituții bugetare cu condiții de salarizare mai atractive, în anul de raportare rata de fluctuație a personalului a constituit 18%, fiind semnificativ mai mică decât cea înregistrată în anul 2022 (37%).

Fluctuația personalului

Anii	**Nr. mediu de angajați**	**Nr. de persoane care au încetat raporturile de serviciu/relațiile de muncă**	**Fluctuația %**
2018	*32*	*8*	*23*
2019	*33*	*8*	*24*
2020	*36*	*6*	*18*
2021	*39*	*13*	*35*
2022	*32*	*13*	*37*
2023	*32*	*6*	*18*

Pe parcursul anului 2023 au demisionat 6 salariați, iar 8 persoane au fost angajate, dintre care 5 fiind debutanți. Totodată, trebuie de menționat că, pe parcursul anului de raportare au fost suspendate raporturilor de serviciu ale 3 funcționari publici, în legătură cu solicitarea de către aceștia a concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

Astfel, la sfârșitul anului de raportare, gradul de ocupare a funcțiilor în cadrul CNPDCP a constituit aproximativ 71,1%, fiind la același nivel cu anul 2022.

Gradul de ocupare cu personal în perioada 2018-2023

Anul	*Unități aprobate*	*Efectiv, angajați*	*Ponderea, %*
2018	45	32	71
2019	45	33	73
2020	45	35	78
2021	45	39	89
2022	45	32	71
2023	*45*	*32*	*71*

În procesul de asigurare cu personal necesar, în anul 2023, CNPDCP s-a bazat pe procedurile de ocupare a funcțiilor publice prin concurs și transfer. Dintre procedurile de ocupare a funcțiilor publice a prevalat procedura de ocupare a funcțiilor publice prin concurs.

În acest sens, pe parcursul anului 2023 au fost organizate și desfășurate 3 concursuri, dintre care 2 fiind prelungite de nenumărate ori, pentru suplinirea a 8 funcții publice vacante, la care au fost depuse și acceptate 37 de dosare ale candidaților. Prin transfer extern a fost ocupată 1 funcție publică de execuție.

În anul de raportare, CNPDCP s-a confruntat cu o insuficiență de personal calificat. Cauzele capacității reduse a autorității de a acoperi necesarul de personal s-au datorat nivelului de salarizare neconcordant complexității atribuțiilor și competențelor solicitate de activitatea ce urmează a fi desfășurată, volumului mare de muncă pentru personalul existent și un număr redus de candidați la concursurile pentru funcțiile publice de execuție.

Fluctuația sporește riscul de continuitate a activității instituției și generează riscul de pierdere a memoriei instituționale. Pe parcursul anului 2023 s-a constatat o sporire esențială a ponderii personalului cu vechimea în muncă în cadrul CNPDCP între 1 și 2 ani, fiind de 31%.

Astfel, după o bună pregătire profesională și asimilare a cunoștințelor, priceperilor şi deprinderilor de muncă necesare, angajații decid să plece în alte autorități publice pentru un pachet salarial mai atractiv.

Fenomenul fluctuației cadrelor prezintă o serie de dezavantaje semnificative pentru activitatea CNPDCP, iar procedura de selectare și angajare a noului personalul este una anevoioasă și complicată din motivul lipsei specialiștilor competenți și cu experiență în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Instruirea profesională

În vederea consolidării capacităților instituționale, CNPDCP acordă o atenție deosebită dezvoltării resurselor umane ca vector important în creșterea nivelului calității activității desfășurate.

În acest sens a fost elaborat Planul anual de dezvoltare profesională continuă, potrivit căruia 33 de angajați au beneficiat de cursuri de instruire, inclusiv și dintre cei care au demisionat.

Activitățile de instruire au avut loc sub diferite tipuri şi forme fiind organizate în scopul aprofundării şi actualizării cunoştinţelor, dezvoltării abilităților şi modelării aptitudinilor/ comportamentelor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu.

Astfel, pe parcursul anului 2023, angajații CNPDCP au participat la 20 sesiuni de instruire, dintre care:

- 14 sesiuni de instruire externe, organizate și desfășurate preponderent de către Institutul de Administrație Publică, fiind centrul elitar de promovare a politicii de stat în domeniul instruirii și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici de toate nivelurile;
- 6 sesiuni de instruire internă, moderate de către formatorii interni ai instituției.

În dezvoltarea profesională continuă a angajaților, un rol esențial l-a avut vizita de studiu la Autoritatea de Protecție a Datelor din Franța (CNIL), organizată prin intermediul proiectului de asistență tehnică (TAIEX), în cadrul proiectului „Reconcilierea dreptului de acces la informație și protecția datelor cu caracter personal". Astfel, 5 angajați ai CNPDCP au avut posibilitatea de a prelua cele mai bune practici legale și operaționale privind mecanismul de reconciliere a dreptului de acces la informație și protecția datelor cu caracter personal.

Nu în ultimul rând, ținem să menționăm că, în scopul implementării prevederilor legislației naționale privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, în cadrul CNPDCP au fost instituite un șir de măsuri privind asigurarea securității și sănătății personalului la locul de muncă. În acest scop, pentru prevenirea riscurilor profesionale, la angajare, precum și periodic pe parcursul anului, au fost organizate și petrecute instruiri, cum ar fi instruirea introductiv-generală şi instruirea la locul de muncă, privind acordarea primului ajutor medical, asigurarea securității antiincendiare etc.

Activitatea economico-financiară

În conformitate cu art. 19 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, activitatea CNPDCP este finanțată integral de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

Limitele precizate în anul 2023 pentru CNPDCP conform Legii nr. 359/2023 bugetului de stat pentru anul 2023, a constituit 11 137,6 mii lei.

Potrivit situației la data de 31 decembrie 2023, bugetul CNPDCP a fost executat în mărime de 10 290,7 mii lei, ceea ce constituie 92,4%, fiind în creștere în comparație cu perioada anului precedent.

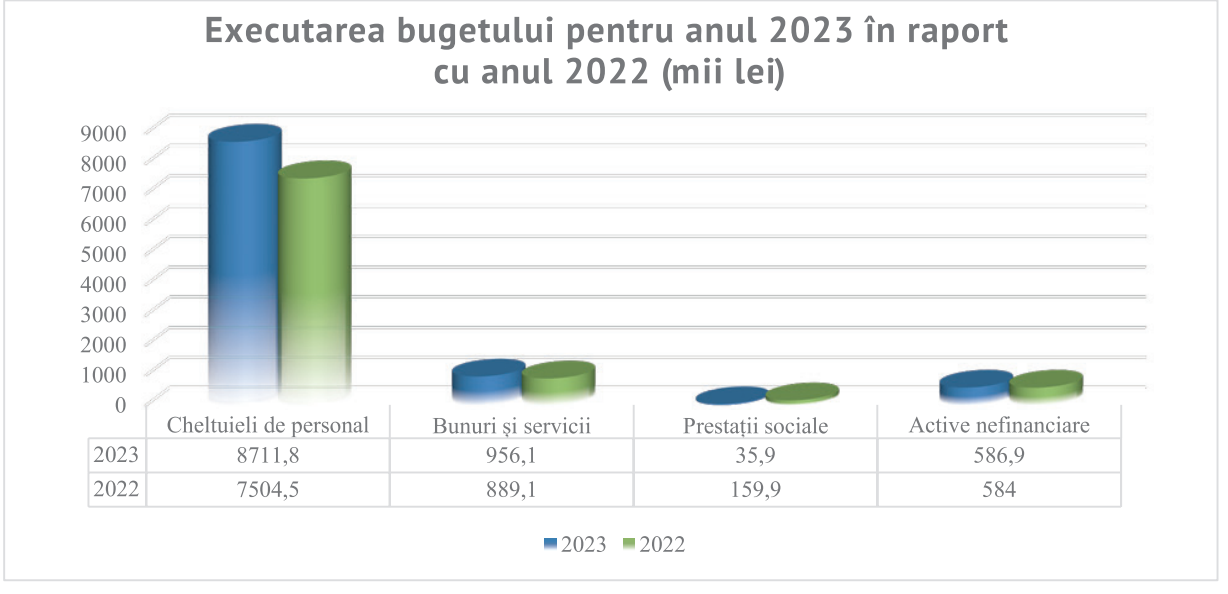

	Cheltuieli de personal	Bunuri și servicii	Prestații sociale	Active nefinanciare
2023	8711,8	956,1	35,9	586,9
2022	7504,5	889,1	159,9	584

Reieșind din cadrul de resurse financiare aprobat/precizat, repartizarea alocațiilor pe categorii de cheltuieli a fost efectuată în conformitate cu necesitățile CNPDCP ce țin de exercitarea atribuțiilor în sfera sa de competență, conform tabelului:

Indicatori	Aprobat	Precizat	Executat 31.12.2023	Rata executării, %
TOTAL	**11 137,6**	**11 137,6**	**10 290,7**	**92,4**
Cheltuieli	**10 457,7**	**10 457,7**	**9 703,8**	**92,8**
Cheltuieli de personal	*9 107,6*	*9 107,6*	*8 711,8*	*95,6*
Bunuri și servicii	*1 230,1*	*1 230,1*	*956,1*	*77,7*
Prestații sociale	*120,0*	*120,0*	*35,9*	*29,9*
Active nefinanciare	**679,9**	**679,9**	**586,9**	**86,3**
Mijloace fixe	*351,4*	*351,4*	*338,7*	*96,4*
Stocuri de materiale circulante	*328,5*	*328,5*	*248,2*	*75,5*

Astfel, ponderea majoră de cheltuieli revine capitolului „Cheltuielile de personal", în acest sens, au fost alocate mijloace financiare în mărime de 9 107,6 în proporție de 81,8% din totalul bugetului CNPDCP, destinate pentru retribuirea muncii personalului și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.

Mijloacele financiare aprobate la capitolul „Bunuri și servicii" a constituit 1 230,1 mii lei în proporție de 11,0% din totalul bugetului CNPDCP. Cheltuielile executate la această categorie au fost în sumă de 956,1 mii lei, care cuprind: cheltuielile de locațiune a sediului, întreținere a echipamentului tehnic și a programelor informaționale, a mijloacelor de transport necesare în procesul de efectuare a controalelor, asigurarea securității sediului instituției, cheltuielile destinate asigurării participării reprezentanților CNPDCP în grupurile de lucru, forumurile și conferințele internaționale.

Pentru capitolul „Prestații sociale", au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 120,0 mii lei sau 1,1% din bugetul total alocat, fiind executată suma de 35,9 mii lei.

Cu referire la capitolul „Active nefinanciare" menționăm că, a fost alocată suma de 679,9 mii lei în proporție de 6,1% din totalul bugetului CNPDCP, astfel fiind executate cheltuieli în sumă de 586,9 mii lei, fiind achiziționată tehnica de calcul, fotolii și alte bunuri indispensabile pentru buna desfășurare a activității.

Conform obiectivului privind realizarea Planului anual și trimestrial de efectuare a procedurilor de achiziție publică pentru anul 2023, precum și implementarea acestuia prin organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție publică, pentru perioada de referință au fost întocmite contracte de valoare mică privind achiziționarea de bunuri şi servicii cu înregistrarea acestora, după necesitate, la Trezoreria de Stat, de asemenea, organizarea achiziţiilor conform necesităţilor cu solicitarea cererii ofertelor de preț - pentru bunuri și servicii de valoare mică.

Cheltuielile bugetare s-au efectuat cu respectarea principiilor privind legalitatea, oportunitatea, continuitatea şi eficienţa. Toate documentele care intră sub incidenţa controlului financiar preventiv propriu au fost verificate şi vizate pentru conformitate/încadrare în limitele bugetare.

În perioada septembrie-decembrie 2023, echipa de audit din cadrul Curții de Conturi a Republicii Moldova a efectuat misiunea de audit public extern. Misiunea a fost realizată conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pentru anul 2023, având drept

scop evaluarea conformității modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în perioada 2018-2022.

Recomandările echipei de audit a Curții de Conturi asupra unor practici în activitate vor servi pentru a revizui/îmbunătăți unele procese interne privind utilizarea mijloacelor bugetare, or, o parte din recomandări au fost implementate până la finalizarea misiunii de audit.

Ca o concluzie asupra gestionării fondurilor bugetare alocate, putem preciza că acestea au fost utilizate cu o eficienţă maxim posibilă într-o perioadă ce a continuat să fie plină de provocări și că sumele cuprinse în bugetul instituției au făcut obiectul unei atente administrări.

Activitatea Serviciului audit intern

Serviciul audit intern este o subdiviziune internă din cadrul CNPDCP, care asigură realizarea misiunii și funcțiilor de bază în următoarele domenii:

- efectuarea misiunilor de audit;
- evaluarea sistemului de control intern managerial.

Misiunea Serviciului audit intern constă în efectuarea misiunilor de audit intern, acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității CNPDCP.

În vederea realizării misiunii Serviciului audit intern, în obiectul activității auditului intern sunt incluse toate sistemele, procesele și activitățile CNPDCP.

Serviciul audit intern al CNPDCP a desfășurat activitatea sa conform Planului de activitate de audit intern pentru anul 2023, realizând cele **4** misiuni de audit planificate.

Misiunile de audit efectuate au acoperit principalele domenii de activitate ale CNPDCP, și anume:

- *executarea bugetului CNPDCP pentru anul 2022;*
- *lichidarea Registrului de evidență al operatorilor de date cu caracter personal;*
- *conformitatea achizițiilor publice a bunurilor și serviciilor în anul 2022;*
- *arhivarea dosarelor CNPDCP.*

Rapoartele de audit intern au fost prezentate Directorului CNPDCP și managerilor operaționali ai subdiviziunilor auditate pentru luare de atitudine, conform competențelor.

Pe parcursul anului 2023, Serviciul audit intern a monitorizat implementarea a **13** recomandări înaintate urmare a misiunilor de audit, inclusiv din misiunea de audit de la finele anului 2022.

Gradul de implementare a **9** recomandări din misiunile de audit al căror termen de implementare a expirat, a fost de **100%.**

Implementarea a **4** recomandări din ultima misiune de audit efectuată, la care termenul de raportare este luna mai 2024, este în proces.

Monitorizarea implementării recomandărilor este ținută la control permanent.

Evaluarea Raportului anual privind controlul intern managerial (CIM), pentru anul 2022 a fost efectuată în termenul stabilit.

Ca rezultat al evaluării raportului privind CIM, precum și instruirii interne pe domeniul dat, în scopul dezvoltării și perfecționării sistemului de CIM, în cadrul Direcției generale supraveghere și conformitate și Serviciului economico-financiar al CNPDCP, în anul de raportate, au fost identificate și descrise mai multe procese de bază.

Concomitent, întru realizarea propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de evaluare a sistemului de control intern managerial, în cadrul autorității au fost elaborate/actualizate și aprobate 3 regulamente interne:

- *Actualizat Regulamentul intern a DGSC prin excluderea din ultimul a prevederilor referitoare la RODCAP;*
- *Actualizat Regulamentul intern a CNPDCP;*
- *Elaborat și aprobat Regulamentul intern cu privire la evaluarea performanțelor profesionale, precum și modul de stabilire a sporului pentru performanță angajaților CNPDCP.*

În procesul de implementare și dezvoltare a sistemului de CIM și a propunerilor expuse în raport, au fost acordate consultări managerilor operaționali referitor la responsabilitățile de control intern managerial ale șefilor de subdiviziuni a CNPDCP.

Totodată, pe parcursul anului, în peste **70** de cazuri a fost acordată consultanță și consiliere personalului CNPDCP pe domeniul controlului financiar public intern.

Procedura de management al riscurilor în cadrul CNPDCP este aprobată.

Riscurile se actualizează și se evaluează în dependență de obiectivele și acțiunile de activitate aprobate. Măsurile de control privind gestionarea riscurilor asigură un nivel acceptabil, corespunzător toleranței la risc. Monitorizarea măsurilor de control în cadrul subdiviziunilor autorității se efectuează periodic, în funcție de tipul de risc.

În scopul realizării Planului anual de instruire a personalului CNPDCP, Serviciul audit intern a elaborat material instructiv-metodologic și a petrecut 2 ședințe de instruire internă pe domeniul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial (CIM).

Instruirea respectivă a oferit îndrumări și tehnici pentru manageri și angajați, în diverse aspecte precum: responsabilitățile de control managerial, stabilirea obiectivelor, documentarea proceselor, managementul riscurilor, activitățile de control, precum și instrumente importante pentru o gestionare corectă și transparentă, în conformitate cu legislația și reglementările în vigoare a resurselor**.**

La ședințele de instruite internă au participat peste 80% din numărul funcționarilor publici ai CNPDCP.

PROBLEME ȘI OBIECTIVE ÎN ACTIVITATEA CNPDCP

Analizând perioada la care face referire prezentul raport de activitate, se constată că aceasta a fost marcată de un șir de activități și evenimente având drept scop să promoveze domeniul protecției datelor cu caracter personal și să realizeze angajamentele CNPDCP, precum și să consolideze capacitățile sale instituționale și relațiile cu partenerii interni din sectorul public și privat, cât și cu partenerii externi, în vederea cooperării tehnice.

Totodată, preocupările reflectate anterior, denotă caracterul practic neschimbat de la an la an al acestora și generează dificultăți tot mai accentuate atât în activitatea instituțională și organizatorică, cât și în asigurarea conformității prelucrării datelor cu caracter personal și crearea unui climat de încredere persoanelor fizice pentru a-și exercita controlul asupra propriilor date cu caracter personal și o securitate juridică și practică pentru persoane fizice, operatori economici și autorități, la nivel național. Or, ținând cont de faptul că soluționarea problemelor stringente cu care se confruntă CNPDCP, în mare parte, depășește limita competenței acestei autorități, devine și mai dificilă depășirea/realizarea acestora.

Astfel, la nivel de țară, rămâne a fi de o prioritate stringentă armonizarea cadrului juridic național la acquis-ul comunitar din domeniu, și anume, la Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE și la Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului.

În acest sens se va nota că, în vara anului 2022, la inițiativa CNPDCP, pe platforma Ministerului Justiției, care este autoritate responsabilă de promovarea proiectelor, or, CNPDCP nu este subiect cu drept de inițiativă legislativă, a fost creat grupul de lucru inter-instituțional, în vederea analizei suplimentare și definitivării/elaborării proiectelor de acte normative care vor asigura alinierea legislației naționale la ultimele standarde în domeniul protecției datelor cu caracter personal consacrate la nivelul Uniunii Europene.

În componența Grupului de lucru au fost incluși reprezentanți din partea Parlamentului RM, Cancelariei de Stat, Consiliului Economic pe lângă Prim-ministrul RM, CNPDCP, Ministerului Justiției, Ministerului Economiei, Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție, Camerei de Comerț Americane din Moldova, Asociației Businessului European, Asociației Investitorilor Străini, Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC.

Participarea activă și constructivă la lucrările grupului de lucru a reprezentanților CNPDCP, Ministerului Justiției, precum și a reprezentanților din sectorul privat și public, califică acest fapt ca mărturie a dorinței actorilor implicați în vederea alinierii, cît mai rapide, a legislației naționale la standardele europene și a consolidării relațiilor de cooperare dintre aceștea în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

În cadrul grupului de lucru au fost elaborate două proiecte documente:

- *proiectul legii privind protecția datelor cu caracter personal*, care conține, inclusiv norme privind instituirea, competențele și sarcinile Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și personalul autorității, *și*
- *proiectul legii privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor*.

Proiectul legii privind protecția datelor cu caracter personal a trecut două proceduri de avizare și urmează a fi transmis Guvernului RM.

Accelerarea procesului adoptării acestor proiecte de legi și readucerea lor pe agenda de lucru a Parlamentului Republicii Moldova, este imperativă, întrucât acestea vor asigura implementarea unui cadru legal complex și nefragmentat, cu înglobarea tuturor regulilor și abordărilor statuate în prezent de reglementările europene din domeniu. Or, neconcordanța între cadrul legal național din domeniul protecției datelor cu caracter personal și reglementările existente la nivel european, generează o multitudine de deficiențe și impedimente atât în ceea ce privește dezvoltarea domeniului la nivel național, cât și în implementarea corectă și fără echivoc a cerințelor aferente prelucrării datelor cu caracter personal.

Această armonizare legislativă este necesară pentru a păstra linia de ascensiune a protecției datelor cu caracter personal și a nu permite o regresiune a domeniului, cât și pentru a asigura în continuare o respectare autentică a drepturilor subiecților datelor cu caracter personal, dar și un teritoriu securizat juridic pentru operatorii de date cu caracter personal.

Republica Moldova trebuie să dispună de norme echilibrate și clare, fără devieri de la cadrul normativ european în domeniu, de un cadru legislativ amplu în materie de protecție a datelor cu caracter personal, deoarece ultimele schimbări în sfera socială au demonstrat că complexitatea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal depinde de diverse circumstanțe noi legate de dezvoltarea tehnologiilor informaționale pe care statul adesea nu reușete să le reglementeze.

Se notează că, în prezent, se atestă tendința majoră a companiilor de a pune un accent tot mai mare pe nivelul de protecție a datelor cu caracter personal, inclusiv la luarea deciziei de a se stabili economic într-o țară membră a UE. Astfel că, existența unui cadru legal în domeniul protecției datelor cu caracter personal echivalent cu cel al Uniunii Europene va constitui un garant pentru agenții economici străini și naționali, dar și pentru clienții acestora, ale căror date stocate în Republica Moldova să fie prelucrate în condiții adecvate de securitate și transferate în baza unor principii și rigori unanim recunoscute în cadrul Uniunii Europene.

Armonizarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal la legislația Uniunii Europene, va constitui un pas progresiv în vederea obținerii recunoașterii Republicii Moldova ca fiind stat care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, realizare care, va spori credibilitatea Republicii Moldova, va crea condiții optime pentru atragerea investițiilor și pentru dezvoltarea unor relații economice durabile.

O altă problemă care a marcat activitatea CNPDCP este criză instituțională profundă cu care se confruntă pe parcursul ultimilor ani, condiționată de fluctuația majoră a cadrelor din motivul salariului neatractiv în raport cu competențele, volumul și specificul activităților desfășurate.

Or, o analiză a informațiilor și datelor statistice reflectate în prezentul raport, denotă faptul sporirii considerabile a specificului și volumului activităților în care sunt implicați angajații CNPDCP, ceea ce a impus și impune în mod stringent și imperios consolidarea și asigurarea funcționării eficiente a autorității de supraveghere a conformității prelucrării datelor cu caracter personal.

Stringența majorării salariului pentru angajații CNPDCP a fost abordată cu regularitate în multitudinea de întrevederi desfășurate și demersuri adresate Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor.

Remedierea crizei instituționale din cadrul CNPDCP a fost abordată inclusiv în Plenul Parlamentului Republicii Moldova, în cadrul căruia deputații au remarcat și susținut faptul că, pentru asigurarea exercitării independente a competențelor de care dispun, angajații CNPDCP trebuie să fie remunerați în mod corespunzător, deopotrivă cu alți angajați ai instituțiilor independente, și să dispună de un salariu egal cu cel existent în autoritățile ce intră în sfera de activitate a CNPDCP, fiind supuse verificării din partea CNPDCP pe aspectul legalității prelucrării datelor cu caracter personal.

Astfel, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 103 din 28 aprilie 2023, în sarcina Guvernului s-a pus întreprinderea acțiunilor necesare pentru soluționarea problemelor aferente sistemului de salarizare a personalului instituției și ajustarea cadrului normativ în domeniul protecției datelor cu caracter personal în conformitate cu reglementările europene, în vederea consolidării capacităților instituționale ale CNPDCP.

Se va nota că, în contextul aspirațiilor de integrare europeană, domeniul protecției datelor cu caracter personal rămâne o prioritate pe agenda Republicii Moldova, care este condiționată nu doar de armonizarea cadrului juridic național la acquis-ul comunitar din domeniu (care la moment este în proces de definitivare la Ministerul Justiției), dar și de existența unor specialiști calificați pentru monitorizarea aplicării corecte a legislației în domeniu.

De menționat că, atât Legea privind protecția datelor cu caracter personal, cât și viitorul cadru regulatoriu care vine să transpună fidel Regulamentul (UE) 2016/679 și Directiva (UE) 2016/680, cadru legal care este unul foarte complex, vizează toate domeniile care implică prelucrarea datelor cu caracter personal: sectorul public, financiar-bancar, tehnologii informaționale, educațional, al sănătății, comercial, activitatea organelor de drept etc., iar aplicarea și implementarea corectă a normelor legale de domeniu este esențială pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.

Din motivele expuse, pe parcursul anului 2023, CNPDCP nu a putut angaja și menține specialiști calificați, în special în domeniul tehnologiilor informaționale, care sunt indispensabili în activitatea autorității, reieșind din multiplele competențe care impun cunoștințe avansate în acest domeniu pentru a putea face față provocărilor actuale.

Sporirea considerabilă a volumului activităților în care sunt implicați angajații CNPDCP a crescut fluxul de personal, cauzat **de nivelul de salarizare precar în raport cu complexitatea și volumul activităților.** Astfel, s-a impus, în mod stringent și imperios consolidarea și asigurarea funcționării eficiente a Autorității de control a prelucrării datelor cu caracter personal.

Pe parcursul anului 2023, dezechilibrul și decalajul între nivelul de salarizare a angajaților CNPDCP și cel al angajaților altor instituții a fost substanțial, menținându-se același nivel diferențiat al salariului, fapt care a generat fluctuația majoră de personal în cadrul CNPDCP, fiind absolut necesară creșterea salariului angajaților.

În circumstanțele descrise supra, întru remedierea crizei instituționale prin pârghii legislative, care să garanteze un nivel adecvat de salarizare a angajaților instituției vizate, la finele anului 2023, prin Legea bugetului de stat pentru anul 2024, a fost majorată valoarea de referință a personalului din cadrul CNPDCP.

Astfel, ***problemele cu care s-a confruntat CNPDCP pe parcursul anilor, au persistat și în perioada de raportare,*** fiind reflectate detaliat în conținutul prezentului raport – acestea fiind de ordin legal, instituțional, de percepție și de aplicabilitate și necesită o soluționare stringentă întru dezvoltarea domeniului protecției datelor cu caracter personal la nivel național și care, în mare parte rezumându-le, constituie următoarele:

- ***neconcordanța între cadrul legal național și reglementările existente la nivel european în domeniul protecției datelor cu caracter personal***;
- ***nivelul discriminatoriu al salarizării funcționarilor din cadrul CNPDCP*** în raport cu cel prevăzut pentru alte organe de control cu statut similar sau autorități care, ținând cont de specificul activității desfășurate, prelucrează volume considerabile de date cu caracter personal, fiind supuse verificării legalității prelucrării datelor de către CNPDCP, circumstanțe care generează ***fluctuația cadrelor*** și insuficiența/lipsa la nivel național a specialiștilor calificați în domeniul protecției datelor cu caracter personal;
- ***numărul mic de angajați în raport cu specificul și volumul tot mai mare de lucru***, în special în subdiviziunile de bază ale autorității: Direcția generală supraveghere și conformitate și Direcția juridică, mai ales în contextul în care aceiași angajați examinează petiții, participă la elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative, efectuează controale/investigații ale conformității prelucrării datelor cu caracter personal, realizează atribuțiile de agent constatator, participă în calitate de formatori la instruiri, reprezintă CNPDCP în instanțele de judecată în ordine de contencios administrativ și în ordinea procedurii contravenționale, fără fi create/asigurate și mecanisme instituționale fiabile întru realizarea sarcinilor prescrise;
- ***inexistența garanțiilor corespunzătoare pentru colaboratorii CNPDCP*** în ceea ce privește riscurile generate de activitatea de control și acțiunile de imixtiune a unor organe de drept supuse controlului din partea CNPDCP, având scopul de a intimida angajații CNPDCP;
- ***ineficiența și insuficiența pârghiilor coercitive pentru prelucrarea ilegală a datelor cu caracter personal***, motivul fiind caracterul dublu, contradictoriu și susceptibil a procedurilor de examinare a constatărilor rezultate în urma verificării legalității prelucrării datelor cu caracter personal, manifestat prin dublarea examinării în instanțele de judecată, în aceeași perioadă, a acelorași acte și constatări emise de CNPDCP, atât în ordine de contencios administrativ, cât și în procedură contravențională (informația detaliată reflectată la capitolul Activitatea de reprezentare în instanțele de judecată);
- ***utilizarea abuzivă a prevederilor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal***, în special de către reprezentanții autorităților publice, la pretinsa argumentare a refuzului în prezentarea informațiilor solicitate prin prisma realizării dreptului de acces la informație;
- ***numărul mare al operațiunilor de accesare a datelor cu caracter personal stocate în resursele informaționale automatizate de stat cu utilizarea tehnologiei SIC „Acces-Web" și COI, ceea ce crează dificultăți la identificarea utilizatorului ce a accesat datele cu caracter personal și, respectiv, a scopului și temeiului legal al accesării***, **or, la caz, survine necesitatea asigurării acordării accesului la registrele/sistemele informaționale de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate (*MConnect*).**

Obiectivele CNPDCP pentru anul 2024 se rezumă în esență la întreprinderea acțiunilor de rigoare în vederea remedierii preocupărilor reliefate supra. Astfel, obiectivele de bază trasate pentru perioada imediat următoare, dar fără a se limita le cele descrise în continuare, se vor centra în vederea asigurării:

- ***conformării cadrului legal național din domeniul protecției datelor cu caracter personal la reglementările noi existente la nivel european***, prin aprobarea de către Parlamentul Republicii

Moldova a proiectelor de legi: privind protecția datelor cu caracter personal și privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor;

- ***consolidarea capacităților administrative și instituționale ale CNPDCP*** atât în ceea ce privește resursele financiare, cât și cele umane, inclusiv prin desfășurarea activităților pentru îmbunătățirea abilităților și cunoștințelor angajaților.

- ***realizării în continuare a sarcinilor ce derivă din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027***;

- continuării și amplificării acțiunilor de ***sensibilizare a societății privind importanța domeniului protecției datelor cu caracter personal,*** atât din perspectiva respectării/cunoașterii drepturilor subiecților de date, cât și asigurării exercitării obligațiilor aferente operatorilor de date cu caracter personal;

- contribuirii la ***ridicarea nivelului de interpretare corectă și aplicare conformă a prevederilor legale din domeniul protecției datelor cu caracter personal*** de către actorii implicați în prelucrarea datelor cu caracter personal, inclusiv prin asigurarea echilibrului între prevederile legale aferente drepturilor de acces la informație, libertății de exprimare și protecției datelor cu caracter personal;

- ***sensibilizării partenerilor de dezvoltare în realizarea proiectelor comune***, în vederea asigurării nivelului adecvat de protecție a datelor cu caracter personal în Republica Moldova.

NATIONAL CENTER FOR PERSONAL DATA PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ACTIVITY REPORT FOR THE YEAR 2023

CONTENTS

WHO ARE WE?

The National Centre for Personal Data Protection (NCPDP) is an autonomous public authority, independent and impartial from other public authorities, natural persons and legal entities, which exercises its legally awarded attributions by the Law no. 133/2011 on personal data protection.

The NCPDP aims to protect the fundamental freedoms and rights of natural persons, especially the right for private life regarding the processing and cross - border transfer of personal data.

In its activity, the NCPDP is guided by the Constitution of the Republic of Moldova, by the Convention for the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data, by the Additional Protocol to the Convention, by other international agreements that the Republic of Moldova is part of, by the Law on personal data protection, the Law No. 182/2008 on the approval of the National Center for Personal Data Protection Regulation, structure, staff-limit and its financial arrangements, as well as other normative acts.

MISSION

The NCPDP contributes to protect the privacy of citizens and to ensure compliance with data protection legislation being assigned with the following tasks:

INFORMATION AND GUIDANCE BY:

- raising public awareness in order to understand the risks, rules, safeguards and rights relating to personal data processing;
- raising the awareness of data controllers and processors regarding their obligations.

CONSULTATION THROUGH:

- submitting proposals for the improvement of existing legislation in the field of processing and personal data protection;
- informing public authorities about the situation in the field of personal data protection, as well as responding to their requests and complaints;
- promoting best practices and publishing thematic recommendations;
- providing advice on the implementation of data protection impact assessments and prior consultation;
- providing data subjects with information on their rights.

SURVEILLANCE AND TRANSPARENCY THROUGH:

- monitoring compliance with personal data protection legislation;
- issuing the necessary instructions to bring the processing of personal data in compliance with the law;
- checking the compliance of the personal data processing with the requirements of the law on the basis of complaints or in case of self-reporting;
- issuing decisions finding no breach or a breach of personal data protection law, with the ordering of corrective measures where necessary;
- establishing contraventions and drawing up minutes of contravention in accordance with the Contravention Code.

COOPERATION WITH:

- similar supervisory bodies from abroad, international organisations and work towards strengthening relations with them in order to harmonise national legislation with international legal instruments and to implement best practices.

OVERVIEW

Year 2023 in numbers

REQUESTS/COMPLAINTS

<u>12695 correspondence documents:</u>

4434 inbox
5163 outbox
2002 internal
1096 complaints

ACTIVITY OF CONTROL

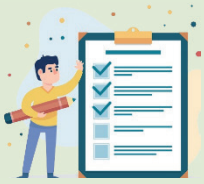

356 initiated controls
318 issued decisions
236 decisions of the absence of violations found
187 decisions of violations found
107 cases of contraventions found
117 minutes drawn up

ENDORSEMENT ACTIVITY OF DRAFT NORMATIVE ACTS

<u>154 approved proposals</u>
37 draft agreements/ international treaties;
31 draft normative acts amending laws, codes;
86 draft normative acts of the Government and other authorities

ACTIVITY OF THE REPRESENTATION IN THE COURTS

<u>545 court proceedings:</u>

386 in contravention proceedings
159 in administrative litigation

PREVENTION ACTIVITY

115 entities with designated data protection officers;
45 trained DPO

Specified budget for year 2023, thousands of MDL

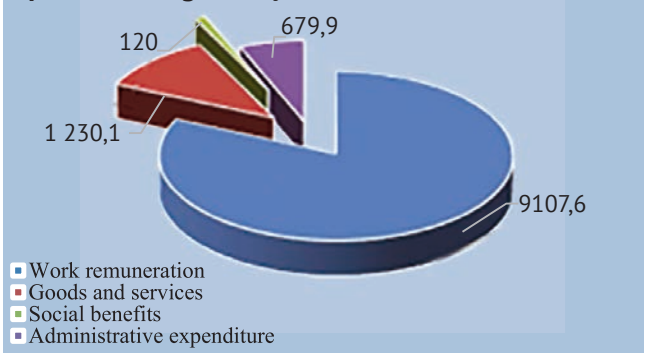

HUMAN RESOURSES

32 out of 45 staff-limit
3 competitions held

8 persons employed / 5 debutants
6 persons resigned
20 training courses

TRAINNING AND AWARNESS ACTIVITY

3795 trained persons
61 training activities
6 information and awareness-raising activities

119 elaborated and published press releases

CHAPTER I

EXAMINATION OF COMPLAINTS AND OTHER REQUESTS

During 2023, the NCPDP continued its actions aimed at raising public awareness of the risks, rules, safeguards and rights related to personal data processing, as well as of data controllers/ processors about their obligations in relation to personal data processing. The statistical analysis of the correspondence documents registered during 2023, reflects the increasing public interest in the field of personal data protection and its careful monitoring of the developments recorded, which is also a sign of confidence in the performance of the tasks and duties entrusted to the NCPDP by Law No 133/2011 on personal data protection.

Thus, the reporting period was marked by a significant number of addresses relating to personal data processing received both from individuals, as data subjects, and from various actors in the public and private sector on various subjects regarding the compliance of peronal data processing, on issues of legality, the enforcement of data subjects' rights, the timing of data storage, cross-border data transmissions, etc.

During 2023, NCPDP examined **12695** correspondence documents, including **4434** inbox documents, **5163** outbox documents and **1096** complaints of personal data subjects.

Comparative statistics of correspondence documents, for the years 2014-2023

Year	Total correspondence	Inbox documents	Outbox documents	Complaints	Internal documents
2014	4361	1738	1836	302	485
2015	5408	2425	2098	420	465
2016	5654	2811	2055	410	374
2017	6692	3605	2455	554	316
2018	8361	4180	3113	637	431
2019	10468	4982	4217	743	526
2020	11191	5115	4564	833	679
2021	11600	5083	4549	860	1108
2022	9838	3529	4045	825	1439
2023	12695	4434	5163	1096	2002

The dynamics of the number of correspondence documents registered by the NCPDP during 2014-2023 can be analysed in the below diagram.

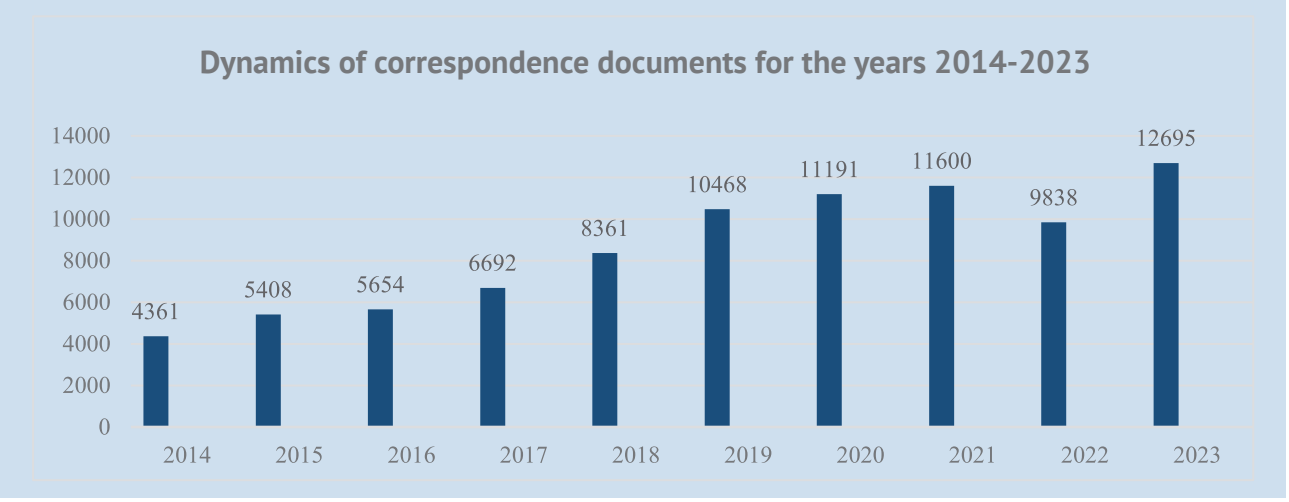

The year 2023 reflects an increase in the flow of documents examined within the NCPDP, marked not only by the growing number of complaints received by the NCPDP, thus attesting to an awareness on the part of natural persons regarding issues related to the protection of their personal data, but also by the number of documents drafted and submitted by the NCPDP as a result: the submission of proposals on the improvement of the legislation in force on the segment of processing and personal data protection; the information provided to data controllers on the correct implementation of the legal provisions in this field; the controls carried out on the compliance of personal data processing with the requirements of the law; the information requested in connection with the conduct of the control activity; the procedural documents drawn up and submitted to the courts both in the administrative litigation and in the contravention procedure; the complaints submitted on the problematic issues identified; the training actions carried out on the basis of the requests received, as well as on the initiative of the authority; the actions to promote the field, organised in collaboration with external and internal partners from both the public and private sectors.

The analysis of the topics addressed in the correspondence documents reveals individuals' concern about the scale of the use of information technologies, which creates new challenges for personal data, especially in the context of consultation/access, collection, disclosure in the public domain and exchange of personal data, the number of which is increasing significantly. As technology enables both private entities and public authorities to use personal data to an unprecedented scale in their activities, individuals are increasingly looking for control over their personal data and guarantees to ensure their security and privacy. At the same time, there is a growing trend to ensure that a fair balance is maintained between the right to personal data protection and the rights guaranteed by the Constitution of the Republic of Moldova, such as: the right of access to information, the right to freedom of expression, honour, dignity and professional reputation, etc.

The public interest in the protection of personal data, resulting from the volume of correspondence, reflects the fact that the Law on personal data protection and the rights and obligations arising from it, shows a growing concern for data subjects. This increased awareness of the regulations is also reflected in the number of complaints and inquiries received by the NCPDP from individuals who consider that the processing of their data does not comply with the requirements of the law.

At the same time, the dynamics and specificity of correspondence documents demonstrate, above all, the need for dialogue to resolve increasingly complex and latest issues, sometimes requiring legislative or regulatory intervention.

Activity of examination of personal data subjects' complaints

During the reporting period, **1096** complaints were received by the NCPDP from natural persons - personal data subjects.

From the total number of complaints registered in the reporting period, in **356** cases, controls on the compliance of personal data processing were initiated.

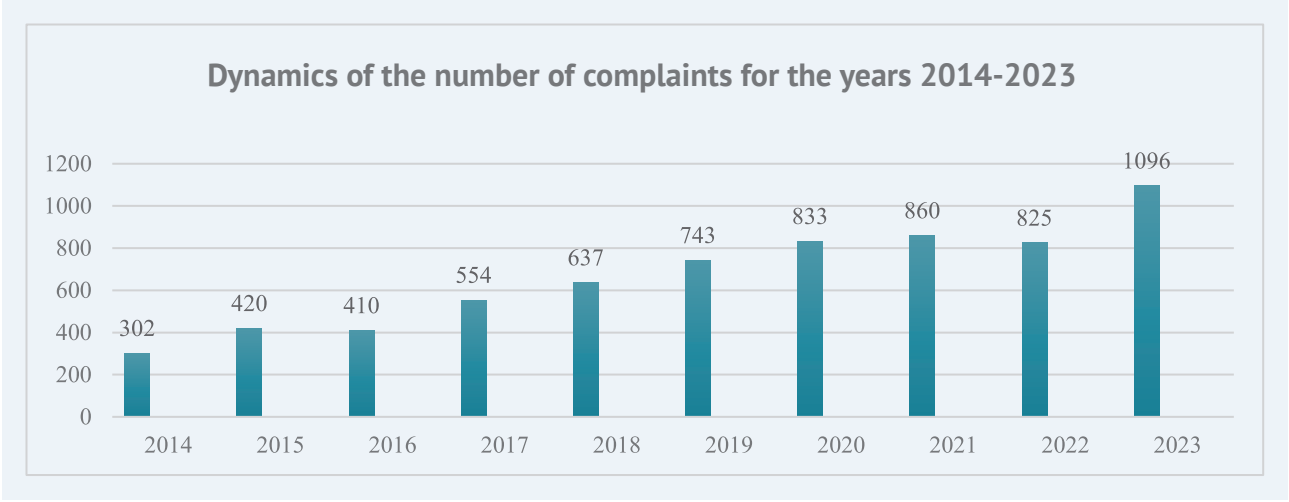

Thus, in 2023, the complaints received by the National Personal Data Protection Authority mainly concerned the following topics:

- ✓ Processing of personal data in the absence of the data subject's consent and/or legal basis: **498** cases;
- ✓ Processing of personal data through video / audio surveillance systems: **408** cases;
- ✓ Processing of personal data by disclosure on social networks: **77** cases;
- ✓ Enforcement of personal data subjects' rights (access, information, intervention, opposition): **55** cases;
- ✓ Processing of personal data of minors: **25** cases;
- ✓ Processing of personal data in the financial sector, insurance companies: **10** cases;
- ✓ Processing of personal data in the police sector (MIA, NAC, General Prosecutor Office, etc.): **6** cases.
- ✓ Publication of court decisions without their depersonalization: **5** cases;
- ✓ Processing of personal data in the on-line environment and the media: **5** cases;
- ✓ Processing of personal data in the electronic communications sector: **4** cases;
- ✓ Processing of personal data in the medical field: **3** cases;

General situation regarding the complaints under examination in 2023

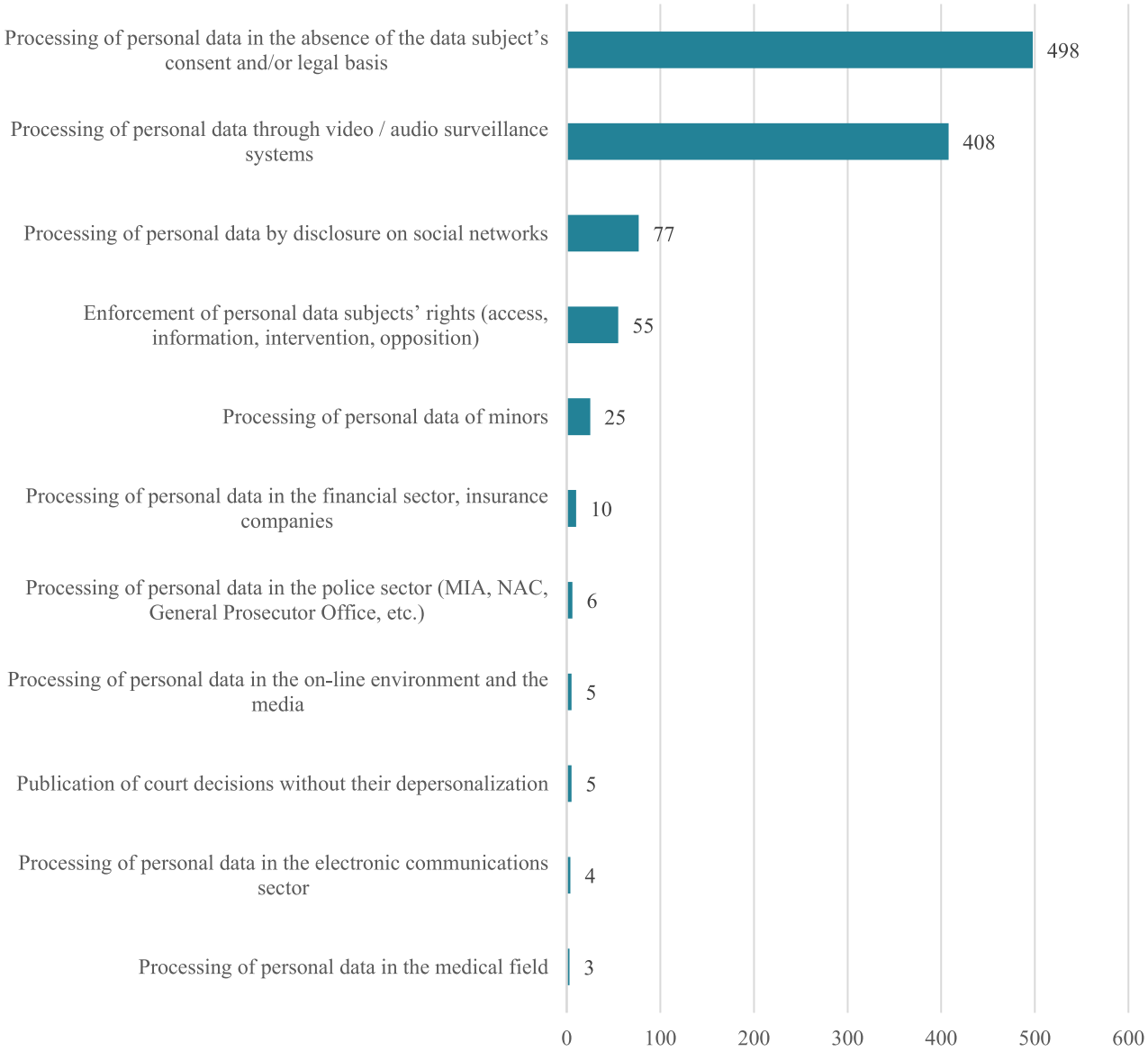

CHAPTER II

ACTIVITY OF CONTROL

In order to ensure consistency in the monitoring and enforcement of the Law on personal data protection, the NCPDP has established effective tasks and powers, including powers to carry out controls on the compliance of the processing of personal data with the requirements of the legislation in force, in particular when processing complaints submitted by individuals, powers to apply coercive measures as well as contraventions, powers to advise and participate in judicial proceedings. Thus, in the event of a finding a breach of personal data protection legislation, the NCPDP may order, as appropriate, the suspension, cessation, rectification, blocking or destruction of unlawful or illegally obtained data.

The NCPDP is exercising its powers to control the lawfulness of personal data processing in accordance with the appropriate procedural safeguards provided by the legislation in force, in particular the Law on personal data protection, the Administrative Code and the Contravention Code, impartially, fairly and within a reasonable time. Appropriate, necessary and proportionate measures shall be taken in the examination of each case in order to ensure compliance with the provisions of the law, taking into account the circumstances of each individual case, while respecting the right of any person to be heard or to present separately his/her views on the matters alleged in the complaint, before any individual measure is taken which might adversely affect him/her, thus ensuring that unnecessary costs and excessive inconvenience to the parties concerned/ affected by the case under examination are avoided. Each legally binding measure/ decision taken by the NCPDP is set out in written form, is clear and unambiguous, sets out the reasons for the finding no violation or finding a breach of personal data protection law, with an order, where necessary, for the suspension, cessation of personal data processing, rectification, blocking or destruction of unlawful or illegally obtained data and refers to the right to an effective remedy.

The procedure for receiving and handling complaints by the NCPDP is laid down in Article 27 of Law on personal data protection, according to which:

(1) Personal data subjects who consider that processing of their personal data does not comply with the requirements of this law, may address a complaint to the Centre within 30 days from the date of detecting violations with the prior realization, as the case may be, of the rights provided in art. 12, 13, 14, 16 and 17. If the subject of personal data fails to exercise his rights, as well as other important aspects related to the presentation of relevant evidence, the Center shall inform him within 30 days from the date the complaint was received.

(2) In the process of settling complaint, the Centre may hear the personal data subject, the controller and, as the case may be the processor, the witnesses and may order the conduct of an unscheduled control.

(2^1) The term for examination and settlement of the complaint submitted in compliance with par. (1) is 3 months, with the possibility of justified extension every 30 days, depending on the complexity of the case, the volume of information to be obtained and analyzed, the behavior of the participants concerned, the conduct of the relevant authorities and the importance of the administrative procedure for the concerned party, but not more than 6 months. After obtaining all the information

and analyzing it, the Center completes the examination and settlement of the complaint within a maximum of 30 days. If the object of the complaint exceeds the scope of this law, the complaint is not examined, a fact about which the subject of personal data is informed. Ensuring compliance with the deadline for examining and resolving complaints is the responsibility of the Centre's staff, and the control over compliance with the deadline is the responsibility of the heads of the Centre's subdivisions. The Center shall inform the subject of personal data regarding the progress in the examination and settlement of the complaint in case of an extension of the deadline for the examination and settlement of the complaint or at the request.

(3) Following the complaint examination, the Centre shall issue a grounded decision either on no violations of the legal provisions, or on the suspension of personal data processing operations, or on rectification, blocking or destruction of inaccurate data or obtained unlawfully. In case of the absence or insufficiency of the evidence proving the infringement, the Center shall ascertain, by reasoned decision the lack of infringement. The decision regarding the finding of the violation of the legislation in the field of personal data protection and the accumulated evidence serves as a basis for drawing up the report on the contravention, under the Contravention Code of the Republic of Moldova.

(3^1) The decision shall be issued by the Director of the Center, the Deputy Director and the Center authorized staff with control functions, in accordance with the powers assigned by order of the Director. The decision shall be communicated to the data subjects within 10 working days from the date of issue by any means that confirms its receipt.

(4) Provisions of paragraphs (2)-(3^1) shall apply appropriately where the Centre takes action ex officio with regard to the commission of a violation of the personal data subjects' rights acknowledged by this law.

(5) The controller, the processor or personal data subject may appeal the decision of the Centre to the competent administrative court.

In this context, the procedure of prior realisation, where necessary, of the rights provided by the Law on perosnal data protection is relevant.

It is pointed out that Articles 12-14, 16-17 of Law No 133/2011, enshrine personal and inviolable rights (right to information, right of access, right to intervention, right to object, right not to be subject to an individual decision), which the data subject realizes on his own, giving to the latter not only the possibility to have control over his personal data, but also to remedy jointly with the controller any uncertainty regarding the alleged non-compliance, if he considers that certain data processing operations carried out by certain controllers are unlawful.

After exhaustion of the access remedy, or if personal data controller/processor refuses, without justification, to provide relevant information or to respond to the data subject's request(s), the data subject is entitled to appeal his/her actions or inactions to the NCPDP.

On the basis of the above-mentioned reasoning, after receiving the information on the audit of personal data processing operations in state information resources (for example: from the Public Services Agency, the e-Government Agency, the Ministry of Internal Affairs, etc.) the personal data subjects should address personally to the controllers/processors who carried out the access to personal data for the purpose of realizing the rights guaranteed by the Law on personal data protection, in particular the right of access to personal data, including for requesting information on the purpose and legal basis of access to personal data from state information resources.

The complaint addressed to the NCPDP shall include all the details, including material/ evidential documents, regarding the steps taken in order to realize, as personal data subject, the rights provided for by Law No 133/2011, in relation to the alleged personal data controllers/ processors. However, in the case of complaints from personal data subjects submitted to the NCPDP without first addressing to the controller, the NCPDP informs the individuals concerned of the need to comply with the pre-established procedures for fulfilling the conditions for receiving and handling complaints.

During the reporting period, the NCPDP continued its monitoring and conformity activity of personal data processing carried out by public and private sector controllers as well as individuals, by carrying out controls on the basis of complaints from personal data subjects and self-reporting by the authority, following referrals received for examination including from public authorities/institutions.

Thus, **356** control materials were initiated and examined of which **331** on the basis of complaints from personal data subjects and **26** on the basis of self reporting initiated at the request of legal entities or ex officio.

Comparative information on the control activity, for the years 2018 – 2023

Period for comparison	Number of controls initiated based on: complaints / notification, requests for cross-border transfer	Acts issued as a reaction to controls			
		Decisions on suspension of personal data processing	Decisions on cessation of personal data processing	Decisions on destruction / erasure of data processed in the breach of law	Cases of contraventions found / Minutes issued
Year 2018	326	16	4	27	191/92
Year 2019	376	26	8	24	186/105
Year 2020	303	20	6	17	170/125
Year 2021	243	27	2	9	148/117
Year 2022	227	21	2	13	125/110
Year 2023	357	26	15	18	107/117

The control required by the Law on personal data protection is carried out by the State Inspectors of General Department for Surveillance and Conformity and the Legal Department. If necessary, depending on the subject and tasks of the control performed, the NCPDP may attract specialists and experts from fields requiring special knowledge to participate in the process of prior verification and control of the lawfulness of personal data processing. The control activity represents actions to investigate the facts and circumstances in relation to personal data processing and the collection of evidence necessary for the objective examination, in accordance with the legal provisions, of the complained case.

In most of the cases under examination, the objective of carrying out controls is to establish:

- the purpose and legal basis of personal data processing;
- the necessity of personal data processing;
- the proportionality, relevance and actuality of the data processed;
- respect for the rights of personal data subjects;
- respect for the degree of security and confidentiality of personal data processed etc.

It should be noted that, during the reference period, were carried out controls on the compliance of personal data processing with the requirements of the Law on personal data protection in connection with the following facts complained by data subjects:

- disclosure of personal data in the absence of the data subject's consent;
- violation of principles and rights guaranteed by law;
- processing of personal data through video surveillance systems by natural and legal persons;
- accessing personal data from state information systems without a legal basis;
- publication of personal data online etc.

During the reporting period, as a result of the controls, **318** decisions were issued. For clarification purposes, it should be noted that, when issuing a decision, the NCPDP may order either the absence of violation of legal provisions or their violation, depending on the subject of the control and the number of participants in the control procedure. Thus, when issuing decisions, in **236** cases the absence of infringement was found, in **187** cases the infringement of legal provisions in the field of personal data protection in the processing of personal data was found. As a result of the examination of the control materials with a finding of violation of the legal provisions in the field of personal data protection, depending on the seriousness of the violation of the principles of personal data protection in their processing, coercive measures were ordered manifested by:

- ✓ Suspension of personal data processing – **26** cases;
- ✓ Destruction / erasure of personal data processed regarding the infringement of legal provisions – **18** cases;
- ✓ Cessation of personal data processing – **15** cases.

Finally, it should be noted that in the case of violations found as a result of the verification of personal data processing lawfulness, there are penalties of a contravention nature. However, the legislator has expressly established that the decision on the finding of a breach of the legislation on personal data protection and the evidence gathered serve as a basis for the drawing up of the report on the contravention under the terms of the Contravention Code.

Respectively, as a ascertaining agent in relation to the provisions of Articles 74^1 - 74^3 of the Contravention Code related to the violation of legal provisions in the field of personal data protection, during the year **2023**, **107 reports** were drawn up **on contraventions**, **117 contraventions** were established, and the contravention cases were sent for examination to the competent court, pursuant to the provisions of the Contravention Code.

The spectrum of contraventions found in the light of the articles covered by the Contravention Code shows that the most frequent violations admitted in the processing of personal data were manifested as follows:

- Art. 74[1] para. (1): infringement of personal data processing, storage and usage rules, except in the cases provided for in paragraph (5) – **94 cases**;

- Art. 74[1] para. (3): infringement of personal data subject's rights, the right to be informed, to have access to personal data, to intervene on personal data, to object and not to be subject to an individual decision – **9 cases;**

- Art. 74[2] para. (1): refusal to provide the information or documents requested by the National Centre for Personal Data Protection in the process of exercising control powers, presentation of inauthentic or incomplete information, as well as failure to submit the required information and documents within the deadline established by law – **14 cases**;

ACTIVITY OF CONTROL IN NUMBERS

318

ISSUED DECISIONS

107/117

CASES OF CONTRAVENTIONS FOUND/ MINUTES DRAWN UP

(regarding the infringement of Articles 74[1] - 74[2] of the Contravention Code)

18

EMPLOYEES WITH CONTROL POWERS

(in relation to 27 persons, according to the Staff Limit)

CHAPTER III

ACTIVITY OF REPRESENTATION IN THE COURTS

In civil and administrative litigation

In accordance with the legislation in force, the decision, actions and inactions of the NCPDP may be appealed by the controller, the processor or data subject directly in court, in accordance with the provisions of the Administrative Code, without prior procedure, within 30 days from the date of communication or notification of the administrative act.

During 2023, the NCPDP's interests were represented in the administrative litigation courts in **156** court hearings, amongst which: **152** as a defendant; **4** as a public authority which draws conclusions, some of which were initiated even in previous years.

In 2023, the representatives of the NCPDP participated in **159** court hearings of administrative litigation, drafting **130** procedural documents necessary for an efficient examination of court cases.

At the same time, we note that in 4 court hearings the NCPDP was called as a public authority that submitted conclusions, in accordance with the provisions of Art. 74 para. (1) Code of Civil Procedure, which demonstrates the tendency of individuals to realise their right of access to justice, conferred by Art. 18 of the Law on personal data protection, by requesting compensation for material and moral damages, if they complain that they have suffered damage as a result of unlawful processing of personal data or that their rights and interests guaranteed by law have been infringed.

Comparative dynamics of the number of cases and court hearings in administrative litigation, for the period 2017-2023

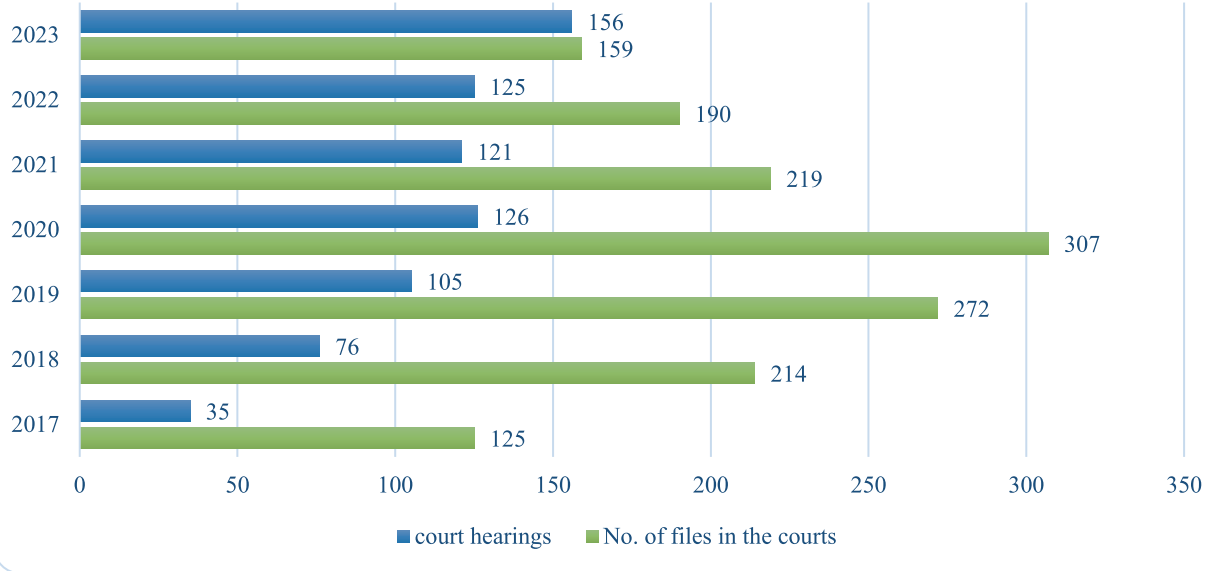

We also mention that during 2023, the examination of **18** court files was completed where the judgments/ decisions of the courts remained final and irrevocable, of which:

– 17 judgements/decisions of the court were issued in favor of the NCPDP;

– 1 case were unsuccessful for the NCPDP.

Thus, we find that in **94%** of the number of completed court files, the actions taken by the NCPDP were considered legal and justified by the courts.

Dynamic of court files in 2023

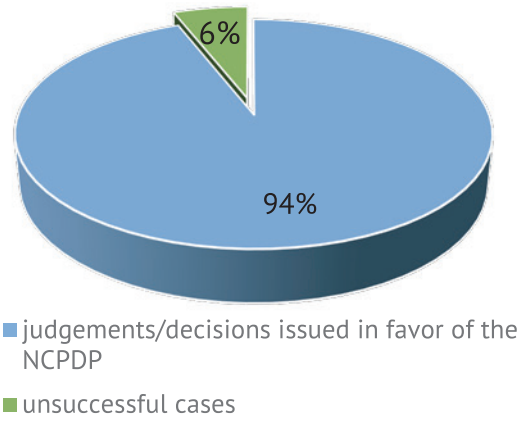

In this context, given the specific nature of the issues addressed in the complaints, in most cases the subject of the administrative litigation is the annulment of decisions issued following investigations carried out by the NCPDP regarding the finding/failure to comply with personal data protection principles.

Case no. 1

The NCPDP received a complaint from a data subject expressing his disagreement with the actions of the medical institution of which he is an employee, in relation to the disclosure of personal data to the Single Monitoring and Traffic Control Centre (CUMCT) without his consent. According to the explanations submitted by the complainant, the disclosure of personal data was carried out in connection with the investigation of contravention cases, which he considered to be abusive and carried out in violation of the provisions of the Law on personal data protection.

Following the examination of the complaint and the evidence gathered during the control, by administrative act, the NCPDP found no violation of the provisions of the Law on personal data protection by the medical institution when processing the personal data of the complainant, by disclosing them to the Single Monitoring and Traffic Control Centre.

Not agreeing with the provided measures, the complainant filed an action for annulment of the administrative act. The court dismissed the action as unfounded.

On the appeal filed, the Chișinău Court of Appeal rejected the appeal filed by the complainant, upholding the decision of the court of first instance.

When examining the admissibility of the appeal submitted by the complainant, the Supreme Court of Justice declared it inadmissible on the ground that the complainant's appeal was not sufficiently serious from the point of view of the allegation of genuine and essential breaches of procedural and substantive law capable of overturning the contested decision of the court of appeal in a possible examination on the merits and ex officio invocation of errors of law.

In its position, presented to the courts, the NCPDP stated that the legal basis which the controller invoked in disclosing the complainant's personal data arises from the legal obligation of the owner/ user of a vehicle to inform the competent police authorities about the identity of the person to whom the vehicle has been entrusted for driving.

In this regard, reference was made to the Constitutional Court Decision No 28 of 18.11.2014, for the constitutionality review of Article 234 of the Contravention Code of the Republic of Moldova, which also provides a valid explanation of the basis for personal data processing by the authorized institutions.

*In this regard, the Court explained that the road traffic safety is of major public interest and therefore **ensuring safety is a positive obligation of the State**. The transport unit, as a participant in traffic, represents a source of increased danger, and the driver is obliged to comply with certain regulations imposed by the authorities in order to avoid the risks arising from the use of vehicles. The owner of the vehicle is also liable for damage caused by the use of the vehicle in his possession.*

*The Court held that, applying mutatis mutandis the reasoning of the European Court of Human Rights (Falk v. Netherlands, 19 October 2004), the liability rule (applied to owners of registered cars) was introduced in order **to guarantee the effectiveness of traffic safety by ensuring that any breach of the road rules by technical or other means, committed by drivers whose identity cannot be established at the time of the offence, will not go unpunished.***

*Therefore, a public interest of major importance, such as road traffic safety, makes it possible to impose responsibilities on citizens, in particular to inform the police about the person entrusted with the driving of the vehicle, with the aim of protecting road users from accidents and negative consequences, as well as **creating the legal conditions for holding liable persons who have infringed road traffic rules.***

*The Court finds that there are no **less restrictive means** of achieving the aim of ensuring road safety and, therefore, the establishment of such a liability **is proportionate** to the aim pursued and the imposition of such obligations **is not excessive.***

*Thus, in the examined case, the legal obligation of the car owner or, if applicable, the authorized representative, in the part **concerning the processing of personal data** by transmitting/disclosing them to the police authorities, is dictated by the reasoning listed above.*

Case no. 2

Following the submission of a complaint by a citizen, he claimed that the housing fund manager had allegedly violated the provisions of the Law on peronal data protection by sending the payment invoices for communal services and placing them to outside the mailbox without an envelope and allowing free access to them, thereby disclosing his personal data. Following the examination of the case, a decision was issued on the finding of violation of the provisions of the Law on personal data protection by the manager of the housing fund.

The housing fund manager appealed the decision issued by the NCPDP in the court on the basis that it was unclear how, by sending the payment invoices to the mailbox, it would disclose the individual's personal data and requested the annulment of the decision as unfounded and unlawful.

The Chișinău Court, Râșcani headquarters, admitted the action filed by the complainant and annulled the decision of NCPDP.

Subsequently, the Chișinău Court of Appeal rejected the appeal filed by the NCPDP and upheld the decision of Chișinău Court, Râșcani headquarters.

By its decision, the Supreme Court of Justice upheld the appeal filed by the NCPDP, annulled the decision of the Chișinău Court of Appeal and returned the case to the Chișinău Court of Appeal for retrial, in another panel. At the same time, the complainant was admitted to the process as a third party.

As a result, the Chișinău Court of Appeal annulled the decision of the Chisinau Court and issued a new decision dismissing the action of the housing fund manager as unfounded. The Chișinău Court of Appeal concluded that the conclusions of the first instance did not correspond to the factual circumstances, namely that the court of first instance had not admitted the action on the merits.

However, the manager of the housing fund concerned filed an appeal against the last decision of the Chișinău Court of Appeal, requesting that the appeal shall be admitted, the decision of the court of appeal be annulled and the decision of the first court be upheld.

Examining the bases of the appeal filed, the specialised panel for the examination of actions in administrative disputes of the Civil, Commercial and Administrative Litigations Chamber of the Supreme Court of Justice held that the appeal was inadmissible, did not meet the conditions for the admissibility of an appeal and did not contain convincing and well-founded grounds.

In contravention procedure

In accordance with the provisions of Article 27 para. (3) of the Law on personal data protection, based on the decisions issued, by which violations of personal data processing were found, the ascertaining agents of the NCPDP, during the reference period, drew up **107** minutes on contravention, being ascertained **117** contravention facts. In accordance with Art. 423[4] of the Contravention Code, the minutes on contravention were submitted for examination in the competent court.

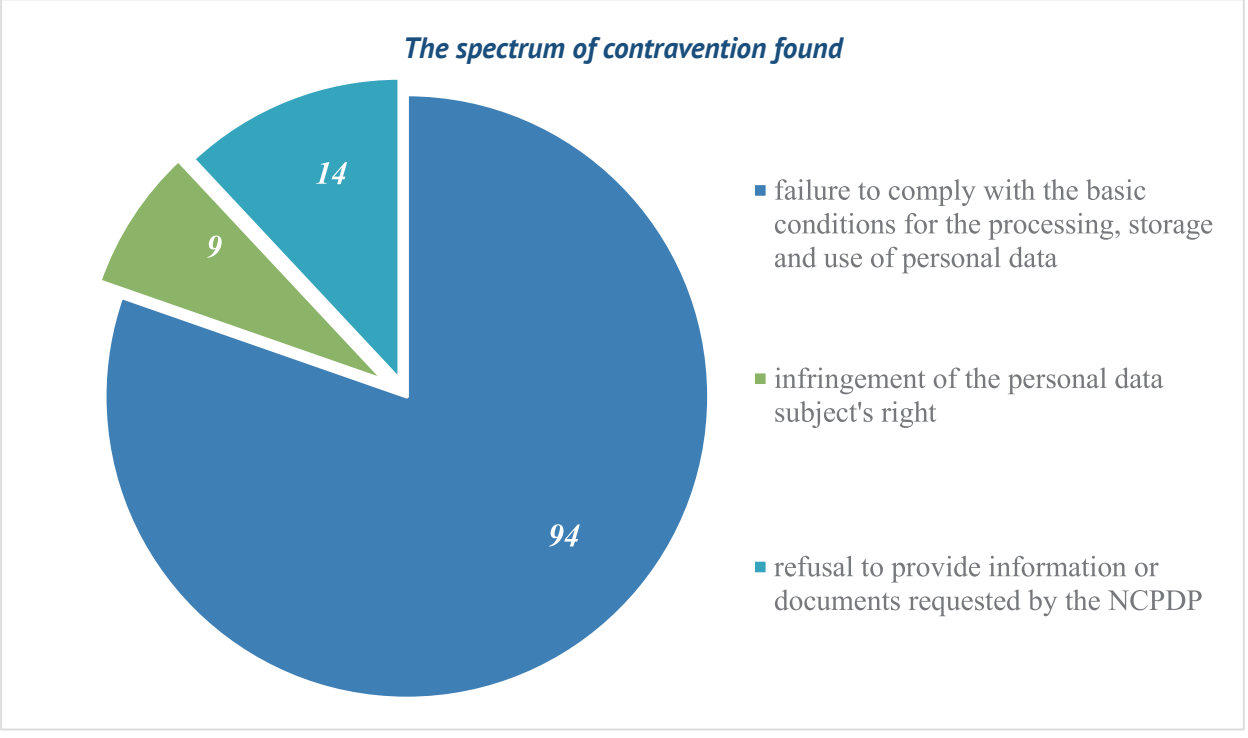

In the reference period, the NCPDP's ascertaining agents participated in **386** court hearings on contraventions under examination, both in the court of first instance and at the Chișinău Court of Appeal. Furthermore, it should be noted that out of the total number of contravention cases sent for examination in the court during the reference period and in the previous years, in **90** contravention cases NCPDP won the case, the court acknowledging the guilt of the persons in respect of whom minutes on contravention were drawn up, establishing sanctions in the form of a fine. At the same time, during the reported period, **14** minutes on contravention were ceased/cancelled. In addition, it should be noted that other **125** contravention proceedings are pending, including on some of the infringement cases initiated in the previous years.

Cases regarding the representation in the courts, having a difficult character for the activity of the NCPDP

During the year 2023, the pressing issue continued to persist, which hindered the activity of the authority, manifested by the **examination in the courts, both in administrative proceedings and in contravention proceedings of the same acts and findings issued by the authority following the verification of the lawfulness of personal data processing.**

This essentially refers to the **double, contradictory and equivocal character** regarding the examination in the courts, during the same period, of the same acts and findings issued by the NCPDP in different proceedings. However, as a result of the examination of the control materials on the lawfulness of personal data processing, pursuant to Art. 27 para. (3) of the Law on personal data protection, [...] the NCPDP issues reasoned decisions regarding the finding of the violation of the legislation in the field of personal data protection and the accumulated evidence serves as a basis for drawing up the report on the contravention, under the Contravention Code.

Thus, the decision finding the violation of legal provisions in the field of personal data protection is liable to be challenged in order of administrative litigation.

At the same time, in accordance with Article 423^4 para. (4) of the Contravention Code, as a result of the finding of violations committed in the processing of personal data, the NCPDP draws up minutes of the contravention and sends them for examination to the competent court to resolve the cases, by pleading guilty and imposing a financial penalty, with the possibility of applying as an additional penalty the deprivation of the right to process personal data for a period of 3 months to 1 year.

Therefore, for committing the same act/violation, the personal data controller is subject to liability/sanctioning twice - circumstances contrary to the principles of individualization and subject to liability.

In particular, it should be noted that, according to the practice in this regard, there are situations where for the same act, in the contravention proceedings, the controller is found guilty by the court and in the administrative proceedings, the same controller is declared innocent by the court, with the annulment of the NCPDP's decision or vice versa. The situation described is all the more bizarre in view of the fact that in both cases (in the contravention proceedings and in the administrative proceedings) there is one and the same decision finding that a violation of the personal data processing has occurred.

In this context, **the existence of such contradictory procedures led, in some cases, to determining the inefficiency of the actions taken by the NCPDP to counteract non-compliant data processing and to prevent the committing of other violations concerning the right to the inviolability of the intimate, family and private life of personal data subjects**.

However, the circumstances described are even more bleak and disarming for the National Authority for the control of personal data processing, taking into account the number of employees of the NCPDP's sub-divisions, which is minimal in relation to the excessive volume of work.

CHAPTER IV

EXAMPLES OF CASES EXAMINED IN 2023

Periodically, the NCPDP informs the society about problems and irregularities established in the activity carried out by personal data controllers in relation to personal data processing.

To this end, the Authority shall present, including by means of the annual activity report, significant cases and issues identified during the controlls carried out on the compliance of personal data processing. Thus, among the cases examined by the NCPDP in 2023, were the following:

Case no. 1: Processing of personal data without the consent of the data subject and without another legal basis

The NCPDP examined the request received from the State Tax Service (STS) informing that, as a result of the fulfilling of tax administration duties, it was found that an economic agent has been collecting and using personal data contrary to the provisions of Article 5 para. (1) of the Law on Personal Data Protection, which served as grounds for initiating the verification/investigation of the compliance of personal data processing operations.

In fact, according to the materials attached to the STS application, it was found that the economic agent processed the personal data of 35 natural persons, without their consent or that of the successors of deceased persons and in the absence of any other legal basis provided for in Article 5 para. (5) of Law No 133/2011 on personal data protection.

Following the investigations carried out by the NCPDP, in accordance with the provisions of Article 27 of Law No 133/2011 on the personal data protection, by the decision of the NCPDP, it was found a violation of the provisions of Article 4 para. (1) letter a), art. 5 para. (1), (4) and art. 12 of Law no. 133/2011 on personal data protection by the economic agent in question in the processing of personal data of the data subjects concerned in the STS application.

At the same time, the NCPDP also ordered the cessation of the personal data processing operations of the data subjects concerned in the STS procedure and the destruction of the copies of the identity cards unlawfully used/obtained by the economic agent.

Consequently, in accordance with the provisions of Article 20 para. (1) letter m) of Law No. 133/2011 on personal data protection, the NCPDP has referred the matter to the criminal prosecution body of the STS, regarding the existence of reasonable indications of falsification of documents for the purchase of goods, an act provided for in Article 335[1] of the Criminal Code.

Case no. 2: Disclosure of personal data via social networks

The NCPDP examined the complaint of a natural person who requested verification of the lawfulness of his personal data processing, manifested by placing on the social network "Facebook", a post accompanied by photos of the identity documents of the complainant.

During the investigation it was determined that the data controller is the administrator of the Facebook account where two images of ID documents (ID card and passport) were published, but the post was published not by him, but by another person with whom he is related, to whom he gave access to his account. During the control, the data controller (Facebook account administrator) admitted his guilt and realised that a breach of the rules on personal data protection had occurred.

In this context, the NCPDP, by Decision, found that the processing of personal data manifested by posting/publishing identity documents on the social network "Facebook" was carried out without a legal basis in this regard and without ensuring the confidentiality of the data processed, actions that led to the finding of violation of the provisions of Article 4 para. (1) letter a), art. 9 and art. 29 paragraph (1) of Law No. 133 of 08 July 2011.

Case no. 3: Disclosure of personal data concerning health status

The NCPDP has examined the complaint of a data subject requesting the intervention of the supervisory authority, in accordance with the powers assigned by the Law on personal data protection, to determine and sanction the person(s) within the public entities responsible for knowingly disseminating of confidential information, protected by law, which has been transmitted via work e-mail to all employees, documents containing personal information, including information on the health status of the data subject, violating his right to personal data protection on health status.

As a result of the examination of the complaint submitted, the NCPDP found that the employee of the public entity acted individually in determining the purpose and means of personal data processing relating to the health status of the data subject, without taking into account the instructions/provisions of the management of the entity, in relation to the transmission/disclosure to all employees of the information contained in the medical certificate issued in the name of the data subject, in the absence of a legal obligation/legal framework, without ensuring the confidentiality of personal data, an action which is contrary to the legal conditions laid down in Article 4 para. (1) (a), Art. 6 para. (1) and Art. 29 para. (1) of the Law on personal data protection.

Case no. 4: Non-compliant processing of personal data stored in the Register of Immovable Property

As a result of the examination of multiple complaints from various data subjects, as well as taking into account the widespread public media coverage of the fact that an NGO has accessed the personal data of an excessive number of personal data subjects stored in the Central Data Bank of the Real Estate Cadastre, the NCPDP initiated an inspection to establish the circumstances that led to the situation created.

As a result of the actions carried out during the control in question, it was determined that the NGO, as data controller, had contracted an authorised person to verify the discrepancies identified between the assets declared and those reflected in the RIP, relating to candidates for membership of the Superior Council of Magistrates and candidates for membership of the Superior Council of Prosecutors.

In this regard, from May 2022 until the time of the termination of access to the mentioned information resource - July 2022, the processor accessed an enormous amount of personal data of an enormous number of data subjects, i.e., making 680263 accesses to the Real Estate Register to approximately 378261 real estates, each of them having one, two and more owners, new and old. The number of natural persons whose personal data was accessed was 362533.

According to the data controller, the accesses to personal data of the data subjects would have occurred due to the use of an automated search robot. The search was carried out exclusively by address or cadastral number, which were the basis for the choice of the automated sample of the search group.

Another circumstance that led to excessive accesses was found to be the lack of action taken by the controller in relation to the processor to assess the correctness of personal data processing. During the above-mentioned period, the NGO, as controller, did not take any action to verify the implementation of technical and organisational measures by the processor regarding the correct and lawful processing of personal data in the RIP, although, based on the provisions set out in the Declaration on the obligation of confidentiality and security of personal data, this obligation was obvious.

Based on the circumstances described, the NCPDP found a violation of Article 4 para. (1) (a), (b) and (c), Art. 5 para. (1) and Art. 9 of the Law on personal data protection by the processor, as well as the provisions of Art. 4 para. (1) (a), (b) and (c), Art. 5 para. (1) and Art. 30 of the same law by the NGO concerned.

In addition, the NCPDP concluded that the public institution, as the owner of the state information resource and which provided access to the Central Real Estate Cadastre Database (Real Estate Register), had a legal obligation to take the necessary organisational and technical measures for the protection of personal data stored in this state information resource, which it ignored at the appropriate stage.

Taking into account the circumstances described above, the NCPDP found that the actions of the above-mentioned institution resulted in a violation of the provisions of Article 30 para. (1) of Law No. 133/2011 on personal data protection.

Taking into account the exaggerated volume of information containing personal data accessed in the circumstances elucidated during the inspection, pursuant to Art. 20 para. (1) letter m) of the Law No. 133/2011 on personal data protection, the NCPDP referred the matter to the General Prosecutor's Office for verification of the circumstances set out in the decision, in the light of the powers of the prosecution body.

Case no. 5: Non-compliant processing of personal data via a website

The NCPDP has investigated the legality of placing certain categories of personal data concerning a large number of individuals on the website www.numar.md.

Following the analysis of the information placed on the web page in question, it was found that, through it, any person could leave a comment, visible to everyone, on the owner of any mobile phone number in the Republic of Moldova. The comments on the web page contained various types of biographical information, such as: name, surname, education, place of work, age, locality, home address, type of activity carried out, etc., as well as libellous and defamatory information. Disclosure of such information online for unrestricted viewing could seriously undermine citizens' constitutional rights and freedoms.

As a result of the inspection, the NCPDP determined that the means provided for personal data processing, by publishing on the website www.numar.md of the information reflecting the categories of personal data listed above, was not in compliance, as it was neither established the existence of a specific, explicit and legitimate purpose, nor the existence of a legal basis for personal data processing concerning the holders of mobile phone numbers in the Republic of Moldova, actions committed contrary to the provisions of Article 4 para. (1) (a), (b), (c) and Art. 5 para. (1) of Law 133/2011 on personal data protection.

It should be noted that, following the intervention of the NCPDP during the control actions carried out, the website www.numar.md became unavailable/inactive.

In this context, taking into account the provisions of Art. 27 para. (3) and para. (5) of the Law on personal data protection, the NCPDP has ordered by Decision the finding in rem of violation of the provisions of Law No. 133/2011, the processing of personal data through the page www.numar.md, the finding of unavailability on the Internet of the page www.number. md, as well as the referral to the PE "Information Technology and Cyber Security Service" in order to examine the possibility of intervening in the light of the competences set out in point 33 subpoint 7) of the Regulation on the management of the top level domain .md, approved by ANRCETI Decision no. 42/2020.

Finally, it is noted that the objective of counteracting the non-compliant processing of personal data, which was on the basis of the NCPDP's self-reporting, was achieved with the unavailability/ becoming inactive of the www.numar.md website, which constituted a way of abusive disclosure of personalised information of a significant number of data subjects.

Case no. 6: Non-compliant use of personal data when applying for a credit

The NCPDP examined the complaint of a data subject concerning the alleged non-compliant processing of personal data (first name, surname, date/month/year of birth, IDNP), realized by their fraudulent storage and use.

During the investigation, the NCPDP found that the complainant had previously transmitted his personal data to the owner of a shop in order to help him to to pay a fine via the RunPay terminal located in the shop premises. The latter wrote down the personal data on a sheet and complied with the data subject's request.

Subsequently, the shop owner used the complainant's personal data such as IDNP, date/month/year of birth when submitting an application on behalf of his daughter to obtain credit via the same terminal. Although, the shop owner claimed that he mistakenly entered the complainant's ID data, believing it to be his daughter's personal data, the NCPDP did not determine the existence of a plausible justification for entering the data concerning the complainant in the credit application.

The NCPDP stated that according to Article 11 of the Law on personal data protection, the conditions and time limits for storing personal data are provided for by law, taking into account the provisions of Article 4 para. (1) letter e). At the end of personal data processing operations, if the subject of these data has not given his consent for another purpose or for further processing, they will be destroyed.

Since the data subject did not consent to further processing of personal data for other purposes, the record with his identification data was to be destroyed immediately after the fine was paid via the terminal.

Therefore, the NCPDP, having verified the fulfilment of the mandatory elements implying the conformity and legality of the processing operations, held that there was no purpose and legal basis justifying the actions of the shop owner to store and further use the personal data of the data subject, manifested by their transmission to a credit company, actions which contrave to the provisions of Article 4 para. (1) (a) and (e), Art. 5 para. (1) and Art. 11 of the Law on personal data protection.

Case no. 7: Failure to ensure regular review and adjustment of internal acts containing provisions on personal data processing

The NCPDP has received a referral from a public institution, which has sent a Decision on the results of an investigation into the performance of duties by one of its employees.

According to the findings of the public institution, it was noted that the employee, being at the reception desk in the Multifunctional Centre, would have accessed, after the personal identification number (hereinafter - IDNP), through the SIA "LegalCad", the information stored in the State Register of Population concerning a data subject, without a legal basis.

During the examination of the case, it was determined that the applicant (natural or legal person), who approaches at the reception desk, may verbally request, for advisory purposes, information, which may be communicated upon presentation/voicing of the IDNP of the owner of the real estate or the cadastral number of the real estate, without having the intention to submit requests for services. Respectively, the registrar carries out the search by accessing the "LegalCad" system,

which presumes simultaneous access also to the State Register of Population, as it is connected/ linked to the Real Estate Register.

According to the documents submitted by the public institution - as a data controller, in particular, according to the employee's job description, the latter has the following basic duties: provision of information from the real estate cadastre and the qualitative and timely execution of the duties set out in the job description; receipt, examination and execution of requests for the provision of information from the real estate cadastre, as well as the identification of real estate belonging to a person, accessing the central database, where appropriate, SIA "LegalCad".

Thus, the NCPDP has determined that the public institution has provided access to the central database in order to "address the SRP for viewing, entering or correcting data about the owner, which is done through the SIA "LegalCad", module "Update data about the owner according to the State Register of Population", order in which, in the exercise of duties, the employee is guided by the provisions of the Law on Real Estate Cadastre, taking into account the methodological recommendations, internal Instructions and Regulations, of the central body specialized in the field of cadastre and of the public institution concerned, acts which are mandatory for all employees.

After examining the regulations and instructions submitted by the public institution, the NCPDP did not identify any organisational measures put in place by the owner of the automated information system, which would have established rules on the performance of service tasks in the case of providing information from the central database to the applicant who approached the counter, whether a natural or legal person or a person empowered by a power of attorney, there is no description of the actions to be taken with regard to requests for access to information from the information systems managed by the public institution, which are made orally in accordance with the provisions of Art. 12 para. (4) of the Law on Access to Information.

For these reasons, the NCPDP found that the controller did not take sufficient organizational measures necessary to protect personal data/information stored in the managed information systems, in particular did not expressly provide for the processing of personal data stored in the managed information systems, including in the job description, the employee was assigned tasks of executing requests for the provision of information from the real estate cadastre, as well as the identification of the real estate belonging to a person, by accessing the central database, on the basis of personal data that were verbally communicated by the applicant, if necessary, through the SIA "LegalCad", in case the applicant does not want/wants to submit a request at the counter.

In the circumstances described above, the NCPDP did not find any admitted breaches by the employee in the processing of personal data through the use of the SIA "LegalCad", in circumstances where he, as registrar, was not obliged to make any records related to the purpose of access, made prior to the receipt of a request for the provision of information/provision of services.

As a result, the NCPDP informed the public institution of the need to undertake the necessary actions in order to revise the internal acts and adjust the regulations concerning the processing of personal data, in particular in the case of addressing for consultation purposes, at the reception desk, without having the intention of submitting any requests for the provision of services, actions which were carried out by the latter.

Case no. 8: Failure to update authorised users' access rights to information systems on time

The NCPDP examined the complaint of a public authority, submitted in accordance with its competence, requesting verification of the lawfulness of the processing of personal data of a data subject and his/her child, following access/consultation/extraction of personal data stored in the Integrated Information System of the General Inspectorate of the Border Police of the Republic of Moldova[1] (hereinafter – IIGIBP), which were subsequently transmitted to a third party, the actions in question being carried out by employees of a public authority with a right of access to the IIGIBP.

During the investigation, it was determined that, via the "WebClientPF" search system, from a user account that was assigned to a former employee of the public authority concerned, who resigned in 2019, using the work computer of a current employee, the information on the crossing of the state border by the data subject was searched, and subsequently the information was saved in PDF format, printed and transmitted to third parties.

Thus, it was held that the user account of the former employee was active three years after his resignation, being disconnected only two months after the access referred to in the complaint, a fact acknowledged by the public authority.

Subsequently, it was determined that the work computer that was used for the processing of the data subject's personal data was located in the work office of a subdivision of the public authority. At the time the access was carried out, the employee in charge of the computer concerned was not in the office. At the same time, it was established that other service computers were connected to the IP-device (remote VPN user) and that the service office where the targeted computer was located served as a common office for several officials, physical access to the computer was not restricted.

In these circumstances, it was not possible to identify with certainty the person who processed the personal data, in which order the NCPDP found in rem that the processing of personal data of the data subjects concerned was carried out contrary to the provisions of Article 4 para. (1) (a), (b), (c) and Art. 5 para. (1) and para. (3) of the Law on personal data protection, without a legal basis and without the consent of the data subject.

At the same time, the security incident was generated due to improper management and organization of the tasks set for the institution's staff, which, through malicious actions, either errors or negligence in the use of information resources, generated the given incident, or, according to the approved Personal Data Protection Policy, the public authority was obliged to review the access rights to the state information resource of authorized users at regular intervals, as well: - reviewing the access rights of the SIIV user - once every 6 months and after each change of employment relations that occurred in the user's activity and reviewing the granting of access rights of privileged roles - once every 3 months.

Following this, the NCPDP determined that the public authority is liable for violating the provisions of Article 30 para. (1) of the Law on personal data protection, as it failed to ensure the necessary organizational and technical measures for personal data protection made available to it, which consequently led to the illegal access to the IIGIBP and the processing of personal data of data subjects.

---

[1] ***The technical concept of the Integrated Border Police Information System*** *was approved by Government Decision No. 834 of 07.07.2008 "on the integrated Border Police Information System"*

In addition, the entity that manages the information system was requested to take, in the near future, the necessary actions to implement the MPass governmental authentication and authorization service, as the only method of user authentication in the IIGIBP, in accordance with Government Decision no. 1090/2013 on the electronic governmental authentication and access control service (MPass), and the public authority concerned by the control was requested to review and adjust the policies and procedures for ensuring the security and confidentiality of the processing of personal data by implementing the necessary measures to ensure that similar incidents do not occur.

Case no. 9: Illegal use of personal data belonging to others

The NCPDP received several petitions from individuals who complained about receiving numerous phone calls from various credit companies in the Republic of Moldova informing people about the examination of applications for credit, which contained their personal data, being submitted online.

As a result of the actions carried out in the framework of the control, in the light of the Law no. 133/2011 on personal data protection, the NCPDP has identified the persons who have illegally processed personal data, being found violation of Article 4 para. (1) letters a), b), c), art. 5 para. (1), Art. 9 and Art. 29 para. (1) of Law No. 133/2011 on personal data protection in connection with the disclosure to credit companies of personal data belonging to other persons, namely name, surname, state identification number (IDNP) and contact details.

In addition, in the context of the case described above, the NCPDP has made recommendations to the public regarding the need to ensure vigilance when transmitting/offering personal data.

Case no. 10: Processing the IDNP as a tax code when having a self employment activity

The NCPDP received a complaint from a group of persons who alleged that the Law No. 356/2022 on the amendment of some normative acts introduced amendments to the Law No. 93/1998 on the entrepreneur's patent, which would have created conditions for the violation of personal data protection of entrepreneurs' patent holders.

Thus, entrepreneurs operating in the markets and who have complied with the new tax regime, have found that the tax receipts issued to buyers contain personal data, in particular, the state identification number, indicated in the tax code field - C. F.

From the stipulated provisions, it was determined that the tax legislation regulates the record of tax liabilities of individuals on the basis of tax codes assigned in the prescribed order, resulting from the exercise of independent economic activity.

After examining the relevant legal provisions, including Article 5 point 28), Article 162 paragraph (1) letter b), Article 163 of the Tax Code, point 10 letter i) of the Instruction on the registration of taxpayers, and point 24 of the Regulation on the Unique Register of currency exchange and control equipment, it is clear that the processing of individuals' ID numbers in the context of independent activity is subject to regulation. Starting from 1st July 2023, the commercialization of goods and the use of only home equipment and control connected to the automated information

system „Electronic Sales Monitoring" will be documented, in conjunction with the provisions of Art. 5 para. (5) lit. b), Art. According to section 9 lit. b) of Law No. 133/2011, it was noted that the processing of personal data in the case mentioned is carried out to fulfill an obligation that the controller has under the law.

At the same time, it would seem vulnerable that any self-employed natural person is required by the existing legal framework, in particular the one concerning the algorithm of operation of currency exchange register and control equipment, to make public/known his IDNP in the tax receipts issued daily.

Similar regulations have been subject to constitutional review by the Constitutional Court, which has assessed the positive obligation of the competent authorities, as in the case under examination by the NCPDP, to ensure the protection of the IDNP of self-employed data subjects.

As a result, the NCPDP has attested the existence of a defective legal framework governing the legal regime of tax records of self-employed individuals, namely, the fact of recording the IDNP in the tax receipt issued by the licence holder to each client, interferes with the privacy of the person, being a disproportionate measure in relation to the intended purpose.

Subsidiarily, it was recommended to the Ministry of Finance/State Tax Service to put in place technical and organisational measures to ensure the protection of personal data of self-employed persons, by identifying and implementing appropriate and efficient mechanisms for keeping tax records, without prejudice to the right to personal data protection for example: by depersonalising the IDNP of the self-employed natural person recorded on the tax invoice or by assigning a new unique tax code distinct from the IDNP.

In its Decision, the NCPDP stressed the need to ensure a balance between tax obligations and individual rights to personal data protection. The problem identified should be addressed by measures that ensure that both principles are respected without prejudice to the right to privacy of self-employed individuals.

Case no. 11: Failure to comply with organisational and technical measures necessary for personal data protection

The NCPDP has received multiple requests from the police bodies, through which it has been informed about the alleged non-compliant processing of personal data by a political party, manifested by the collection of personal data from citizens.

According to the facts established during the control carried out by the NCPDP, it was found that, on behalf of the political party, personal data of citizens in certain localities were collected, such as: name, surname, year of birth, signature, telephone number and home address, for the purpose of "carrying out the campaign to collect signatures in support of the initiative to declare the unconstitutionality of a political party".

Having analysed the circumstances in which the personal data reflected in the lists concerned were accumulated/collected; including the establishment of these lists; the possibility of duplication/copying from these lists; the lack of safeguards relating to adequate security and organisational measures regarding the processing carried out, it was held that, taken together, these circumstances may lead to the use of the personal data collected for purposes other than those originally declared/determined by the party and of which individuals were informed at the

time they provided their personal data and for the processing of which they gave their consent.

Thus, from the information gathered, the NCPDP found that the data controller would not have: established a clear description of personal data processing, including after collection; regulated and implemented concrete technical and organisational measures to ensure the security of the personal data collected; designated a person who will ensure compliance with the safeguards relating to appropriate technical and organisational security measures regarding the processing to be carried out; it would also not regulate the personal data processing by processors by means of a contract or other written legal act ensuring in particular that they act only on the instructions of the data controller, in which order it has been established that the data controller - the political party - has infringed the provisions of Art. 4 para. (1)(a) and Article 30(1)(a) of the EC Treaty. (1), (2), (3) and (31) of Law No. 133/2011 on the personal data protection.

As a result, the NCPDP recommended that the political party put in place appropriate measures to ensure that the personal data processing complies with the legislation on the personal data protection. These measures include establishing a clear description of the processing, implementing appropriate security measures and designating a person responsible for managing these issues.

CAPITOLUL V

RECOMMENDATIONS AND OPINIONS OF THE NCPDP

In order to prevent breaches of the rules on personal data processing, as well as to ensure that society is informed of the problems and situations it faces, the NCPDP issues recommendations and opinions in the field of personal data protection, which can be consulted on the Authority's website under ***General Recommendations on data protection*** or under ***Data controller/NCPDP recommendations.***

During the reporting period, the NCPDP came up with several clarifications and recommendations for both data subjects and public authorities:

To the attention of Yandex Go app users

In the context of recent media reports regarding access to personal data processed through the "Yandex Go" application (such as: mobile device data, names, phone numbers, email addresses, banking information, and addresses for taxi routes), the NCPDP has encouraged data subjects to be vigilant and to inform themselves about the conditions stipulated in the Yandex Privacy Policy before installing the Yandex Go application on their mobile devices: once this application is installed, the processing of personal data is based on the consent of the data subject.

Moreover, in the case of using foreign systems/ platforms, managed/created by non-resident controllers, whose servers are located outside the country, the situation of cross-border transmission of personal data collected/processed through these systems/platforms implicitly arises, which determines the mandatory applicability of Article 32 of Law No. 133/2011 on personal data protection.

In these circumstances, the cross-border transmission of personal data to states that do not ensure an adequate level of protection (such as the Russian Federation) may take place under the conditions laid down in Article 32(2)(5) of the Law on personal data protection.

At the same time, it should be noted that in the case of taxi order management platforms owned by non-resident owners, but operating and/or producing legal effects on the territory of the Republic of Moldova, the competent state authorities will face obstacles and/or will not be able to exercise effective control over their possibly harmful actions.

Moreover, in the circumstances set out above, including the personal data subject will lose control over his or her personal data and will find it difficult to exercise his or her rights enshrined in the Law on personal data protection.

In the context of the above-mentioned information, as well as taking into account the fact that personal data, transferred across borders to states that do not ensure an adequate level

of protection, could be used to the detriment of data subjects or for purposes other than those declared by the controller, in the opinion submitted to the Government on the draft legislative initiative no. 252 of 13.07.2023, the NCPDP proposed including:

... in the context of ensuring effective protection of personal data processed, it would be appropriate to examine the possibility of establishing the rule on the use of electronic management systems (platforms) managed/kept/stored on the territory of the Republic of Moldova. However, taking into account the provisions of Articles 4 and 5 para. (5) (b) of the Law No 133/2011, the obligations/rules on personal data processing (such as for example: use of national electronic management systems/ platforms, as well as keeping the servers on the territory of the Republic of Moldova, without allowing cross-border transmission of personal data) must be provided for by law.

The text of the recommendations can be viewed by clicking on the link: https://datepersonale.md/ in-atentia-utilizatorilor-aplicatiei-yandex-go/

The NCPDP recommends maximum attention when transmitting/offering personal data

In view of the multitude of cases in the media, as well as the specifics addressed in the increasing number of complaints and complaints under examination, the NCPDP urged data subjects to exercise the utmost caution when disclosing, transmitting, disseminating personal data concerning them.

The NCPDP recalls that identity documents (such as identity cards, passports), civil status certificates, pensioners' cards, bank cards, etc. contain lots of personal data, which require effective protection on the part of their owner/holder.

Thus, giving/transmitting copies of these documents, as well as writing personal data in various lists/documents by the data subject for purposes other than those expressly provided for by law, may result in their unlawful use for purposes contrary to those originally intended, to the detriment of the data subject. Likewise, the personal data subject could lose control over his/ her personal data.

If data subjects are asked to show identity documents and/or to provide copies of these documents, as well as personal data such as name, surname, IDNP, home address, bank card details, income, amount of pension, etc. under different reasons from third parties, theyhave to make sure about the lawfulness of the collection of personal data and the subsequent use of these data.

However, according to the provisions of Law 133/2011 on personal data protection, personal data subject to processing must be: processed fairly and lawfully; collected for specified, explicit and legitimate purposes and not further processed in a way incompatible with those purposes; adequate, relevant and not excessive in relation to the purposes for which they are collected and/or further processed.

Nevertheless, the NCPDP emphasizes that when personal data is voluntarily provided or transmitted, recorded on various documents or included in lists, the collection of this personal

data is based on the consent of the data subject (Article 5(1) of Law 133/2011), even if the subsequent use of this data proves to be for other purposes or to the detriment of the data subject.

The recommendations text can be viewed by accessing the link: https://datepersonale.md/in-atentia-subiectilor-de-date-cnpdcp-recomanda-vigilenta-maxima-la-transmiterea-oferirea-datelor-cu-caracter-personal/

Recommendations for publishing personal data on social media

With the emergence of social media platforms such as Twitter, Tumblr, Facebook, Telegram, Instagram, LinkedIn, TikTok, Snapchat, etc., social life has undergone a radical change. People easily share news, images, personal opinions, and almost anything that happens in their lives. These platforms have become powerful tools for socializing, making new friends and acquaintances, sharing photos and videos, and promoting information. Disclosure of personal data creates a favourable environment for advertising companies, individuals who launch allegedly charitable appeals (false fundraising for humanitarian purposes), individuals who intend to take revenge, cybercriminals, and this could involve collecting sensitive data about the activities, interests, personal characteristics, political opinions, online habits and behaviours of individuals.

Therefore, social media users must exercise utmost caution in disclosing personal information, sharing public posts, uploading photos/videos or audio recordings, and trusting others on a social network.

However, NCPDP warns that the collection and processing of personal data on social networks, as well as any data processing, must be carried out in strict compliance with the provisions of the Law on personal data protection, and the personal data, that are subject to processing must be: processed correctly and in accordance with the law; collected for specific, explicit, and legitimate purposes, and not further processed in a manner incompatible with these purposes; adequate, relevant, and not excessive in relation to the purposes for which they are collected and/or subsequently processed.

Therefore, NCPDP urges data subjects to protect their privacy prior publishing or sharing any information on social networks or any other online platform.

It is important for social media users to carefully read and understand:

- The privacy policy should include information on what content can be shared with third parties, as well as the ability to delete content from the site;
- The website's features should specify who can see messages, whether they will only be visible to specified recipients or all users on the platform, among other details;

- What biographical information should be provided (e.g. biographical data such as full name, year of birth, age or address should only be used when registering your account and not given to other users on social networks),
- Account information (e.g. sensitive information such as: school attended, political affiliation, bank account information, place of living/domicile, etc. should never be provided);
- Who the potential "Friends" are (e.g. by analysing their profile to understand who they are, what they do and what kind of content they distribute);
- The need to disable the location sharing features of the gadget being used;
- Extreme caution when posting photos/video or audio recordings online (it could be very difficult to delete them, as in the case of metadata or if someone has copied, shared or distributed them on other sites or social networks) etc.

The text of the recommendations can be viewed by accessing the following link: https://datepersonale.md/in-atentia-subiectilor-de-date-recomandari-privind-publicarea-datelor-cu-caracter-pesonal-pe-retelele-de-socializare/

NCPDP recommends taking necessary measures to protect personal data when accessing state registers/information systems

Following the compliance control procedures for personal data processing requirements set out in Law No. 133/2011 on personal data protection, initiated based on complaints received from data subjects, NCPDP identified the following non-conformities: *the tendency to use access credentials (username and password) for a single user account authorized by multiple employees of the beneficiary entity; the use of usernames and passwords by third parties should be avoided. It is important to update the list of authorized users when employment or job position changes occur within the entity. The personal data of the authorized user (IDNP, number or contact address) should not be included in the user lists. The system owner should be informed of any changes in the administrator responsible for accessing the aforementioned information portals listed in the user list. The systematic updating of user passwords and the lack of manual and/or electronic evidence of accessing/consulting personal data stored in state information systems etc.*

The NCPDP does not doubt or deny the right of the public authority to collect/access/consult or verify personal data from various state information systems, which are necessary for the performance of tasks resulting from the exercise of the prerogatives of public authority it is entrusted with, but, all these potential personal data processing operations are to be carried out in compliance with all the conditions for processing personal data laid down by the Law on personal data protection, and the situations identified generate imminent risks with regard to ensuring the confidentiality and security of personal data processed/stored in state registers/information systems, which concern practically all citizens of the Republic of Moldova.

In this context, based on the provisions of art. 20 para. (1) let. a), c), o), q) of Law No. 133/2011 on personal data protection, in order to ensure an adequate level of integrity, confidentiality and security of personal data and with the aim of preventing similar violations to those indicated, NCPDP has made recommendations to public authorities regarding:

a) Regularly revise and update the list of authorized users attached to service contracts concluded in the context of granting access to state information systems, especially those managed by ASP.

b) Establish a mechanism for authorized users to keep a manual and/or electronic record of accessing/consulting personal data. Ensure that employees are informed about the prohibition of unauthorized access/use of personal data from record-keeping systems.

The recommendations text can be viewed by accessing the following link: https://datepersonale.md/in-atentia-autoritatilor-publice/

CHAPTER VI

ACTIVITY OF SURVEILLANCE OF PERSONAL DATA PROCESSING

The work of providing methodological and advisory support from the NCPDP is a key purpose in the correct implementation of national legislation on personal data protection. This activity focuses on several key issues, such as:

- clarifying legal provisions and providing methodological recommendations to ensure correct understanding and proper application of the relevant legislation;
- managing the personal data protection impact assessment process, which is crucial for identifying and addressing potential data protection risks;
- guidance on the implementation of personal data security measures through specific guidelines/recommendations to ensure the protection of sensitive information and the prevention of unauthorised access;
- identifying and explaining the actions and measures required for certain types of sectoral processing to ensure that the processing of personal data complies with the relevant legislation. This is crucial in order to avoid misperception/inaccurate perception of personal data processing rules and to enhance compliance.

By providing this support, the NCPDP contributes to strengthening a strong data protection practice, ensuring that data controllers comply with legal requirements and implement appropriate measures to protect the confidentiality and integrity of personal data.

However, it should be noted that a crucial role in ensuring the compliance of personal data processing in the work carried out by personal data controllers lies with Data Protection Officers.

According to the information provided by personal data controllers, **115** entities have designated Data Protection Officers, which demonstrates the existence of deficiencies in the appointment/ establishment of these persons/subdivisions.

As a reminder, the Data Protection Officer is responsible for coordinating and supervising data protection activities within the organisation, ensuring an integrated and consistent approach to data protection.

By appointing a Data Protection Officer within the organisation and empowering him/her accordingly, it ensures that the management of personal data processing is carried out in accordance with legal rules, while promoting transparency and trust among data subjects.

In the process of appointing the Data Protection Officer, the data controller or the processor shall take into account criteria such as professional qualities, expert knowledge of data protection

regulations and practices, *in particular in the field of law and IT security relating to personal data*, and the ability to perform the tasks laid down. The designated person must have sufficient independence and authority to carry out his/her responsibilities effectively. The controller or processor shall ensure that none of these tasks and duties give rise to a conflict of interest. This may be an employee of the organisation or an external person such as a consultant or data protection expert. A single data protection officer may be appointed for more than one public law legal entity or for more than one private law legal entity entrusted with a general interest mission or concessionaire of a public service. A group of companies may also appoint a single Data Protection Officer provided that he or she is easily available.

It is also important that the Data Protection Officer has a good understanding of the processing operations carried out by the organisation, the IT systems used by the organisation and its data protection needs.

It should be pointed out that according to Art. 25^2 para. (1) of Law No. 133/2011, some of the main tasks of Data Protection Officer in relation to the data controller are:

a) *informing and advising the controller or the processor and the employees who process the data of their obligations under this law and other legislation;*

b) *monitoring c ompliance with this Law and other legislation on data protection and the controller's or processor's policies on personal data protection and the allocation of responsibilities, including for awareness-raising and training of staff involved in processing operations and related audits;*

c) *providing advice on request on data protection impact assessment and monitoring its functioning.*

Thus, in the context of the above, we consider that the person appointed to the position of Data Protection Officer must be in a clear position to be properly and timely involved in all aspects of personal data protection and, at the same time, must not be involved in determining the purposes and means of their processing, including not being responsible for certain processing operations/recording systems of personal data managed, or, from the analysis of the information submitted to the NCPDP address, there are possible risks of conflict of interest in the appointment of the Data Protection Officer. In this regard, reference will be made, for guidance, to the Article 29 Working Party's Guidelines on Data Protection Officers ("DPOs") (GL 243 rev. 01), according to which conflicting positions within the organisation may include senior management positions (**such as Chief Executive Officer, Chief Administrative Officer, Chief Financial Officer, Chief Medical Officer, Head of Marketing, Head of Human Resources or Head of IT Departments**), but also other roles lower in the organisation chart if such positions or roles lead to the determination of the purposes and means of data processing.

Processing of personal data stored in the main automated state information resources

The situation regarding access to the main state registers/information systems carried out through the Search Information System (SIC) "Access-Web" and Common Object Interface (COI) technology has been in the sights of the National Authority for Personal Data Protection for several years.

In this context, the NCPDP dynamically analyzes the statistics of accesses made in recent years by users: the Ministry of Internal Affairs, the National Anti-Corruption Centre, the General Prosecutor's Office, the National Integrity Authority, the Ministry of Defence, the Customs

Service, the State Tax Service, entities that have been identified with the highest number of accesses of personal data undertaken. The information in the following table is based on data provided by the Public Services Agency and the e-Government Agency, entities that provide access to information contained in the main state registers/information systems for various public institutions and private organisations.

Institution concerned	Number of accesses to state information systems: RSP, RBI, RST, RSCV, RSUD				
	via SIA „Acces-Web" and COI			Via the interoperability platform (MConnect)	
	2021	*2022*	*2023*	*2022*	*2023*
Ministry of Internal Affairs	**13259515**	**22446877**	**26781106**	**15429**	**3125054**
Intelligence and Security Service	**69196**	**70184**	**73624**	**43080**	**65042**
National Anticorruption Center	**74493**	**75486**	**53727**	**10468**	**9691**
General Prosecutor's Office	**22405**	**30797**	**15066**	**6**	**0**
Customs Service	**14063**	**17715**	**14102**	**6**	**151067**
Ministry of Defence	**503**	**727**	**498**	**115301**	**302896**
National Integrity Authority	**18823**	**19127**	**15661**	**11759**	**19825**
State Tax Service	**3007799**	**4071998**	**9685627**	**9566872**	**15996061**

As it can be seen from the table, the accesses carried out in 2023 by the targeted institutions through the access technologies offered by the Public Services Agency and the eGovernment Agency show that: the Ministry of Internal Affairs, the Intelligence and Security Service, the National Anti-Corruption Centre and the General Prosecutor's Office carried out accesses mostly through the SIC "Access-Web" and COI and the Customs Service, the Ministry of Defence, the National Integrity Authority and the State Tax Service accessed the targeted state information resources preferentially through the interoperability platform (Mconnect).

At the same time, the overall analysis of the situation in this chapter showed that in 2023, compared to previous reporting periods, there was a clear upward trend in the number of accesses through the interoperability platform (MConnect).

Last but not least, the number of accesses by the State Tax Service, the Ministry of Internal Affairs, including its subdivisions, and the Ministry of Defence increased substantially compared to the previous year.

We recall that, according to the provisions of Article 13 para. (3) and (5) of Law No. 142/2018 on data exchange and interoperability, the existing bilateral data exchange contracts or agreements concluded between public participants will be terminated by law, once the corresponding data exchange through the interoperability platform is carried out, **except for the case** when special legal provisions are applicable in the field of supervision of financial sector entities, national defence, state security, maintenance of public order, counteracting crime, preventing and combating corruption, acts related to corruption and acts of corrupt behaviour, as well as protection of the rights and freedoms of individuals.

The above-mentioned provisions are the basis for the continued use of Common Object Interface (COI) technology, which does not provide for the nominal identification of users who have carried out data access operations, but who are required to justify the purpose and legal basis of these operations.

At the same time, as regards access to the state information registers/systems managed by the Public Services Agency, in particular through the e-Cadastre information portal and the SIC "Web Access", during 2023, in the framework of the controls initiated, the NCPDP noted the admission by various entities benefiting from information access services to state information resources of violations of personal data processing, such as:

- *the tendency for the access credentials (username and password) of a single authorised user account to be used by several employees of the beneficiary entity;*
- *possession/use of username and password by third parties;*
- *lack to update the list of users after termination of employment, change of job or position in the entity;*
- *failure to include personal data of the authorised user (IDNP, contact number or address) in user lists;*
- *failure to inform the owner of the information system about the change of the administrator responsible for access to information resources, indicated in the user list;*
- *failure to systematically update user passwords etc;*
- *failure to keep manual and/or electronic records of access/consultation operations of personal data stor*ed in state information systems.

In order to prevent unauthorized access to personal data and/or unauthorized use of personal data, the NCPDP came up with recommendations, which were sent to all central public authorities, which disseminated the NCPDP's approach to subordinate institutions, territorial offices of the State Chancellery and first and second level local public administration authorities, in order to inform the Personal Data Protection Authority about the measures taken in relation to the issues highlighted above.

As a result, the NCPDP received 36 responses from the recipient entities, informing them of the organisational and technical measures taken in order to comply with the recommendations submitted.

It was gratifying that some of the central public authorities mentioned that they were aware of the provisions highlighted in the NCPDP's approach and ensured compliance with the personal data protection principles laid down in Law No 133/2011 on personal data protection.

In the context of actions to prevent non-compliant processing of personal data, the NCPDP has undertaken a series of actions, including: referral to the relevant public authorities

on the problematic issues identified in the personal data protection segment, providing recommendations to both data controllers and data subjects, including by publishing them on the NCPDP's website as follows:

- *transmission of personal data to the "Yandex Go" app;*
- *giving/transmitting personal data, including copies of ID documents to various persons;*
- *publishing personal data on social networks;*
- *taking the necessary measures to protect personal data when accessing state registers/ information systems.*

Similarly, in order to ensure the information and awareness of society on the field of personal data protection, during 2023 a multitude of trainings were conducted for representatives of data controllers on the rules for personal data in the context of the Law on personal data protection, being trained about **3795** people.

CHAPTER VII

ENDORCEMENT OF DRAFT NORMATIV ACTS

In accordance with its tasks, the NCPDP makes proposals for the improvement of the legislation in force in the field of personal data protection and processing, including by submitting opinions on draft laws and other normative acts.

Where processing is carried out by the controller pursuant to a legal obligation or where processing is necessary for the performance of a task carried out in the public interest or in the exercise of official authority, the processing shall be regulated by normative acts.

In the endorsement process, the NCPDP comes with proposals that the act should include clear regulations on the purpose of the processing, the general conditions governing the lawfulness of personal data processing, the criteria for establishing the controller, the categories of personal data subject to processing, the data subjects, the entities to which personal data may be disclosed, purpose limitations, the storage period, the realisation of the rights of the data subjects and other measures to ensure lawful and fair processing of personal data.

The work of endorsing draft laws focused on the submission of proposals on a significant number of draft normative acts and the elaboration of points of view on the adequate application of the rules in the field of personal data protection.

The opinions were aimed at informing the general public and providing legislative advice to the competent public authorities or institutions, as well as to other entities, in order to ensure a uniform and correct application of the principles of personal data protection.

In this regard, during the year 2023, **154** draft national regulations/international treaties were submitted to the NCPDP for approval in relation to the protection of the rights and freedoms of individuals with regard to the processing of personal data, including:

- 37 draft agreements/international treaties;
- 31 draft normative acts on amending codes and regulations;
- 86 draft normative acts of the Government and other authorities.

Procentage of opinions given by NCPDP in 2023

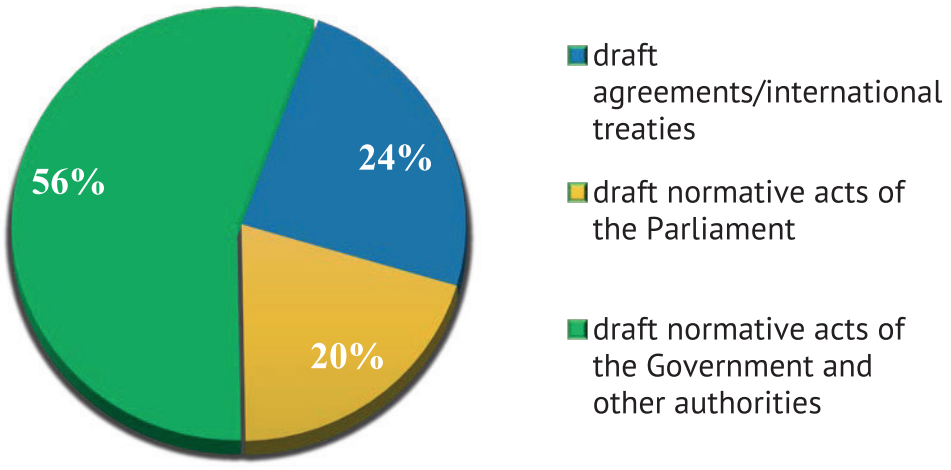

In the case of most of the drafts proposed for endorsement, the NCPDP considered that it was necessary to complete, amend or revise the respective texts, presenting a series of recommendations and proposals with a view to adjusting/conforming certain provisions of the respective drafts to the principles and conditions for processing personal data, in order to guarantee respect for the rights of personal data subjects.

Dynamics of draft laws submitted for approval 2009-2023

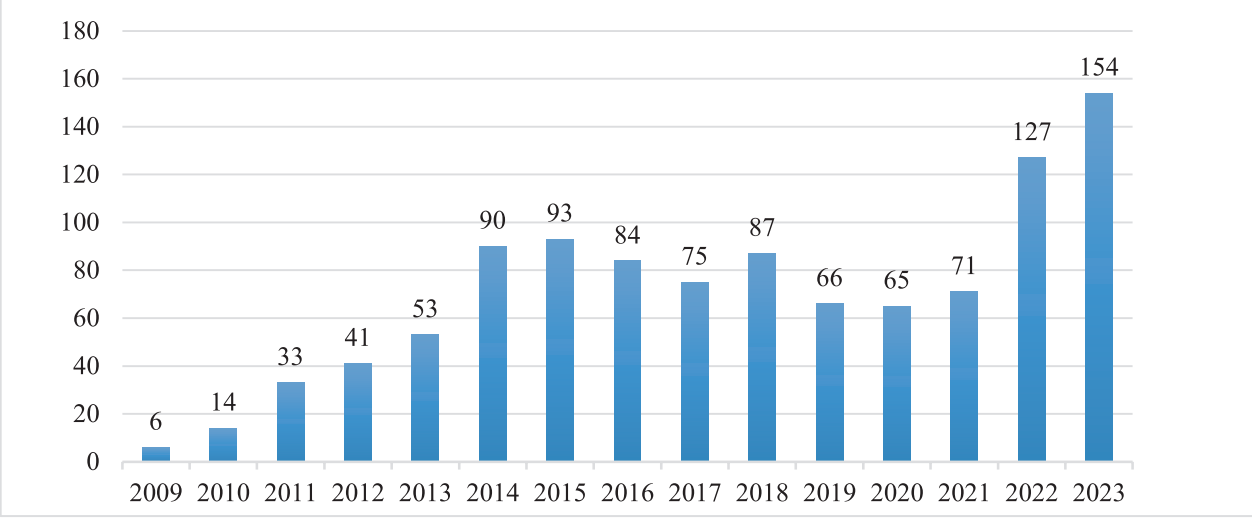

Separately, we present below the most relevant draft normative acts endorsed, as follows:

- *draft laws on the Intelligence and Security Service, on the status of intelligence and security officer, and on counterintelligence and foreign intelligence activity;*
- *draft decision on the approval of the draft law on the amendment of some normative acts (ensuring access to information of public interest);*
- *draft law on amending Article 5 para. (8) of the Law No. 308/2017 on preventing and combating money laundering and terrorist financing;*

- *draft law on the amending of some normative acts, submitted as a legislative initiative by a group of deputies in the Parliament of the Republic of Moldova (use of platforms in the provision of road transport services in taxi service);*
- *draft Government Decision on the initiation of negotiations and approval of the signature of the Financing Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the European Commission on the „EU Resilience and Governance" Programme;*
- *draft decision on the approval of the Regulation on the organisation and functioning of the Demographic and Social Statistics Information System;*
- *draft decision on the approval of the procedure for remote identification of persons using digital means;*
- *draft decision on the approval of the draft law on access to information of public interest;*
- *set of materials on the initiation of negotiations on the Agreement between the Republic of Moldova and the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies on the legal status, privileges and immunities of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies in the Republic of Moldova;*
- *draft resolution on the approval of the draft law on the amendment of some normative acts (facilitation of the business environment);*
- *draft Government Decision "On the approval of the National Statistical System Development Programme for 2023-2026";*
- *draft Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Republic of Iceland on the readmission of persons residing illegally;*
- *finalised draft of the Government Decision on the amendment of Government Decision No 128/2014 on the common government technology platform (MCloud);*
- *draft decision "on the approval of the Regulation on the peculiarities of nomination and registration of candidates for local elections";*
- *draft decision on the amendment of Annex No. 1 to Government Decision No. 1310/2003 on the approval of the Regulation on obtaining, recording, storing, systematizing and using fingerprint data and the List of positions held by persons subject to mandatory fingerprint registration;*
- *draft „Agreement between the Republic of Moldova and Ukraine in the field of social security"*
- *draft Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Italian Republic on the mutual recognition of driving licences for the purpose of conversion";*
- *draft Agreement between the Republic of Moldova and Canada in the field of social security;*
- *draft decisions "on the approval of the Regulation on the State Register of Voters" and "on the approval of the Regulation on the drawing up, administration, distribution and updating of electoral lists";*
- *draft decision on the approval of the concept of the information system "Migration";*
- *draft decision on the approval of the Concept of the Unified Information System „e-Admission" in higher education";*

- *draft decision on the modification of Government Decision No 834/2008 on the Integrated Information System of the Border Police;*
- *the draft Government Decision on the approval of the Regulation of the Information Resource formed by the Information Subsystem „Autotest";*
- *draft decision on the Concept and Regulation on the organization and functioning of the Information System „National Cancer Registry";*
- *draft decision on the approval of the "Concept of the Information System for Recording Human Resources in the Health System (SI ERUSS)";*
- *draft decision on the approval of the draft law on the use of data from the Passenger Name Register (PNR);*
- *draft decision on the amendment of some normative acts (revision of the functionality of the Government Entrepreneur Portal and the Government Citizen Portal;*
- *draft decision on the approval of the draft law on the modification of some normative acts (in the field of state control over entrepreneurial activity);*
- *draft Government Decision on the amendment of Government Decision No. 951/2022 on the organization and conduct of the population and housing census in the Republic of Moldova in 2024;*
- *the draft decisions "on the approval of the Regulation on the State Register of Voters" and "on the approval of the Regulation on the drawing, administration, dissemination and updating of electoral lists";*
- *draft Memorandum of Understanding with A.O. „Red Cross Society of Moldova" on financial assistance to be provided to vulnerable families affected by the crises: rising prices, war in Ukraine;*
- *draft bilateral agreement on cooperation in the field of repatriation of unaccompanied children to their place of habitual residence between the Republic of Moldova and Romania;*
- *the draft Decision of the National Commission for Financial Markets on the approval of the Regulation on the conditions and procedure for registration in the Register of insurance and bancassurance agencies;*
- *draft decision "on the approval of the Regulation on the financing of political parties";*
- *draft Government Decision for the approval of the Concept of the Information System "State Register of Genetic Data" and the Regulation on the way of keeping the Information System "State Register of Genetic Data";*
- *draft Memorandum of Understanding and Annex on the obligations of the parties in the process of processing personal data in relation to the provision of currency assistance to vulnerable Moldovans and integration of the response to challenges in the national social protection system of the Republic of Moldova.*

Number of requests for endorsement received by NCPDP in 2023

Below, for information purposes, we present some of the most important opinions issued by the NCPDP on draft laws in the reporting year:

1.On the draft law on access to information of public interest, the NCPDP noted that the adoption of a new law is an important step in the process of ensuring the transparency of government activity and in the accountability of information providers, in the part aimed at providing public access to information held.

At the same time, it was pointed out that the content of the draft contains general and insufficient regulations, which do not facilitate access to information, do not bring clarity and ease the burden on information providers in examining requests for access to information according to explicit and accessible criteria.

Even though the content of the Information Note to the draft is extensive and comes with explanations to bring clarity, in particular, to the application of the rules of Articles 6 and 7 of the draft, which regulate the limitation of access to information of public interest and the application of the criterion of proportionality of limitation, it was considered imperative that these wordings/interpretations be reflected, to an appropriate extent, in the actual content of the draft law. However, they will be useful and necessary for information providers, who are obliged to apply the criterion of proportionality of limitation, especially in view of the fact that the provisions of the Information Note to the draft cannot be binding on the subjects concerned and, after the adoption of the law, they have no legal value and are no longer accessible.

It was noted that the new law on access to information of public interest must be clear, predictable and sufficiently accessible to enable data subjects to act in accordance with the law and to enable information providers to correctly apply the proportionality test in limiting access to information of public interest so as not to unduly interfere with the rights and freedoms enshrined in a democratic society.

At the same time, the notion of information of public interest reflected in Article 2 of the draft is too general and not comprehensive, referring to all information held by information providers, regardless of the storage medium (paper, electronic or any other format). In this respect it was noted that not all information held by an information provider could be of public interest, for example: data on border crossing or tax payments by a certain person, who does not hold a public position, is not a public person and has not been involved in public facts/actions.

At the same time, the draft law places the task and responsibility on the information provider to assess and analyse the information requested in the access request in terms of whether it is of public interest or relates to private life, with no benchmarks to guide them. In these circumstances, the information provider is made difficult to make an assessment as, according to Article 14 of the draft, the applicant is not obliged to give reasons/justification for the request and to demonstrate a specific interest in obtaining the information.

The protection of the legitimate purposes listed in Article 6 of the draft is an exception to providing access to official information, and information providers, regrettably, do not have clear criteria to guide their determination, in which order there is a risk of discretionary application/ interpretation of access to protected categories of information, which will consequently lead either to an illegitimate restriction of the right of access to official information or to a violation of the protection of legitimate purposes granted by law.

In this chapter it was mentioned that the version of Law 982/2000 is much more substantial, as Art. 7 para. (2)(c) states that access to official information may not be restricted, except for personal information, the disclosure of which is considered as an interference in the privacy of the person, protected by the legislation on personal data protection.

Such an approach is found in Law 544/2001 on free access to information of public interest in Romania, which clearly defines in the content of the normative act what information on personal data is.

Subsequently, Article 14 of the Romanian law regulates that information on the citizen's personal data may become information of public interest only to the extent that it affects the capacity to exercise a public function.

It has been noted that when balancing two related interests, e.g. the right of access to information and one of the legitimate aims listed in Art. 6 para. (1) of the draft, for the information provider, the primary/sectoral regulatory act governing the legitimate purpose (*e.g. Law no. 245/2008 on state secrecy*) is paramount, to which the latter can easily refer when basing its refusal to provide the requested information.

Regrettably, Article 6 of the draft did not contain any rules that would clarify the concept of privacy, when information about private life can become information of public interest and the applicable regulatory framework governing the conditions of processing *(access, provision, disclosure, publication, etc.*) of information about private life, including personal data.

In addition, it was considered relevant to complete Article 6 of the draft with a new paragraph with the following content: *"Access to personal data which in accordance with the regulations are of a public/open nature may not be restricted."*

At the same time, it was noted that the fact that the proportionality criterion of limitation, reflected in Article 7 of the draft regulation, is to be left to the information provider, will generate a number of obstacles in the cumulative and reasoned implementation of the three conditions set out in a generalized form, and it is not clear how the damage to the privacy of the individual caused by the disclosure of the requested information will be estimated.

At the same time, the assessments to be made by the information provider, in the light of the provisions of Article 7(b) and (c) of the draft, regarding the damage that will/could be caused in connection with the provision of the requested information in relation to the legitimate purpose identified by the latter, cannot always be objective and directly related to the person - the right holder. However, the assessment of the damage, when we are talking in particular about a natural person, depends directly on the personality of the subject, who proves and assesses the extent of the damage himself.

It was reiterated that the requirements set out in Article 7(b) and (c) of the draft will, in practice, create major obstacles for information providers in examining requests for access to official information, to whom such conditions are attributed a discretionary role of arbiter in balancing fundamental rights, a role which is currently exercised by the court.

Furthermore, with reference to the text of Article 8, it was proposed to supplement paragraph (1) with a new letter after letter b) to be worded as follows: "c) *the surname, first name, position held by the employees of the authority, e-mail addresses and telephone number*". At letter (h), given that not only the heads of the Authority and the heads of subdivisions go on working trips, it was considered appropriate to add after the words *'heads of subdivisions'* the words *„and other employee"*. Letter l) of the same paragraph was too general in content, as it was not clear to which data/type of controls it referred: statistical/disaggregated/compiled data or access to all information on the results of controls carried out, which could have negative consequences for the persons concerned by the control, in which order it was recommended to revise the rule, and the obligation to publish/non-publish information on the carrying out of controls should be regulated by special laws regulating the procedure of carrying out controls in various areas, for example, as in the case of the Law on State Control over Entrepreneurial Activity.

With regard to the provision in para. (2) of the mentioned article, the wording provided, creates uncertainties, as it is not clear to which categories of disabilities reference is made, also taking into account that this imposed obligation implies additional costs, which are quite high.

According to the provisions of Article 13 of the draft, the information provider is obliged to establish/implement a new special Register of requests for disclosure of information of public interest, given that practically every public authority currently registers requests for access to information as an integral part of the correspondence of public authorities through the electronic document management system "E-Management documents". The creation and development of a special Register for this purpose is inappropriate, as each entity manages its correspondence within the limits of the general regulatory framework.

With reference to Articles 21 and 22 of the draft, it was noted that, in addition to the grounds provided for refusal of the request/refusal to disclose information of public interest, there could be situations where the request for access to information of public interest is too vague to identify the documents concerned, or the request is manifestly unreasonable, the information provider having no legal powers to react to it, in which case it is necessary to give the possibility to the information provider to request additional information to clarify the request.

In the part dealing with Chapter V of the draft, the classification of the acts of non-disclosure of the number and date of registration of the application, the total or partial re-registration of the application, as being liable, was considered unjustified and disproportionate in view of the insignificant degree of damage and the minor consequences of these actions of the provider of information of public interest.

Generally speaking, the establishment of legal liability for information providers generates other unfavourable sides, or the responsible persons, for fear of being fined, will provide any

information requested, without making a demarcation whether access to it is limited or not, whether the requested data are of public interest or not.

The limited deadlines for examining requests for access to information of public interest, plus the complexity of basing a refusal to provide information on the 3 proportionality criteria, will predispose/determine the information provider to satisfy, for the most part, requests for access to information without carrying out a proper analysis.

On the other hand, according to the draft in question, it was noted that the means of defence of the applicant for information are regulated, when he considers that his rights have been prejudiced, may request compensation for moral and material damages in court, with an order to the information provider to release the requested information.

It has been emphasised that the right of access to information is not an absolute right and must be applied with respect for the scope of other competing rights, requiring a complicated balancing exercise amongst competing rights, which can be carried out by the court, which has the task of verifying whether the information requested concerns information of public interest. As the CJEU has also stressed in its judgments, balancing the fundamental right to privacy with other rights is "by no means a precise science", making national courts responsible for finding the right balance between competing rights.

In addition, in order to meet the requirement of predictability of the provisions of the normative act, it was considered appropriate to exclude/revise the words "*other public authorities*" in Art. 28 let. c) of the draft, as it makes the rule imprecise and unclear.

In the light of the above, it was proposed to revise the draft in the context of the comments submitted, which will make a substantial contribution to compliance with the principles of transparency and accountability of information providers, as well as to the non-admission of interference in the fundamental rights and freedoms of individuals, in particular the right to inviolability of privacy with regard to the processing of personal data.

2. *In the draft Government Decision approving the Concept of the Information System "State Register of Genetic Data" and the Regulation on how to keep the Information System "State Register of Genetic Data",* the NCPDP noted that the draft normative acts are developed in accordance with Article 7(1) of Law No. 235/2017 on legal genetic registration, as well as with a view to implementing point 9, subpoint 9.8 of the Government Action Plan for 2023, approved by Government Decision No. 90/2023.

At point 30 subpoint 1) of the draft Concept of the Information System "State Register of Genetic Data" (hereinafter SI RSDG), it was proposed to replace the term "*personal numerical identifier*" with the term "*state identification number of the natural person*", in accordance with Law No 273/1994 on identity documents in the national passport system.

It has been determined that point 41 of the SI RSDG Concept describes the interaction of the SI RSDG with shared government information systems, the use of which is mandatory for specialised central government authorities. At the same time, the State information systems and resources that will interact and ensure data exchange with the SI RSDG are not specified concretely and precisely, similarly to point 71 of the draft Regulation on the way of keeping the SI RSDG. However, at the implementation stage, the interaction of the SI RSDG with the basic and additional external information systems belonging to public authorities is to be ensured from a legal point of view, in compliance with the legal limits.

It was proposed to revise and correlate point 41 of the draft SI RSDG Concept and point 71 of the draft Regulation on the way of keeping the SI RSDG, with the express specification of

the external information systems/resources that will ensure the exchange of data with the SI RSDG, the categories/flows of personal data, necessary to be retrieved in order to achieve the purposes.

At point 50 it was recommended that, when transmitting confidential information, the method of protection of information transmitted through all types of communication channels against interception, alteration or falsification of information should be encryption of the information, without exception, and at short distances - the use of protected optical fibres as communication channels.

In this context, it was reported that the use of cryptographic data security means with guaranteed strength for the required level of confidentiality and the electronic key system ensures message authentication and secure information exchange.

Also, at this point, it was considered appropriate to define/describe the information security mechanisms used, not only by indicating, but also by supplementing them with the following notions:

> *"confidentiality: guarantees that the data exchanged between the person requesting it and the provider cannot be intercepted or accessed by an unauthorised third party and cannot be accessed at an inappropriate time;*
>
> *integrity: ensures that the data flow between the requester and the provider has not been altered or manipulated by an unauthorised third party or the data has not been accessed before a certain term or a certain time;*
>
> *non-repudiation: a measure ensuring that, after sending/receiving information, the sender/ receiver cannot falsely deny having sent/received information;*
>
> *maintenance: the SI RSDG must be provided at all times with the necessary support and maintenance in accordance with the agreed level of service."*

With reference to point 86 of the draft Regulation on the way of keeping the SI RSDG, which provides for the obligation to register the SI RSD in the Register of personal data controllers, it was noted that, in the light of the new amendments made to Law No 133/2011 on personal data protection, this task was excluded by Law No 175/2021 amending some normative acts.

3. On the draft decision on the approval of the draft law on the amendment of some normative acts (facilitation of the business environment activity) the NCPDP noted that the draft law intends to supplement Art. 2 and Art. 15 of the Law No. 133/2011 on personal data protection with exceptions and restrictions to certain legal provisions.

According to the Information Note to the draft, *the purpose of these amendments is to grant the right to persons subject to state control of entrepreneurial activity to make audio and/or video recordings of inspectors who are in the exercise of their duties and carry out state control, without the obligation to warn about this fact in advance or to obtain the inspector's consent. Similarly, the note mentions that currently such an exception exists only in relation to law enforcement bodies in relation to citizens, but not vice versa, so in order to be able to film an inspector or police officer who is in the exercise of his duties anyway permission must be obtained in advance. The amendment will provide a viable tool in the fight against corruption and abuses by law enforcement bodies.*

Thus, in the context of the information note to the draft, it was noted that the right of law enforcement bodies to make audio and/or video recordings is provided for in the normative acts directly regulating the activity of these bodies/authorities and not in Law No. 133/2011.

Therefore, the amendments made to the articles mentioned of the Law on personal data protection are irrelevant, inappropriate and unjustified in relation to the current content/ meaning of these articles, which, at the moment, have a well-defined purpose and are strictly addressed to law enforcement bodies.

It has been specified that, currently, the Law on Personal Data Protection provides a viable and legal tool for the inspected persons to carry out personal data processing operations, by means of audio and/or video recording of inspectors in the exercise of their duties and carrying out state control, actions which can be covered by the provisions of Article 5 para. (5) (e) of the above-mentioned law, in which case the intervention on letter (d) of Art. 2 para. (2) of Law 133/2011 is neither necessary nor justified.

At the same time, attention was drawn to the fact that the rule laid down in Article 2 para. (2) letter d) exclusively concerns the activity of law enforcement bodies, which process personal data in the framework of criminal or misdemeanour proceedings under the law and, given the specific nature of the activity carried out, are entitled to apply restrictions/exceptions to the processing of personal data and the realisation of the rights of data subjects, in order not to prejudice the actions/objectives pursued in the exercise of legal powers. Thus, the activity of law enforcement bodies cannot always be proportional or equal to the scope of state control over entrepreneurial activity.

In the part concerning the addition of a new paragraph to Article 15 of Law 133/2011, with the following content "(5) *The exceptions and restrictions provided for in paragraphs 1 and 2 may also be applied by natural or legal persons interacting with public authorities in the situations referred to in paragraph 1 in order to ensure respect for the rights and freedoms of individuals and/or family members and to prevent possible abuses or illegal actions by representatives of the public authorities concerned*", it was noted that these supplemets go beyond the scope of the regulation and do not fall within the article concerned, which has a different meaning and purpose.

It has been specified that the legislator's intention was to establish in Article 15 exceptions and restrictions only in the context of the actions provided for in Article 2(2)(d) and Art. 5 (5) (g) of Law No 133/2011 and only for the purposes of national defence, state security and the maintenance of public order, the protection of the rights and freedoms of the data subject or of other persons, if by applying art. 4(1), Art.12 (1) and (2), art.13, 14 of the Law is prejudiced the effectiveness of the action or the purpose pursued in the exercise of legal powers of the public authority.

Similarly, this chapter pointed that Article 15 of Law 133/2011 does not provide for exceptions to the provisions of Article 5 of the Law on personal data protection, but the alleged audio/ video recordings are to be made on the legal basis provided for in the legislation of the field of activity, which ensures that the processing of data falls within the legal grounds set out in Article 5(5) of the above mentioned law.

As a result, all personal data controllers, without exceptions and limitations, shall process personal data on the basis of a well-founded legal basis, including law enforcement bodies, to which Article 15 of Law 133/2011 is applicable.

It was reiterated that consent is not the only legal basis for processing personal data and Article 5(5) of Law 133/2011 would provide data controllers, including persons subject to control, with the legitimacy to carry out personal data processing operations by means of audio and/or video recording of inspectors performing their duties and carrying out state control, especially in the context of the proposed amendment to Art. 25 of Law 131/2012.

Under these circumstances, for the establishment, exercise or defence of a right in court, either in judicial proceedings or in administrative proceedings, the inspected persons could have a legitimate interest in the processing of personal data by means of audio and/or video recording of the inspectors, under the conditions laid down in Article 5(5). (5) let. e) of Law No. 133/2011.

It was pointed out that the amendments made to Article 25 of Law No. 131/2012 on state control over entrepreneurial activity, which is proposed to be supplemented with a new letter with the following content: *"k) to make video and/or audio recordings of the actions of inspectors throughout the duration of the control activity, without the obligation to inform about this fact or obtain the consent of the inspectors or the control body;"* would be sufficient and complete in order to classify the actions of processing personal data carried out by the persons subject to inspection in accordance with the provisions of the legislation on personal data protection.

In the light of the above, the NCPDP did not endorse the proposed amendments to Law No 133/2011 on personal data protection.

4. On the draft law on the amendment of some normative acts, submitted as a legislative initiative by a group of deputies in the Parliament of the Republic of Moldova, the NCPDP communicated that, according to the Information Note, the draft law regulates the obligations and legal framework concerning the holders of the rights of ownership and/or operation on the territory of the Republic of Moldova of electronic systems (platforms) for the management, placement/reception of orders and/or payments for the providing of road transport taxi services.

It was mentioned that through these systems/platforms made available to natural persons - customers/employees by the legal holders, through which it is intended to place/receive orders for the providing of road transport taxi services, personal data processing processes/operations will take place.

It is specified that the processing of personal data, regardless of the means used, shall be carried out in compliance with the provisions of Law No. 133/2011 on personal data protection.

The NCPDP noted that para.(2) (d) of Article 81 of the Road Transport Code refers to "*and the security of personal data processed*", but in the context of the proposed amendments, the rule stated/prescribed is not sufficient/adequate to determine/guarantee the minimum rules to be observed when processing personal data.

In this context, it is proposed to exclude from letter (d) para. (2) of Art. 81 of the Road Transport Code of the text "*and the security of personal data processed*" with the addition of a new paragraph in the same article or of para. (2) with the following new wording:

"When processing personal data through electronic management systems/platforms, compliance with the legal conditions for processing personal data shall be ensured, also the confidentiality and security measures of the personal data processed, guaranteeing the realization of the rights of data subjects, in accordance with the provisions of the Law on personal data protection shall be ensured."

At the same time, it was noted that, on the basis of the provisions of the draft law in question, the owners of the electronic management systems (platforms) specified above will be obliged to register legally on the territory of the Republic of Moldova, in order to provide the service of intermediation of the purchase of taxi transport service between the final beneficiary and taxi transport providers.

In the same vein, in the context of ensuring effective protection of personal data processed, it was considered appropriate to examine the possibility of establishing the rule on the use of electronic management systems (platforms) managed / kept / stored on the territory of the

Republic of Moldova. However, taking into account the provisions of Articles 4 and 5 para. (5) (b) of the Law No 133/2011, the obligations/rules on processing of personal data (*such as for example: use of national electronic management systems/platforms, as well as keeping the servers on the territory of the Republic of Moldova, without allowing cross-border transmission of personal data)* must be provided for by law.

In the same context, it was pointed out that in the case of taxi order management platforms owned by non-resident owners, but operating and/or producing legal effects on the territory of the Republic of Moldova, the competent state authorities will face obstacles and/or will not be able to exercise effective control over their possibly harmful actions.

Implicitly, the NCPDP will not have sufficient tools to be able to control the compliance of the processing of personal data, in the light of the provisions of Law No 133/2011, if the personal data of data subjects (customers/taxi drivers) would be transmitted, in particular, to countries that do not ensure an adequate level of personal data protection.

It has been specified that, in the circumstances set out above, including the personal data subject will lose control over his personal data and will be unable to exercise his rights enshrined in Law No 133/2011.

In the context of the aspects highlighted above, as well as the information in the media regarding the use of personal data processed through international platforms (e.g. "Yandex Taxi") to the detriment of data subjects or for purposes other than those declared by the controller, it was considered appropriate to request, on the basis of the given draft, including the opinion of the Intelligence and Security Service, from the perspective of ensuring information security.

It was pointed out that in the case of use by providers in the Republic of Moldova of foreign systems/platforms, managed/created by non-resident providers, whose servers are located outside the country, the situation of cross-border transmission of personal data collected/ processed through these systems/platforms automatically arises, which determines the mandatory applicability of Article 32 of Law 133/2011.

5. *On the draft law amending Article 5 para. (8) of the Law no. 308/2017 on preventing and combating money laundering and terrorist financing NCPDP* communicated that, according to the information related to the draft, the presentation of identity documents when performing currency exchage

exchange operations becomes mandatory, regardless of the amount, representing an important measure to prevent money laundering and terrorist financing, which helps to protect the financial system and ensure a safe and transparent financial environment.

In this context, the NCPDP specified that such amendments to Law No. 208/2017, generate massive/major personal data processing operations, to be carried out in strict compliance with the provisions of Law No. 133/2011 on personal data protection.

However, according to the official website of the National Bank of Moldova[1], as of 01 August 2023, there are 408 currency exchange offices (legal entities) that hold the license of the National Bank of Moldova to perform currency exchange operations with natural persons on the territory of the Republic of Moldova.

Similarly, 747 foreign exchange offices (including foreign exchange machines) of licensed banks performing currency exchange operations with natural persons on the territory of the Republic of Moldova and 7 hotels holding the license of the National Bank of Moldova for

[1] *https://www.bnm.md/ro/content/informatie-aferenta-caselor-de-schimb-valutar*

currency exchange activity with natural persons (purchase operations) through their own foreign exchange bureau were certified.

The above-mentioned figures raise concerns regarding the level of awareness/preparedness of the foreign exchange entities and their level of equipment, both technically and physically/ organizationally (*given the large number of them operating on the territory of the Republic of Moldova*), in the application and implementation of the new provisions, in order to ensure compliance with the processing of personal data, including respect for the rights of data subjects and ensuring the confidentiality of personal data[2] and the security of personal data when processing them[3].

It was noted that Article 5 of Law No 133/2011 sets out the legal grounds for personal data processing. For example, as appropriate to the case at hand, the consent of the personal data subject is not required in cases where the processing is necessary for the performance of an obligation of the controller by law.

In this situation, for the legal obligation to be valid and binding, the law must be known to the person to whom it applies, it must be accessible, it must meet the criterion of foreseeability and it must also comply with the legislation on personal data protection, including the requirement of necessity and proportionality in relation to the intended purpose, in order to exclude any unjustified intrusion into the privacy of the natural person, as well as safeguards to ensure the rights of data subjects, to ensure the security of personal data processing and the confidentiality of such data.

Also, it should be taken into account the principles of lawmaking, as reflected in Law No 100/2017 on normative acts, in accordance with which the draft normative act must be clear, predictable and sufficiently accessible.

However, the format in which para. (8) of Art. 5 – *currency exchange operations shall be carried out only upon presentation of identity documents, and the data therein shall be recorded by the foreign exchange entity,* leads to some ambiguities, in particular: what categories of personal data shall be processed from customers, in their capacity as data subjects, however, the term "*data*" is a general and interpretative one; what would be the mode of personal data processing by cas exchange entities, electronic/manual/mixed; to which persons/authorities such data may be disclosed and for what purposes, etc.

At the same time, according to the information note to the draft law, financial institutions have a legal responsibility to verify the identity of customers and to ensure that financial activities are legal, at what point it was noted that it is not clear to which financial activities the note refers and by which means the institutions concerned will ensure that financial activities are legal.

Thus, it was considered appropriate to supplement Article 5 of Law no. 308/2017 with clear provisions, which would place responsibility on the National Bank of Moldova to establish and regulate a secure and uniform mechanism for the collection and management of personal

[2] *Art. 29 para. (1) of Law 133/2011, controllers and third parties who have access to personal data are obliged to ensure the confidentiality of such data, except in the following cases: a) the processing relates to data voluntarily and manifestly made public by personal data subject; b) the personal data have been depersonalized*

[3] *Article 30 (1) of Law 133/2011, when processing personal data, the controller is obliged to take the necessary organizational and technical measures to protect personal data against destruction, alteration, blocking, copying, dissemination and other unlawful actions, measures designed to ensure an adequate level of security with regard to the risks presented by the processing and the nature of the data processed.*

data by currency exchange entities - in the form of a register/system, ensuring sufficient and adequate safeguards for the rights and freedoms of data subjects, conditions that would give citizens confidence that their personal data are processed securely, and to the state an effective control over the data contained in this register.

6. On the draft decision on the approval of the "Concept of the Human Resources Information System for the Health System (SI ERUSS)", the NCPDP proposed the following:

In Chapter IV, the organisational space of the SI ERUSS, it was proposed to determine/identify the users and data providers, as participants in the SI ERUSS, in accordance with the provisions of the Law No 71/2007 on registers, this is why it was recommended to expressly nominate them.

At point 18, sub-point 1 of the draft, which lists the characteristics of the data subject "Employee", it was mentioned that personal data relating to health constitute special categories of data whose legal protection regime is more stringent and requires appropriate and compliant processing, in compliance with the principles of non-excessiveness and proportionality, and that the purposes and functions outlined in the draft do not justify the processing of these categories of data.

It was noted that, according to point 28, the validation of employees' personal codes will be ensured through the electronic government service MConect *for retrieving data on the employee's personal code*, name, surname, address, date of birth and *information on children* (personal code, name, surname, date of birth).

In this context, it was noted that the primary purpose of the IS ERUSS is the *automation of human resources management processes in health at the system level,* the creation of the single electronic register of staff in the health system, the automation of the processes of registration and management of medical staff and *not the collection of personal data of minors of employees in the medical/health system*. Thus, the causal link between the processing of personal data of minors and the purpose stated in the draft Concept proposed for endorsement cannot be established, which makes it necessary to review the volume of data proposed to be collected.

Point 25 of the SI ERUSS specifies that the infrastructure of presentation of the web portal www.eruss.gov.md shall present a complex interactive interface, composed of several modules and working levels, having the capacity to operate with different content, textual, files of different formats, accessible to users both in *open and closed form*, without specifying which information will be open.

In this context, it was recommended to the author of the draft to expressly determine the categories of personal data, which will be open/public, in order to exclude as much as possible the prejudice to the interests and rights of the personal data subjects concerned.

Last but not least, attention has been drawn to the problematic nature of recording the state identification number (IDNP) by health employees in the documents related to the provision of healthcare, through the method of disclosure and inclusion in observation records, prescriptions for compensated medicines, etc.

It has been stated that the IDNP of the natural person falls under the notion of personal data, whose legal regime of confidentiality and security must be respected by any person, and its processing must be carried out in strict compliance with the law.

It has been specified that, by recording the state identification number, the name/surname of the medical staff in the observation records, prescriptions for compensated medicines, etc., these data become public, circulating, which generates increased risks for the privacy of the data subjects.

In these circumstances, given that the SI ERUSS is part of the Integrated Medical Information System, as well as of the Medical Register, which will be responsible for the human resources component and will ensure functional control of human resources in health, it was proposed, at this stage of development/implementation of the information system, to assign and validate for medical staff an identification/registration number different from the IDNP, which will be recorded on the medical documentation.

It was recommended to add a new letter to the information object *"Doctor/pharmacist/medical assistant"* or to supplement letter b) point 22 subpoint 3) with rules on the identification of the doctor, including on the basis of a separate/supplementary numerical code/registration number, replacing the IDNP and to be indicated in the observation records, prescriptions for compensated medicines, etc.

It has been specified that this mechanism of randomly assigning a code to each individual medical staff member, different from the IDNP, which will be made public, does not cancel the right of the data controller to process the IDNP of medical staff within the SI ERUSS system for the purpose of functional control relating to the recording and management of human resources.

This mechanism is designed to ensure the compliance of personal data processed by the Ministry of Health and to strengthen respect for the right to personal data protection.

Subsequently, it was reiterated that the issue of requiring personal data subjects to disclose their IDNP to an undefined circle of persons was subject to constitutional review by the Constitutional Court in its judgment of 22 May 2014[4], in which it found unjustified interference in the privacy of persons engaged in liberal activities.

7. On the draft law on the amendment of some normative acts (amendment of the Criminal Code and the Contravention Code) registered at the State Chancellery under the unique number 533/ MJ 2022, the NCPDP noted that according to paragraph 35 of the draft submitted for approval, the Criminal Code is supplemented with Article 177[1] "*Falsification of identity*".

In this regard, it was specified that in accordance with Article 15 of the Criminal Code, the degree of the offence is determined according to the signs characterising the elements of the offence: object, objective side, subject and subjective side.

Accordingly, Article 126 of the Criminal Code entitled *"Extremely large proportions, large proportions, considerable damage and essential damage"* sets out the situations when *large proportions* and *extremely large proportions* are considered, as well as the criteria for determining whether the damage caused is considerable or essential.

In the context of the mentioned provisions, an essential condition for the initiation of criminal proceedings is the occurrence of the harmful consequences in the form of large or extremely large damages, which in turn are increased from year to year, depending on the forecast average monthly salary per economy, established by the Government Decision in force at the time of the offence.

[4] *https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/ro-h_13_2014_ro.pdf*

The analysis of the new offence " *falsification of identity*", which was to be introduced into the Criminal Code, does not indicate that the victims have suffered large or extremely large material damage, but is conditioned only on the action of misleading or maintaining error in order to produce a legal consequence, rules which are general and interpretable from case to case.

For these reasons, the criminal act that is intended to be criminalized, in the wording set out, could create a conflict of norms with the offence set out in Article 74^1 of the Contravention Code, according to which *failure to comply with the basic conditions for the processing, storage and use of personal data, with the exception of the cases provided for in paragraph 1 of Article 74^1 of the Criminal Code, may result in a breach of the rules of the Criminal Code. (5), is punishable by a fine from 60 to 90 conventional units imposed on the natural person, by a fine from 90 to 180 conventional units imposed on the person holding a position of responsibility, by a fine from 120 to 300 conventional units imposed on the legal person with or without deprivation, in all cases, of the right to carry out a certain activity for a period from 3 months to one year.*

In this regard, it has been noted that acts of unlawful use of personal data of a data subject without the consent of the data subject are frequently committed, either with the purpose of causing consequences, or by presenting a false identity or attributing such identity to another person, in particular by registering and/or using user accounts on social media platforms, web portals, e-mail addresses, telephone numbers, access cards or other information society services, in order to mislead or deceive in order to produce a legal consequence - acts which, in the absence of clearly determined damage, may be qualified, including in terms of the criminal offence provided for in Art. 74^1 para. (1) Contravention Code.

Thus, there is a risk that an act of unlawful processing of personal data may be classified as a crime and/or a offence on the basis of arbitrary and discretionary criteria by those who have the power to enforce criminal and contravention law.

In summary, it was concluded that the new criminal offences are formulated in an vague and unclear manner in relation to the offence and will give the authorities who are to apply them an excessive margin of discretion, where, it was considered appropriate to make changes to the content of Article 177^1 of the draft from the perspective of the damage caused, so that the regulatory framework offers the possibility of effective investigation of these categories of offences and does not create conflicts with the contravention offence.

The reasoning set out above was also presented as valid in relation to the offences provided for in Articles 259 and 260 of the draft amendment to the Criminal Code.

8. *During the public consultation process, the NCPDP presented its opinion on the draft law on counter-intelligence and foreign intelligence activities*, examining the provisions of the draft law in the light of the provisions of international human rights treaties ratified by the Republic of Moldova, but also taking into account the case law of the ECHR in this field, the following general conclusions were presented:

- The purpose of the draft may fall within the exceptions provided for in Article 54 (2) of the Constitution of the Republic of Moldova and Art. 8 (2) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;
- The Republic of Moldova, as a State party to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and to the Convention for the Protection of

Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, has a certain degree to determine the best policy in the field of ensuring State security;

- It can be considered that the draft pursues a legitimate aim and the adoption of such regulations might be necessary in a democratic society **only if certain minimum safeguards for the protection of the persons concerned by the secret surveillance measures are respected and if it is possible to challenge them before an independent judicial authority, preferably in court.**

However, according to the wording of the draft provisions, the provisions of the international human rights treaties ratified by the Republic of Moldova and the case law of the ECHR in this field were not taken into account when drafting the draft, and the following was generally found:

1. The provisions of the draft not only restrict the exercise of the right to privacy, the inviolability of the home and the secrecy of correspondence, but also affect the very existence of these rights (*lack of minimum guarantees of protection, lack of procedural guarantees for challenging secret surveillance measures, lack of mechanisms for effective and permanent control by an independent judicial authority);*
2. The authors, including in the information note to the draft, have not provided arguments that could reasonably justify that, in establishing the regulatory framework in the field of national security, the margin of appreciation of a state party to the international conventions in the field of human rights ratified by the Republic of Moldova has not been exceeded;
3. The draft law does not comply with the requirements of clarity, predictability and accessibility, since its provisions do not clearly and exhaustively define the nature of the offences which may allow the initiation of surveillance measures and the categories of persons who may become the subject of such measures;
4. The provisions of the draft do not contain sufficient safeguards (at least minimum safeguards of protection) to eliminate abuses and ensure respect for fundamental human rights and freedoms;
5. The issue of notification of persons concerned by secret surveillance measures is not sufficiently regulated (*at least a posteriori, when the purpose is achieved*);
6. The provisions of the draft do not ensure an effective measure of challenging or repairing their consequences for the persons concerned by the surveillance;
7. The authors have not provided sufficient arguments justifying the proportionality of the intention to increase the term of the surveillance measures up to 2 years in relation to the consequences of the interference in the private life of the persons subject to these measures;
8. There is a gap in the regulation of the procedures for the retention, consultation, examination, use, transmission and destruction of intercepted data;
9. There are no safeguards in place to exclude abuse and risk in relation to the procedure for authorising surveillance measures by the heads of the authority competent to carry out such measures;

10. The draft law provides for inadequate control mechanisms in order to exclude potential abuses it is crucial to establish effective and permanent control mechanisms, which can be achieved in particular by an independent judicial authority.

In conclusion, it was noted that failure to adapt the draft law on information and counter-information activity to the requirements and criteria mentioned above would undermine the existence of fundamental rights guaranteed by the Constitution and would create the conditions for the Republic of Moldova to be condemned as a party to international human rights treaties.

Afterwards, the NCPDP representative participated in the public debates organized on the platform of the Committee on National Security, Defence and Public Order of the Parliament of the Republic of Moldova, coming up with comments and proposals to improve the content of the draft.

CHAPTER VIII

INTERNATIONAL COOPERATION

International cooperation continues to be the advocate of institutional development goals: the accomplishments in this area being achieved through sharing the experience, the expertise and the best practices with other Data Protection Authorities and through the training provided by EU experts within TAIEX projects and the GIZ Eastern Partnership Regional Fund for Public Administration Reform, as well as through the adoption and practical application of international standards for the personal data protection.

Cooperation, both at European and international level, is a strategic issue that requires involvement in all developing initiatives.

In 2023, the strengthening of international collaboration was accomplished through the active participation of representatives of the NCPDP at the plenary meetings of the European Data Protection Board (EDPB) and the Council of Europe. It is to be noted that the Republic of Moldova has been the observer in the EDPB since 2017.

During the year 2023, international meetings and sessions were held both online and in person.

Plenary meetings of the European Data Protection Board

During the 2023, the NCPDP representatives participated in 6 online plenary meetings, as well as in three of them were held in Brussels with physical presence. A number of important documents were adopted during the European Data Protection Board plenary meetings, including:

- Guidelines 03/2021 on the application of Article 65 (1) (a) GDPR;
- Guidelines 05/2021 on the Interplay between the application of Article 3 and the provisions on international transfers as per Chapter V of the GDPR;
- Guidelines 03/2022 on deceptive design patterns in social media platform interfaces: how to recognise and avoid them;
- Guidelines 04/2022 on the calculation of administrative fines under the GDPR;
- Guidelines 07/2022 on certification as a tool for transfers;
- Statement 1/2023 on the first review of the functioning of the adequacy decision for Japan;
- Information note on data transfers under the GDPR to the United States after the adoption of the adequacy decision on 10 July 2023;
- EDPB-EDPS Joint Opinion 02/2023 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the digital euro;
- EDPB Document on the procedure for the adoption of the EDPB opinions regarding national criteria for certification and European Data Protection Seals.

The purpose of these meetings is to determine the requirements for international cooperation in order to enhance the implementation of personal data protection legislation, as well through the notification, assistance with investigations and exchange of information, subject to adequate safeguards for the personal data protection.

Plenary meetings within the Council of Europe

The Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (Convention 108)

During the year 2023, the NCPDP's management attended two plenary meetings of the Advisory Committee of Convention 108 which were held in person.

The meetings focused on various topics of high importance, including the Convention 108+ and the status of current ratifications and accessions, personal data protection for anti-money laundering measures and combating the terrorism financing, in the context of crossborder data flows, interpretative document to Article 11 of the Convention 108+, personal data protection in the electoral process (including biometric data), cooperation with other bodies and entities of Council of Europe, as well as major improvements and actions in the field of data protection.

The delegation of the NCPDP reported about the status of ratification of Protocol CETS No. 223

on amending the Convention 108, pointing out that the draft ratification document has been submitted to the Ministry of Justice for the necessary actions to ensure submission of the draft by the Government of the Republic of Moldova to the Parliament of the Republic of Moldova. The Republic of Moldova is in the process of guaranteeing the transposition of Regulation (EU) 2016/679 and Directive (EU) 2016/680 into the national legislation.

The delegation also reported about developments and actions in the field of data protection at the national level.

Simultaneously, we mention that, of the 46 member states of the Council of Europe and 9 non-member states (total of 55 states), the Protocol amending the Convention 108 for the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data was signed by 45 states from the total number and ratified by 31.

Cooperarea cu Eurojust, European Data Protection Authorities and national institutions in the field of personal data protection

➢ In accordance with the provisions of Article 19 (2) of the Cooperation Agreement between the Republic of Moldova and Eurojust, according to which the Data Protection Officer of Eurojust and the Data Protection Authority of the Republic of Moldova shall report to each other, at least once a year, on the implementation of the provisions of the Agreement, NCPDP had reported to Eurojust the information regarding the activity of the Center and the implementation of the legal provisions of personal data protection, as well as the collaboration with the General Prosecutor's Office.

We mention that the cooperation with Eurojust represents a key point in the development of relations of international legal assistance in criminal matters in compliance with the European standards and in the sense of European integration vector of the Republic of Moldova.

➢ On 10-12 May 2023, the representatives of the NCPDP participated in the **31st Spring Conference of the European Data Protection Authorities** in Budapest, Hungary.

During the working sessions, topical data protection issues were presented, such as assessing the social impact of the use of new technologies in different areas; interaction

between Data Protection and Competition law; court decisions: resolutions and amendments to the Rules of Procedure; best practices/case studies in enforcement cooperation between EEA and non-EEA countries.

For the first time at a Spring Conference of the European Data Protection Authorities, an Open Day was organised. This practice gave the opportunity to several institutions, NGOs or other organisations that expressed interest in the topics covered during the event to participate online.

The event was attended by the representatives of Central and Eastern European Data Protection Authorities, the Council of Europe, the European Data Protection Board, the European Data Protection Supervisor, where they had the opportunity to exchange experience and best practices in the field of personal data protection, including the role of the Data Protection Officer within a public or private entity.

➢ From 1 to 3 November 2023, the NCPDP's representative participated in the ***Internet Freedom Summit 2023,*** which took place in Ohrid, Republic of North Macedonia.

The event included interactive sessions, workshops, roundtables and training sessions, focusing on topical issues in the field of personal data protection and privacy, such as:

- Privacy in a connected world: Navigating and Challenges of Data Protection in the Digital Age;
- International data protection standards and the importance of harmonisation for efficient cross-border data transfers;
- Balancing privacy and technological innovation;
- The role of regulators in promoting a privacy-sensitive innovation culture;
- Strategies for monitoring and enforcing data protection regulations on online platforms;
- The role of data protection authorities in ensuring compliance and addressing detected breaches;
- The future of privacy: emerging technologies and trends, etc.

At the event, the NCPDP's representative addressed the topic - "***Balancing privacy and data protection from a South-East European perspective***". Participants also shared their views on strategies for monitoring and enforcing data protection regulations on online platforms, in particular, on the future of privacy in an era of artificial intelligence, blockchain and other new technologies impacting privacy

➢ From 8 to 9 November 2023, the NCPDP's representatives participated in ***the European Case Management Workshop 2023***, held in Bern, Switzerland, an annual event that provides a forum for participatory dialogue between Data Protection Authorities on the challenges they face and the solutions they apply in their daily practice.

The aim of the event was to focus on topical issues in the field of personal data protection and privacy, in particular such as:

- Handling unfounded or excessive requests - as per Article 57 (4) of the GDPR;
- Essential personal data protection safeguards for law enforcement cooperation between data protection authorities in the EEA;
- GPS tracking in employment relationships;
- Facial recognition and detection through the lens of personal data protection etc.

The European Case Management Workshop 2023 was attended by 82 representatives from 29 countries and 37 Data Protection Authorities

➢ From 13 to 15 December 2023, the NCPDP's representative participated in ***Cyber Security Policy Summit*** and ***Closing Conference of the CyberEast Project***. The event took place at the Palace of the Parliament in Bucharest, Romania, and was a part of the *Octopus 2023* Conference.

The Cyber Security Policy Summit in the Eastern Partnership Region was dedicated to the discussion of regional priorities and the adoption of the second *Regional Declaration on Strategic Priorities*, 10 years after the first version of this document (*Declaration on Strategic Priorities for the Cooperation against Cybercrime in the Eastern Partnership Region*, adopted in Kiev in 2013). *The Closing Conference of the CyberEast Project* has addressed the topics related to legislation and policies, as well as the development of capacity and cooperation from the perspective of national partners which demonstrate the impact and relevance of the project in improving their capacities on cybercrime and electronic challenges.

➢ On 25 January 2023, the NCPDP and the General Police Inspectorate (GPI) approved and signed the ***Training plan in the data protection field*** for the GPI subdivisions, as well as the ***Additional Protocol to the Cooperation Agreement*** signed by the Parties in 2019. The main purpose of the Training Plan was to increase the awareness of GPI subdivisions' employees about the principles of personal data protection and to ensure the proper implementation of the relevant legal provisions in their work.

The Additional Protocol aims to strengthen cooperation and information exchange in the field of data protection, to organise joint training and events, as well as to ensure continuous efforts to improve the protection of citizens' rights and freedoms with regard to personal data processing in accordance with national and international standards.

➢ On October 17, the NCPDP representatives participated in the Conference "***GDPR4BUSINESS***", organized by the National Association of ICT Companies within the ABA Rule of Law Initiative Project "*Personal Data Protection – Rights and Obligations in the Republic of Moldova*" in partnership with the European Business Association (EBA Moldova).

At the opening session, the Deputy Director of the NCPDP, Angela COLOMIICENCO, thanked the National Association of ICT Companies and its partners for their contribution to the initiation and organisation of the conference, welcoming the participation of business, civil society and representatives of public institutions in the event, which she described as testimony to the strengthening of cooperative relations in the field of personal data protection.

Mr. Alexei STRAHOV, Head of the Prevention, Surveillance and Evidence Department, participated in the conference as an expert on behalf of the NCPDP, who addressed the topic ***"Data Protection Officer" (DPO)***, highlighting the newest and important aspects required by the provisions of Law 133/2011 on the protection of personal data, appointment of the DPO, DPO function, and DPO tasks.

At the same time, the conference presented practices with applicable content for business and representatives of public authorities, such as:

- key aspects of the draft law on Personal Data Protection
- international and regional experience in the application of GDPR
- solutions and responses to situations, cases and challenges faced by business and public authorities in implementing the harmonised legal framework.

During the event, as speakers, participated state officials, national and international experts in the field of data protection.

EU projects

During 2023, the CNPDCP applied for, won and received support from the ***TAIEX*** project ***- Technical Assistance and Information Exchange Instrument*** in the organisation of national conferences, study visits and expert missions for the public sector, namely:

Expert mission
"Personal data processing for statistical purposes"

In the period 29-30 March, the NCPDP in collaboration with TAIEX project experts organised the ***Expert Mission "Personal data processing for statistical purposes" in online format***. The objective of the Expert Mission was to present the European legal and operational best practices on the mechanisms of processing and storage of personal data for statistical purposes by the National Bureau of Statistics (NBS).

The event took place for two days, featuring discussions between EU experts, the NCPDP the NBS in order to identify issues related to personal data processing for statistical purposes, ensuring guarantees on the of personal data processing and respect for the rights of data subjects. On the second day, a training course was held for representatives of several public institutions. The Expert Mission was moderated by data protection experts from Romania and Greece, addressing topics such as general conditions of data processing, data storage for statistical purposes, access to informational systems and data protection regulations in this context. The event was attended by 24 representatives of public sector.

National Conference "Data Protection Impact Assessment and the Role of the Data Protection Officer"

On 10 July, the NCPDP held the national conference "***Data Protection Impact Assessment and the Role of the Data Protection Officer***".

The aim of the workshop was to takeover the legal and operational best practices by the representatives of public institutions on Data Protection Impact Assessment (DPIA) mechanisms, processing operations requiring a DPIA, and the role of the Data Protection Officer (DPO) within public sector personal data controllers.

The event was opened by NCPDP's Director Victoria MUNTEAN, who emphasized the necessity for vigorous personal data protection in the context of the increasing level of the digitization of society.

The conference, moderated by data protection experts from Italy and Malta, addressed topics such as the necessity and proportionality of DPIAs, scenarios for data protection impact assessment, prior consultation in situations of increased risk, the necessary resources for a Data Protection Officer, as well as best practice examples for assigning and supporting DPOs. Around 60 representatives of the public sector attended the event.

Study visit "Reconciling the right of access to information and the personal data protection"

In the period 18-19 October, the representatives of the NCPDP carried out a study visit entitled ***"Reconciling the right of access to information and personal data protection"***. The event was hosted by the French National Commission for Information Technology and Civil Liberties (CNIL).

The purpose of the event was to take up the best legal and operational practices on mechanisms to reconcile the right of access to information and the protection of personal data. During the study visit, moderated by experts in the field of personal data protection from the CNIL and CADA – Commission for Access to Administrative Documents, topics of importance such as: protection of personal data in the exercise of the right of access to information; reconciling the right of access to information and the right to protection of personal data; request for access to administrative documents or exercise of the right of access by the data subject, how to distinguish them and what is the impact; publication and re-use of data of public interest; re-use of data of public interest for scientific research purposes, etc. have been analysed and discussed.

Collaboration with the GIZ Eastern Partnership Regional Fund for Public Administration Reform)

In 2023, thanks to the fruitful collaborative partnership with the Eastern Partnership Regional Fund for Public Administration Reform *(implemented by the German International Cooperation Agency (GIZ) and funded by the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ),* NCPDP's members participated in four Academies on "*Service Design and Delivery in a Digital Age*". These Academies contributed to capacity building in the fields such as user-centric digital public services, digital transformation, quality management systems and quality culture, information collection and user feedback.

CHAPTER IX

AWARENESS AND TRAINING ACTIVITIES

During the year 2023, the NCPDP has made remarkable progress in the area of awareness and training activities in the field of personal data protection. Trainings were conducted with physical attendance as well as in online or hybrid formats for a record number of public institutions. Trainings were also organised for the subdivisions of the General Police Inspectorate and for medical institutions both in Chisinau municipality and in the country.

At the same time, an information and awareness campaign in the school community continued during the same period under the title: ***"Personal data protection and the safety of children in the online environment".*** Similarly, during the reference period, the NCPDP also organised street actions with different topics in the context of several events.

AWARENESS ACTIONS

During the 2023, the information and awareness-raising campaign for school communities continued under the title: "Personal data protection and the safety of children in the online environment". The aim of the campaign was to provide the school community with high visibility on data protection and child safety online at local and national level by promoting empowerment and best practice for intervention and support. The topics covered in the training included: general notions on personal data; correct use of pictures/video online; risks and threats online; communication on social networks etc. Four training courses were organised in the school community:

27 January - Public Institution "Gheorghe Asachi Theoretical Lyceum""

17 May - Public Institution "Mircea Eliade Theoretical Lyceum"

18 May - Public Institution "Ion Creanga Theoretical Lyceum"

07 December - Public Institution "Dante Alighieri Theoretical Lyceum"

In this context, about **160** pupils were trained.

➢ On 27 January 2023, a street action was organised by NCPDP's representatives in the context of the celebration of the European Data Protection Day. In this context, a group of NCPDP employees distributed informational materials to passers-by in front of the Triumphal Arch in Chisinau municipality. People were informed about the meaning of "*Data Protection Day*", the concept of personal data, the rights of personal data subjects, data security and confidentiality measures, as well as the principles of personal data protection. At the same time, they were informed about the possible situations of non-compliant processing of personal data, providing them with practical guidance and recommendations that should be undertaken in such situations

➢ On 13 May 2023, the NCPDP joined the initiative of the EU Delegation to the Republic of Moldova and participated in the inauguration event of the European Village, organised annually on the occasion of Europe Day. This year's edition was held under the slogan "*European Moldova*", the event took place in the Great National Assembly Square in Chisinau. Participants had the opportunity to interact with the representatives of public institutions, diplomatic missions of

EU Member States accredited in Chisinau, to get acquainted with projects carried out with the support of the European Union, to participate in various educational, creative and interactive activities, to taste European cuisine and to participate in information sessions on current topics. The representatives of the NCPDP set up a stand with educational-informative materials and promotional fliers, and the general public was informed about the field of personal data protection. Amongst the topics of interest both for adults and children, the following can be mentioned: the concept of personal data, the rights of data subjects, data security and confidentiality measures, principles of personal data protection etc.

Also, during 2023, the NCPDP developed and published on the official website www.datepersonale.md **119** press releases. Likewise, the authority has developed and published information newsletters with reference to statistical information regarding the activity of NCPDP, as well as other useful information at the national and international level in the field of personal data protection.

TRAINING ACTIVITIES

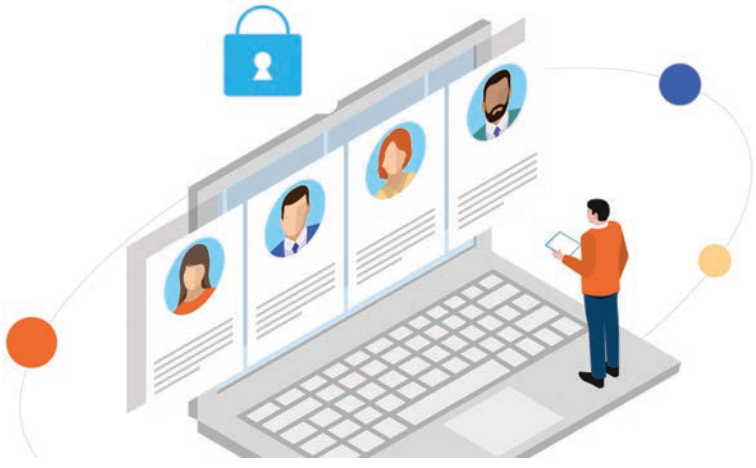

During the 2023, NCPDP organized a record number of trainings courses for representatives of public institutions, General Police Inspectorate's subdivisions and medical institutions both in Chisinau and in the territory.

➢ On 25 January 2023, the NCPDP and the General Police Inspectorate (GPI) approved and signed the ***Training plan in thefield of data protection*** for the GPI subdivisions, therefore several training courses were organised during the year. The purpose of these training courses was to increase the awareness of GPI subdivisions' employees about the principles of personal data protection and to ensure the proper application of the relevant legal provisions in their work. During the trainings, some of the important topics were addressed, such as: definition of general notions of personal data protection; the legal way of personal data processing in the activity carried out by the employees of the GPI subdivisions; the requirements for personal data protection, in the exercise of official duties; the obligations of the police body as a data controller in relation to the data subject; the correct procedure of accessing personal data through the State Information Systems, as well as keeping correct audit records of such accesses; personal data security and confidentiality measures etc. Thus, training courses were organised for the following subdivisions:

- 1st February – Anenii Noi Police Inspectorate of the GPI;
- 6th March – National Inspectorate of Investigation (NII) of the GPI;
- 24th March – National Centre for Combating Trafficking in Human Beings of the NII;
- 7th April – National Public Security Inspectorate, Regional Directorate "Centre" of the GPI;
- 25th April – Buiucani Police Inspectorate of the Chișinău Police Department;
- 5th May – Ciocana Police Inspectorate of Chișinău Police Department;
- 22nd May – Râșcani Police Inspectorate of Chișinău Police Department;
- 5th June – General Directorate for Criminal Prosecution of the GPI;
- 23rd June – Police Department of ATU Gagauzia;
- 11th July - Ialoveni Police Inspectorate of the GPI;
- 17th July - National Public Security Inspectorate (INSP), Southern Directorate of the GPI;
- 3rd August - Botanica Police Inspectorate of the Police Directorate;
- 29th August - National Public Security Inspectorate (INSP), Northern Directorate of the GPI;
- 5th September – Sîngerei Police Inspectorate of the GPI;
- 19 September - Straseni Police Inspectorate of the GPI;
- 3rd October - Telenesti Police Inspectorate of the GPI;
- 10th October - Taraclia Police Inspectorate of the GPI;
- 7th November - DAI, DCPI Interpol of GPI, DPC and DPI of GPI;
- 27th November - Central Police Inspectorate of Police Directorate;
- 5th December - Police Department of Chisinau municipality.

In this context, about **1200** representatives of the GPI subdivisions were trained.

✓ Also, the training courses were organized for a number of medical institutions on "***Legal provisions in the field of personal data protection***". The aim of the training courses was to strengthen the capacities of medical staff by familiarizing, raising awareness and informing them about the field of personal data protection. Thus, the trainings took place:

- 9th June – Family Doctors Center from Bălți municipality
- 21st June – Central Territorial Medical Association
- 28th June – Nicolae Testemițanu University Primary Health Care Clinic
- 27th September – Municipal Children's Hospital No. 1
- 4th October – IMPS "*Ungheni District Hospital*"
- 16th October – IMPS "*Glodeni District Hospital*"
- 3rd November – Institute of Physiopneumology "*Chiril Draganiuc*".

In this context, about **550** representatives of medical institutions were trained.

✓ Throughout 2023, the NCPDP has demonstrated its openness and a spirit of collaboration, organising multiple training courses for representatives of public institutions at their request. The training courses aimed at familiarizing representatives of public sector with the aspects of personal data protection in the public service, the regulation of processing procedures, as well as the personal data confidentiality and privacy in accordance with the actual legislation. Training courses were organised for the following institutions:

- 31st January - representatives of the libraries in the Chișinau municipality and other districts of the Republic;
- 12th May - National Health Insurance Company;
- 26th May - Cahul General Directorate of Education;
- 29th May - State Tax Service;
- 14th June - Ministry of Internal Affairs;
- 16th June - National Agency of Road Transport;
- 13th September - Ministry of Finance;
- 28th September - National Anticorruption Centre;
- 29th September - Agency for Court Administration, Southern Region;
- 2nd October - General Inspectorate of Carabineers;
- 6th October - General Inspectorate of Carabineers Training Centre;
- 11th October - Regional Directorate "Centre" of the General Inspectorate of Carabineers;
- 12th October - Agency for Court Administration, Northern Region;
- 13th October - Agency for Court Administration, Centre Region;
- 18th October - Regional Directorate "Centre" of the General Inspectorate of Carabineers;
- 20th October - Regional Directorate "South" of the General Inspectorate of Carabineers;
- 25th October - Regional Directorate "North" of the General Inspectorate of Carabineers;
- 31st October - Ministry of Energy;

- 1st November - General Directorate of Education, Youth and Sport of the Chisinau Municipal Council;
- 9th November - National Integrity Authority;
- 16th November - State Chancellery;
- 17th November - Directors of early education institutions in Chisinau municipality;
- 22nd November - Directors of educational institutions in Chisinau municipality;
- 23rd November - Ministry of Infrastructure and Regional Development;
- 28th November - Ministry of Labour and Social Protection;
- 29th November - Republican Psycho-Pedagogical Center;
- 6th December - State Protection and Guard Service;
- 8th December - Ministry of Agriculture and Food Industry;
- 18th December - National Agency for Food Safety.

Around **2000** public authority representatives were trained during the events.

At the same time, the NCPDP has organised **5** training courses for the persons designated by the controller or the processor as Data Protection Officer.

This obligation is established by the provisions of Law no.133/2011 on personal data protection of personal data, which establishes the duty of the controller and the processor

to appoint a Data Protection Officer in the cases provided by the Article 25 of the above-mentioned law. The purpose of the training courses was to develop theoretical knowledge in the field of personal data protection and practical skills in applying the relevant regulations and legislative requirements. During the trainings, important topics were discussed, such as definition of general notions related to the field of personal data protection; rights of personal data subjects; processing of special categories of personal data; principles and legal grounds for processing personal data; ensuring security and confidentiality of processed personal data; issues related to the Data Protection Officer (DPO); issues related to Data Protection Impact Assessment, etc. So far, about **45** DPOs from both the public and private sectors have been trained.

CHAPTER X

MANAGERIAL ACTIVITY OF THE NCPDP

Management of human resources

Human resources are the core element of any institution, contributing significantly to the achievement of the entity's objectives and having a significant impact on its performance.

Effective human resource management not only contributes to the long-term success of the authority, but also to creating a motivating and fair working environment for employees.

In the performing of its tasks, the NCPDP consists of 8 structural subdivisions (departments and services), in accordance with the structure approved by Law No 182/2008, which remains unchanged since 2017.

The National Authority for the Control of Personal Data Processing is staffed by law graduates, supplemented by specialists in the field of international relations, public administration, economists, as well as auxiliary staff, with a total of 45 units according to the following categories of functions:

- 2 positions of public dignity (Director and Deputy Director);
- 42 public functions, including 11 managerial public functions and 31 executive functions;
- 1 auxiliary staff (driver).

Thus, at the beginning of the reporting period, 33 employees were actually working in the institution, and at the end of the period - 32.

Staff level for 2023

	Positions of public dignity	Managerial public functions	Execution functions	Auxiliary staff	Total number of persons
The staff limit on 31.12.2023, units	2	11	31	1	45
Public positions/ positions occupied on 31.12.2023, persons	2	11	18	1	32
Occupancy rate of public offices/ posts, %	100	100	58,1	100	71

Within the National Data Protection Authority, a gender equality policy is applied in the recruitment and human resources management process, however, there is a prevalence of female employees over male employees, i.e. the share of women in 2023 is 69% (22) and that of men is 31% (10).

The average age of employees per authority is 39 years. In the age structure, the trend of the last few years continues with the employment of people aged 35-45 years having the highest share - 43.8% of the total number of employees actually employed.

In the table below we see the share of employees of the NCPDP by age and gender, by type of function.

NCPDP staff by age and gender categories

Year 2023	*Total number of persons*		*Positions of public dignity*		*Managerial public functions*		*Execution functions*		*Auxiliary staff*	
	Women	*Men*	*Women*	*Men*	*Women*	*Men*	*Women*	*Men*	*Women*	*Men*
Number of persons	***22***	***10***	***2***	***-***	***9***	***2***	***11***	***7***	***-***	***1***
< 25 years	*4*	*1*	-	-	-	-	*4*	*1*	-	-
25-35years	*3*	*3*	-	-	*1*	-	*2*	*3*	-	-
35-45 years	*11*	*3*	*1*	-	*7*	*2*	*3*	*1*	-	-
45-55 years	*3*	*1*	*1*	-	*1*	-	*1*	*1*	-	-
55-63 years	-	*1*	-	-	-	-	-	*1*	-	-
> 63 years	*1*	*1*	-	-	-	-	*1*	-	-	*1*

Although the national framework regulating salary policies in the budgetary sector, in place in 2023, conditioned the resigning of many NCPDP's specialists to budgetary institutions with more attractive salary conditions, in the reporting year the turnover rate was 18%, significantly lower than in 2022 (37%).

Staff turnover

Years	Average number of employees	No. of persons whose service/ employment relationship ended	Turnover %
2018	*32*	*8*	*23*
2019	*33*	*8*	*24*
2020	*36*	*6*	*18*
2021	*39*	*13*	*35*
2022	*32*	*13*	*37*
2023	*32*	*6*	*18*

During 2023, 6 employees resigned and 8 people were hired, 5 of whom were beginners. It should also be noted that during the reporting year, the employment relationships of 3 civil

servants were suspended in connection with their request for partial paid leave for childcare up to 3 years old.

Thus, at the end of the reporting year, the occupancy rate in the NCPDP was approximately 71.1%, at the same level as in 2022.

Staff levels in the period 2018-2023

Year	*Units approved*	*Effectively, empoyees*	*Share, %*
2018	45	32	71
2019	45	33	73
2020	45	35	78
2021	45	39	89
2022	45	32	71
2023	*45*	*32*	*71*

In the process of ensuring the necessary staffing in 2023, the NCPDP has relied on the procedures for occupying public positions by competition and transfer. Among the procedures for filling public posts, the procedure for occupying public posts by competition prevailed.

In this regard, during 2023, 3 competitions were organized and held, 2 of which were extended several times, to fill 8 public vacancies, for which 37 candidates' applications were submitted and accepted. 1 executive civil service post was filled by external transfer.

In the reporting year, the NCPDP faced a shortage of qualified staff. The reasons for the reduced capacity of the Authority to cover the staffing needs were due to the level of salaries not corresponding to the complexity of the tasks and competencies required by the work to be performed, the high workload for existing staff and a low number of candidates in competitions for executive public positions.

Staff turnover increases the risk of continuity of the institution's work and creates the risk of loss of institutional memory. During 2023, there was an essential increase in the proportion of staff with the experience between 1 and 2 years in the NCPDP, i.e 31%.

Thus, after a good professional training and assimilation of the necessary knowledge, skills and working abilities, employees decide to leave for other public authorities for a more attractive salary package.

The phenomenon of staff turnover represents a number of significant disadvantages for the work of the NCPDP and the procedure for selecting and hiring new staff is difficult and complicated due to the lack of competent and experienced specialists in the field of personal data protection.

Professional training

In order to strengthen institutional capacities, the NCPDP pays particular attention to the development of human resources as an important vector for increasing the quality of the work carried out.

To this end, an Annual Continuous Professional Development Plan was drawn up, according to which 33 employees received training, including those who resigned.

The training activities took place in different types and forms and were organised with the aim of deepening and updating knowledge, developing skills and modelling skills/behaviours necessary for the effective exercise of the duties of the service.

Thus, during the year 2023, employees of NCPDP participated in 20 training sessions, of which:

- 14 external training sessions, organized and conducted mainly by the Institute of Public Administration, being the elite center for promoting the state policy in the field of training and professional development of civil servants of all levels;
- 6 internal training sessions, moderated by the institution's internal trainers.

In the continuous professional development of employees, a key role was played by a study visit to the French Data Protection Authority (CNIL), organised with the support of the Technical Assistance Project (TAIEX), with the topic "Reconciling the right of access to information and personal data protection". Thus, 5 employees of the NCPDP had the opportunity to learn best legal and operational practices on the mechanism for reconciling the right of access to information and personal data protection.

Last but not least, we would like to mention that in order to implement the provisions of the national legislation on occupational safety and health, a number of measures have been put in place within the NCPDP to ensure the safety and health of staff in the workplace. To this end, in order to prevent occupational hazards, trainings such as introductory-general training, on-the workplace training and on medical first aid, fire safety training, etc., were organized and held periodically during the year.

Economic and financial activity

In accordance with Article 19 of the Law on personal data protection, the activity of the NCPDP is fully financed from the state budget within the limits of the budget allocations approved by the annual budget law.

The limits specified in the year 2023 for NCPDP according to the Law no. 359/2023 on state budget for the year 2023, amounted to 11 137,6 thousand MDL.

According to the situation on 31 December 2023, the budget of NCPDP was implemented in the amount of 10 290,7 thousand MDL, which is 92.4%, being in increase compared to the previous year.

Budget execution for the year 2023 compared to the year 2022 (thousand MDL)

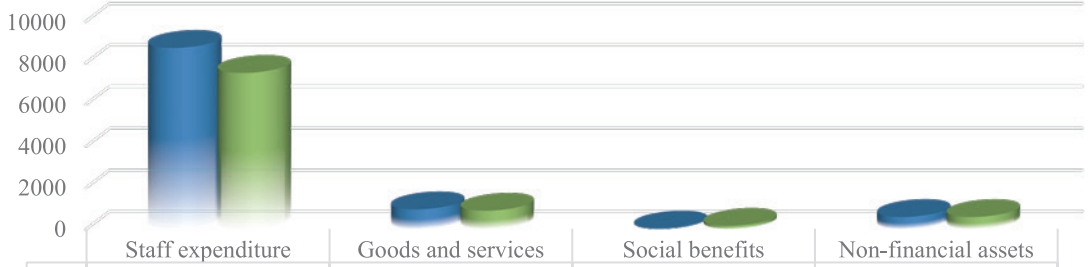

	Staff expenditure	Goods and services	Social benefits	Non-financial assets
2023	8711,8	956,1	35,9	586,9
2022	7504,5	889,1	159,9	584

2023 2022

On the basis of the approved/specified financial resources framework, the distribution of allocations by category of expenditure has been carried out in accordance with the needs of the NCPDP in the implementation of the tasks within its sphere of competence, as shown in the table:

Indicators	Approved	Specified	Executed 31.12.2023	Execution rate, %
TOTAL	**11 137,6**	**11 137,6**	**10 290,7**	**92,4**
Expenditure	**10 457,7**	**10 457,7**	**9 703,8**	**92,8**
Staff expenditure	*9 107,6*	*9 107,6*	*8 711,8*	*95,6*
Goods and services	*1 230,1*	*1 230,1*	*956,1*	*77,7*
Social benefits	*120,0*	*120,0*	*35,9*	*29,9*
Non-financial assets	**679,9**	**679,9**	**586,9**	**86,3**
Fixed assests	*351,4*	*351,4*	*338,7*	*96,4*
Stocks of circulating materials	*328,5*	*328,5*	*248,2*	*75,5*

Thus, the major share of expenditure is allocated to the chapter "*Staff expenditure*", in this regard, financial means in the amount of 9 107,6 were allocated in the proportion of 81,8% of the total budget of the NCPDP, intended for the remuneration of staff and payment of mandatory state social security contributions.

The financial means approved under the chapter "*Goods and services*" amounted to 1 230,1 thousand MDL, which is 11, 0% of the total budget of the NCPDP. Expenditure in this category amounted to 956,1 thousand MDL, which includes: expenses for renting the premises, maintenance of technical equipment and software, means of transport necessary for carrying out controls, ensuring the security of the institution's premises, expenses for ensuring the participation of representatives of the NCPDP in working groups, forums and international conferences.

For the chapter "*Social benefits*", financial means in the amount of 120,0 thousand MDL or 1.1% of the total allocated budget were foreseen, and the amount of 3,9 thousand MDL was executed.

With reference to the chapter "*Non-financial assets*" we mention that the amount of 679,9 thousand MDL was allocated in the proportion of 6,1% of the total budget of the NCPDP, thus executing expenditures in the amount of 586,9 thousand MDL, being purchased computing equipment, chairs and other goods needed for the proper conduct of daily activity.

In accordance with the objective on the realization of the annual and quarterly plan for conducting public procurement procedures for the year 2023, as well as its implementation by organizing and conducting public procurement procedures, for the reporting period, low-value contracts on the purchase of goods and services were drawn up and registered, as necessary, at the State Treasury, also organizing procurement as necessary with the request for price quotations - for low-value goods and services.

Budget expenditure was carried out in compliance with the principles of legality, timeliness, continuity and efficiency. All documents subject to own preventive financial control have been checked and certified for compliance/within budget limits.

In the period September-December 2023, the audit team of the Court of Accounts of the Republic of Moldova carried out the external public audit mission. The mission was carried out in accordance with the Audit Activity Programme of the Court of Accounts for the year 2023, aiming to assess the conformity of the formation, management and use of public financial resources and public assets by the National Centre for Personal Data Protection in the period 2018-2022.

The recommendations of the Court of Accounts audit team on some of the practices in place will be used to review/improve some internal processes on the use of budgetary resources, and some of the recommendations have been implemented by the end of the audit mission.

As a conclusion on the management of the allocated budgetary funds, it can be stated that they have been used as efficiently as possible in a period which has continued to be challenging and that the amounts of the institution's budget have been carefully managed.

Internal Audit Service activity

The Internal Audit Service is an internal subdivision of the NCPDP, which ensures that the mission and core functions are carried out in the following areas:

- carrying out audit missions;
- assessment of the internal management control system.

The mission of the Internal Audit Service is to perform internal audit assignments, provide advice and objective assurance on the effectiveness of the system of managerial internal control, provide recommendations for improvement and contribute to the improvement of the work of the NCPDP.

In order to perform the mission of the Internal Audit Service, the scope of internal audit work includes all systems, processes and activities of the NCPDP.

The NCPDP Internal Audit Service carried out its work in accordance with the Internal Audit Activity Plan for the year 2023, performing the **4** planned audit missions.

The audit missions carried out covered the main areas of activity of the NCPCDP, namely:

- the execution of the NCPDP budget for 2022;
- the liquidation of the Register of personal data controllers;
- compliance of public procurement of goods and services in 2022;
- archiv*ing of NCPDP files*.

The internal audit reports have been submitted to the Director of the NCPDP and to the managers of the audited subdivisions for action as appropriate.

During 2023, Internal Audit monitored the implementation of 13 recommendations submitted as a result of audit missions, including from the audit mission at the end of 2022.

The degree of implementation of **9** recommendations from audit missions for which the implementation deadline had expired was **100%.**

The implementation of **4** recommendations from the last audit mission carried out, for which the reporting deadline is May 2024, is in progress.

The monitoring of the implementation of the recommendations is kept under continuous control.

The assessment of the Annual Report on Internal Managerial Control (IMC), for the year 2022 was carried out within the deadline.

As a result of the assessment of the IMC report, as well as the internal training on the given area, in order to develop and improve the IMR system, several core processes were identified and described within General Department for Surveillance and Conformity and the Economic and Financial Service of the NCPDP during the reporting year.

At the same time, in order to implement the proposals and objections presented in the process of assessment of the internal management control system, 3 internal regulations were developed/updated and approved within the Authority:

- *Updated the GDSC's Internal Regulation by excluding from them the provisions relating to the RODCAP;*
- *Updated the Rules of Procedure of the NCPDP;*
- *Developed and approved the Internal Regulation on the evaluation of professional performance, as well as the way of establishing the performance bonus for NCPDP's employees.*

In the process of implementing and developing the IMC system and the proposals set out in the report, the managers were consulted on the managerial internal control responsibilities of the heads of NCPDP's subdivisions.

In addition, during the year, advice and counselling was provided to NCPDP's staff on public internal financial control in over **70** cases.

The risk management procedure within the NCPDP is approved.

Risks are updated and assessed in relation to the approved objectives and actions of the activity. The risk management control measures ensure an acceptable level appropriate to the risk tolerance. Monitoring of control measures within the Authority's subdivisions shall be carried out regularly, depending on the type of risk.

In order to implement the annual training plan for NCPDP's staff, the Internal Audit Service has developed methodological training material and held 2 internal training sessions on the implementation and development of the internal managerial control system (IMC).

This training provided guidance and techniques for managers and employees in various aspects such as: managerial control responsibilities, objective setting, process documentation, risk management, control activities, as well as important tools for correct and transparent management in accordance with the current legislation and regulations of resources.

The internal training sessions were attended by more than 80% of the NCPDP civil servants.

PROBLEMS AND OBJECTIVES IN THE ACTIVITY OF THE NCPDP

Analysing the period covered by this activity report, it can be noted that it was marked by a series of activities and events aimed at promoting the field of personal data protection and fulfilling the commitments of the NCPDP, as well as strengthening its institutional capacities and relations with internal partners in the public and private sector, as well as with external partners for technical cooperation.

At the same time, the concerns reflected previously, show their unchanged practicality from year to year and generate increasing difficulties both in institutional and organisational activity and in ensuring compliance of personal data processing and creating a climate of confidence for individuals to exercise control over their personal data and legal and practical security for individuals, economic actors and authorities at national level. However, taking into account the fact that solving the urgent problems faced by the NCPDP, mostly exceeds the limit of competence of this authority, it becomes even more difficult overcome/achieve them.

Thus, at the national level, remains top priority to harmonise the national legal framework with the relevant EU acquis, namely with Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC, as well as Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA.

In this regard, it should be noted that in the summer of 2022, at the initiative of the NCPDP, on the platform of the Ministry of Justice, which is the authority responsible for promoting the drafts (the NCPDP is not a subject with the right of legislative initiative), an inter-institutional working group was created, with a view to further analysing and finalising/elaborating draft normative acts that will ensure the alignment of national legislation with the latest standards in the field of personal data protection enshrined at European Union level.

The Working Group included representatives from the Parliament of the Republic of Moldova, the State Chancellery, the Economic Council under the Prime Minister of Moldova, the NCPDP, the Ministry of Justice, the Ministry of Economy, the Ministry of Internal Affairs, the Prosecutor General's Office, the National Anti-Corruption Centre, the American Chamber of Commerce in Moldova, the European Business Association, the Foreign Investors Association, the National Association of ICT Companies.

The active and constructive participation in the activities of the working group of NCPDP representatives, the Ministry of Justice, as well as representatives of the private and public sectors, qualifies this fact as testimony to the desire of the actors involved to align national legislation with European standards as soon as possible and to strengthen their cooperation in the field of personal data protection.

Two draft documents have been elaborated within the working group:

- *the draft law on personal data protection*, including rules on the establishment, powers and tasks of the National Centre for Personal Data Protection and the staff of the authority,
- *the draft law on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purpose of prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties.*

The draft law on the protection of personal data passed two approval procedures and will be submitted to the Government of the Republic of Moldova.

It is imperative to accelerate the finalisation process of these draft laws in order to bring them back on the agenda of the Parliament of the Republic of Moldova, as they will ensure the implementation of a complex and undivided legal framework by incorporating all the rules and methods enshrined by current European regulations in the field. However, the inconsistency between the national legal framework in the personal data protection field and the existing European regulations generates a multitude of deficiencies both in terms of the development of the field at the national level and in the correct and unequivocal implementation of the requirements related to personal data processing.

The process of legislation harmonization is essential to maintain an upward trend in personal data protection and not to allow a regression of the field, as well as to ensure that the rights of personal data subjects are genuinely respected. Furthermore, this harmonization promotes a legally secure environment for personal data controllers.

The Republic of Moldova must establish balanced and clear rules, without deviating from the European regulatory framework in this field, a comprehensive legislative framework for personal data protection, because recent changes in the social sphere have shown that the complexity of personal data processing operations depends on various new circumstances related to the development of information technologies that the state often fails to regulate.

It is noted that there is, currently, a major trend of companies paying increasing attention on the level of personal data protection, including when deciding to establish themselves economically in an EU member country. Thus, the existence of a legal framework in the field of personal data protection equivalent to that of the European Union will be a guarantee for foreign and national economic agents, but also for their customers, whose data stored in the Republic of Moldova will be processed under adequate security conditions and transferred on the basis of principles and rigors unanimously recognized within the European Union.

The harmonization of the legislation in the field of personal data protection with the European Union legislation will be a progressive step towards the recognition of the Republic of Moldova as a state that ensures an adequate level of personal data protection, which will enhance the credibility of the Republic of Moldova, create optimal conditions for attracting investment and developing sustainable economic relations.

Another problem that marked the work of the NCPDP is the deep institutional crisis faced by the NCPDP during the last years, conditioned by the major fluctuation of staff due to the unattractive salary in relation to the skills, the volume and the specifics of the activities carried out.

However, an analysis of the information and statistical data reflected in this report shows that the specific nature and volume of the activities in which the employees of the NCPDP are involved have increased considerably, it is crucial and mandatory to strengthen and ensure the efficient functioning of the supervisory authority for the compliance of personal data processing.

The issue of increasing the salary for employees of the NCPDP has been regularly addressed in the multitude of meetings and approaches to the Parliament of the Republic of Moldova, the Government of the Republic of Moldova and the Ministry of Finance.

The redressing of the institutional crisis within the NCPDP was also addressed in the Plenary of the Parliament of the Republic of Moldova, where deputies noted and supported the fact that, in order to ensure the independent exercising of their powers, employees of the NCPDP must be adequately remunerated, on an equal basis with other employees of independent institutions, and have a salary equal to that existing in the authorities falling within the scope of activity of the NCPDP, subject to verification by the NCPDP on the lawfulness of the processing of personal data.

Thus, by the Decision of the Parliament of the Republic of Moldova no. 103 of 28 April 2023, the Government was entrusted with the task of taking the necessary actions to solve the problems related to the system of salaries of the institution's staff and to adjust the regulatory framework in the field of personal data protection in accordance with European regulations, in order to strengthen the institutional capacities of the NCPDP.

It should be noted that, in the context of European integration aspirations, the field of personal data protection remains a priority on the agenda of the Republic of Moldova, which is conditioned not only by the harmonization of the national legal framework with the Community acquis in this field (which is currently being finalized by the Ministry of Justice), but also by the existence of qualified specialists to monitor the correct application of the legislation in this field.

It should be noted that both the Law on personal data protection and the future regulatory framework that will faithfully transpose Regulation (EU) 2016/679 and Directive (EU) 2016/680, which is a very complex legal framework, cover all areas implying the processing of personal data: public sector, financial-banking, information technology, educational, health, commercial, law enforcement, etc., and the correct application and implementation of the legal rules in this area is essential for the protection of the fundamental rights and freedoms of natural persons with regard to the processing of personal data.

For these reasons, during 2023, the NCPDP has not been able to hire and maintain qualified specialists, especially in the field of information technologies, which are indispensable in the work of the authority, due to the multiple skills that require advanced knowledge in this field to meet the current challenges.

The considerable increase in the workload of activities in which NCPDP's employees are involved has increased the flow of staff, caused by **the poor level of payment in relation to the complexity and volume of activities**. Thus, it has become urgent and imperative to strengthen and ensure the efficient functioning of the Personal Data Processing Control Authority.

During the year 2023, the imbalance and gap between the salary level of employees of the NCPDP and employees of other institutions is substantial, maintaining the same differential salary level, which has resulted in a major NCPDP's staff turnover and it is absolutely necessary to increase the salary of employees.

In the circumstances described above, in order to remedy the institutional crisis by means of legislative levers, which would guarantee an adequate level of salaries for the employees of the institution concerned, at the end of 2023, by the State Budget Law for 2024, the reference value of the staff of the NCCPDP was increased.

Thus, ***the problems faced by the NCPDP over the years continued in the reporting period*** and are reflected in detail in the content of this report - these are of a legal, institutional, perception

and enforcement nature and require urgent resolution in order to develop the field of personal data protection at the national level and which, if largely reviewing them, are as follows:

- ***inconsistency between the national legal framework and the existing European regulations in the field of personal data protection;***

- ***the discriminatory level of the salary of the NCPDP's employees*** compared to that provided for other surveillance bodies with similar status or authorities which, taking into account the specific nature of their activity, are processing considerable volumes of personal data and are subject to verification of the legality of data processing by the NCPDP, circumstances which generate ***staff turnover*** and the shortage/lack of qualified specialists in the field of personal data protection at national level;

- ***small number of staff in relation to the specific and increasing workload***, especially in the core subdivisions of the authority: General Department for Surveillance and Conformity and Legal Department, especially in the context that the same employees examine petitions, participate in the drafting and endorsement of draft normative acts, carry out controls/investigations of the compliance of personal data processing, perform the tasks of the ascertaining agent, participate as trainers in trainings, represent the NCPDP in the courts in administrative litigation and in the contravention proceedings, without being created/ensured and reliable institutional mechanisms in order to perform the assigned tasks;

- ***the lack of adequate safeguards for the NCPDP's employees*** regarding the risks generated by the control activity and the actions of interference of some law enforcement bodies subject to control by the NCPDP with the aim of intimidating the employees of the NCPDP;

- ***the inefficiency and insufficiency of the coercive levers for unlawful processing of personal data***, the reason having the double, contradictory and susceptible character of the procedures for examining the findings resulting from the verification of the lawfulness of personal data processing, manifested by the duplication of the examination in the courts, in the same period, of the same acts and findings issued by the NCPDP, both in administrative litigation and in contravention proceedings (detailed information reflected in the chapter Activity of representation in the courts);

- ***the abuse of legal provisions in the field of personal data protection***, in particular by representatives of public authorities, when allegedly arguing the refusal to provide the requested information in the light of the realization of the right of access to information;

- ***the large number of operations to access personal data stored in automated state information resources using the SIC "Access-Web" and COI technology, which creates difficulties in identifying the user who accessed the personal data and the purpose and legal basis of the access, respectively, or, where appropriate, the need to ensure access to state registers/information systems through the interoperability platform (MConnect).***

The objectives of the NCPDP for 2024 are essentially to take appropriate action to address the concerns highlighted above. Thus, the basic objectives outlined for the immediate future, but not limited to those described below, will focus on ensuring:

- ***to bring the national legal framework in the field of personal data protection in line with the new regulations existing at European level***, through the approval by the Parliament of the Republic of Moldova of the draft laws: on personal data protection and on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purpose of prevention, detection, investigation or prosecution of criminal offences or the execution of criminal offences;

- ***strengthening the administrative and institutional capacities of the NCPDP*** in terms of both financial and human resources, including activities to improve staff skills and knowledge;

- ***further implementation of the tasks resulting from the National Action Plan for the Accession of the Republic of Moldova to the European Union for 2024-2027;***

- the continuation and amplification of actions ***to raise society's awareness of the importance of the field of personal data protection***, both from the perspective of respecting/knowing the rights of data subjects and ensuring the exercise of the obligations of personal data controllers;

- contribute to ***raising the level of correct interpretation and consistent application of the legal provisions in the field of personal data protection*** by the actors involved in the processing of personal data, including by ensuring a ballance between the legal provisions related to the rights of access to information, freedom of expression and personal data protection;

- ***raise the awareness of development partners in the implementation of joint projects*** in order to ensure an adequate level of personal data protection in the Republic of Moldova.